

31228

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14 } చెన్న పట్టణము 1926-వ సం॥ డిసంబరు నెల 3-వ తేది శుక్రవారము } No. 206
సంపుటము ౧౪ } శ్రీ అక్షయనామసంకల్పర కార్తికమాస బహుళ త్రయోదశి. } సంచిక ౨౦౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకువేలు యోగ్యతాపత్రములు వాందియున్నవి. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాముప్రపోట్ల బాపును,
పార్వపునొప్పులు బారడోలును, పొట్లబోగొట్టును
బెణుకుల భేదించును వాళ్ళు రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మృతలి దుప్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియుంట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 249 ప్రెరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

కాను బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీనిచ్చెదము.

మావద్ద పలురకముల లోలకములు, దుగ్ధము, మోపులు, బంగారు మెడచెయిములు, మెల్లతొడులు,
టెంబులు మొదలగునవి తయారుగ నున్నవి. వివరములకు ఈవిషయ విలాసములకు వ్రాయుము. 1587

పొత్తిటల్లు: కాకుమూను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండుబదర్సు.

ది ఆంధ్ర జ్యోతిషులరి మాన్యుఫాక్చరింగు కంపెనీ

పాక్షాభిము: బెజవాడ. 1149 (8) 1597 బ్రాంచి: 51 ప్రెనాబుజాగురోడ్డు మద్రాసు.

అడిసన్సు

జమాన్, నూతన సం॥ర అమృతము

1-12-26 తేదినండి 15-1-27 తేదివరకు జరుగును.

అధికముగా తగ్గించబడిన ధరలు, ప్రత్యేక విక్రయము

ప్రకటించు కా రే జి ఇ నాం

వి వి అమృతము క్యాటరాగునకై వ్రాయుము

ADDISON & Co., Ltd., Mount Road, Madras.

తలనొప్పి, లేక తలభారము

నోటియందు దుర్వాసన, తలతిరుగుట, పిత్తము మొదలగునవి
కారణము బాగుగా పనిచేయుటలేదని తెలుపుటకు గుఱుతులు. గనుక
అది చక్కగా పనిచేయుటకై తగినశ్రద్ధ పుచ్చుకొనవలెను. ఈ లక్ష
ణము మీ కగుపడినప్పుడు విశేషములకు మంచిబోషధమును పుచ్చు
కొనవలెను.

బ్రిస్టల్స్ మాత్రలను

వాడుడు. ఇతేమాదిరిసిటిలో నుండి బాధపడుచుండినట్టి వారి కనేమలకు ఇది సహాయము
చేసి, వారిని బాధనుండి తప్పించినది. గనుక మీరును అదేలాభమును పొందవచ్చును.

ప్రతికోటను విక్రయించబడుచున్నది.

Also by Messrs. B. K. Paul & Co. M. R. Paul & Co. 1 & 3, Bonfield's Lane, Calcutta,
Kemp & Co. Bombay, Dey Bros, 32, Mogul Street, Rangoon. 2

హిందూఇన్స్ రెన్సు (18-10-26)

బొంబాయి జీవభిమాకంపెనీ లిమిటెడ్; స్థాపితము 1908.
అన్నివిధములైనటువంటి జీవభిమాకాలసీలను ఇచ్చు
మొదటితరగతి ఇండియాకంపెనీ.

ప్రత్యేక లక్షణములు 3194

(1) తిమ్మిని ప్రేమితుము. (2) ఎక్కువ లాభము,
(3) అల్పమిటికి కాక్పోఫేషన్, (4) ధారాళమైన మర
తులు, (5) దయగల వ్యవహారము, (6) తనదని విరూపించిన
తమోమే సొమ్మును పట్టించెదను.

వివరమును నీవిషయవారికి వ్రాసిన బలయగలను.

K. PADMANABHAPAI, B. A.,

Secretary Madras Branch

st Box No. 337 Mount Road Madras.

నెలకు రూ 2. పోస్టు విద్య.

ఉర్దూ, (కురకము) ఇంగ్లీషు, సంస్కృతము, హిందీ,
పంజాబీ, గజపత్రి, జ్యోతిషము ఈ ప్రత్యేక ప్రకటనల ద్వారా
చేర్చగలము. మీ ఇంటి నుండుండియే చనువవచ్చును. వారము
నకు ఒకపాకము. భాష ౧ కి నెల ౧ కి రూ ౨ 6 నెలలో
నుంచి జ్ఞానము రాగలదు. వేరే ప్రాంతముల కొనవలసినములేదు.
మీ సంకల్పము అన్నిటిని తీర్చగలము. మా పోస్టు ఖర్చులు
మీపే భరింతుము

అచ్యుతవిద్యాలయము బ్రాంచి (1) నైజాము.

వెంనూరు. మధిరతాలూక. యస్. జి. యస్ రైల్వే.

ముఖ్యమైన మూడువిషయములు

ఆరోగ్యమును, విద్యార్జనా, ధనము వీటినే మానవుడే
పురుషు కావలెను. వీటిని సంపాదించుటకు మరేమియు
కష్టపడనవలసినములేదు అయితే 150 పుటలు గల

కామశాస్త్రమును

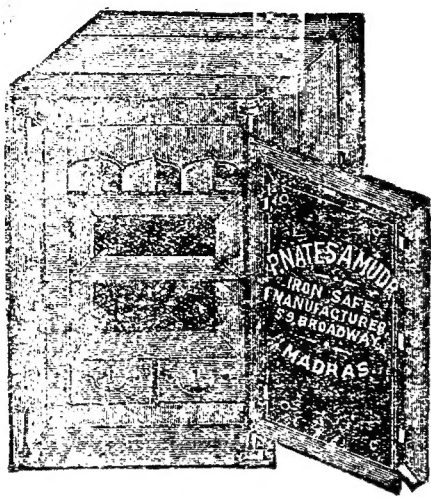
చదివినచాలును. ఒకకార్డు వ్రాసిన మీకు యినాముగా
తపోశాస్త్రలేక పంపబడును.

ఆతంకనిగ్రహఫార్మశీ, 26, బాన్స్, మద్రాసు.

బ్రాంచి: మొన్ రోడ్డు, కాకినాడ.

న ర స ము

దృ థ మై న ది న మ్మ క మై న ది

ఇప్పుటి మోస్తరు ప్రకారము బాగుగా తయారు చేయబడిన ఇనుప పెట్టెలు ఈ దేశమున లభింపజేసినవానివలె అమ్మకమునకు సిద్ధముగా వున్నవి.

బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న శే శ మొ ద లి యార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

(ప్రాప్తి) బరు, 89, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నలురాజన్ ఎంజనీరింగు వర్కుస్.

బరన్ అండు బ్రాన్ ఫౌండర్లు

ఆయర్ ఎంజనులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగు సవిరి పేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. రై నుమిల్లుకు కావలసిన

సిలండర్లు, స్పాష్టింగు వల్లులు సరసముగా యివ్వబడును. సుబ్బరాయప్పిల్లెటి, పెద్దనాయక్ పేట మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు ఆర్డరుయిచ్చిన తయారు చేసి యివ్వబడును. ఈ తిరములు వ్రాసిన బడులు వ్రాయబడును.

Powell's Extract of Golden

(3421)

పవలుగారి ఆమోఘమైన గెనో

నెగరో గమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారు చేయబడినది.

సెగరో గము, మేహరో గములు, మూత్రాశయము, మూత్ర పిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నష్టము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:—6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే నైవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమోడుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1—4—0

దీర్ఘ వ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1—8—0

మా దివ్యౌషధములను సుప్రసిద్ధమైన డుకాణము లన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రచిత్ర క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఈ తిరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,

Lamington Road, BOMBAY

సి. క న్న య్యా కం వె ని వారి వల న

చెన్నపురి ఎస్టేట్ డు థి యే టర్ లో

ద శా వ త్తా ర ము

జనవరి మొదటి తేదీవరకు ప్రదర్శింపబడు

రాత్రి నాటకములు:—ప్రతి మంగళవారము, గురువారము, శనివారములోనున్న రాత్రి 9 గంటలకు

పగటి నాటకములు:—ప్రతి సోమవారము, బుధవారము, శుక్రవారము, ఆదివారములోనున్న సాయంత్రము 5 గంటలకు

నాటకములలోనున్న శ్రీమన్నారాయణుడు అవతరించిన పది అవతారములను నాటగు సంవత్సరములకు

లక్ష యాదేశము రూపాయలు ఖర్చుచేసి తయారు చేయబడి నాటగు గంటలలో జరుపబడును.

టిక్కెట్ల ధరలు వివరము:—రూ. 3, 2, 1, లాగాలు 8.

C. CUNNIAH, Proprietor.

బెంగాలు శాసనసభ

స్వరాజ్యవాదులు మంత్రిపదవు లిగి కరింపడు

కలకత్తా, డిసెం 1:— బెంగాలు శాసనసభయందు ఎన్నుకొనబడు శాసనముగూడ భర్తీ చేయబడినది. మంత్రివర్గమునే రద్దు చేయవలసియున్నది గావున ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును పునరుద్ధరింపవలెనా యనునది ప్రశ్న యై యున్నది. మంత్రుల వేతనములనుగూర్చి ఓటింగు సమయమున వచ్చినప్పుడు స్వరాజ్యేతరులు చాలమంది ప్రభుత్వమువారిపట్ల చరచుచును. గౌహతీ కాలాగ సుల్లో ఏమనితీర్మానించెదరోయని యెదురుచూచుచున్నప్పటికి ని యీలోగా స్వరాజ్యపక్ష నాయకునికి కబురంపి ఉద్యోగ మంగీకరించెదరాయని అడిగినట్లయిన యిప్పటి నాయకుడుగూడ నరసింహరాజుగారు గోష్ఠి ప్రభుత్వంలో చెప్పిన జవాబునే చెప్పెదరు. కావున మంత్రివర్గపు తేర్మాటులనుగూర్చి మృదీయతతోను స్వతంత్రులతోను మాత్రము చర్చలు జరుగుచున్నవి. స్వతంత్రులందరూను హిందువులే. వీరిసంఖ్య హిందువులలో సగముండును.

మంత్రివర్గ వే విధముగా నుండును

ఇప్పుడెందరు మంత్రులే రేచే విధముగా నుండుననదియే బెంగాలునందు గొప్ప ప్రశ్న యై యున్నది. ఇందులో అభిప్రాయ భేద మున్నట్లయిన చాలచిక్కులు రాగలవు. ఏలయన ఇద్దరు మహమ్మదీయులును ఒక హిందువును మంత్రులుగా నున్నట్లయిన స్వతంత్రులవాదులు స్వరాజ్యవాదులతో కలిసి మంత్రివర్గమును త్రోసివేసెదరు. ఒక మహమ్మదీయుడును ఒక హిందువుడును ఇద్దరు మంత్రులే యుండ వలె నని స్వరాజ్యేతరులలో తాత్కాలిక మైన యుడంబడిక ఏర్పరచుకొనినట్లు తెలియుచున్నది. మహమ్మదీయులలో చాలమందికి మంత్రిపదవులనంగీకరించుట యిష్టమని తెలియుచున్నది. వారిలో మాడుపక్షము లున్నవిగావున నీ నిషయమై రెండు పక్షములవారికైనను ఏకాభిప్రాయముండవలెను. స్వరాజ్యపక్షము వహించు ఫార్వర్డు పత్రిక యింకను ఏపార్టీవా రెంతమంది యున్నారో ప్రకటింపలేదు గాని 95 గురు ఎన్నుకొనబడు సంఖ్యలలోను 50 మంది స్వరాజ్యపక్షము వారు 45 మంది యున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

బెంగాలు ప్రభుత్వము

ఎక్సెజు పాలిసీ

కలకత్తా, డిసెంబరు 2:—కలకత్తా గెజిటునందు బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు ఆల్మహాల్లో సారాయములయొక్కయు ఓషధులయొక్కయు అమ్మకమును ఖర్చును ఎట్లు స్వాధీనపరచుకొనవలెనో తెలియజేయుచున్నారు. పావులను సప్లయను తగ్గించినారు. నాటుసారాయములు బియ్యపు సారాయముల ధరలకు నిర్బంధ మేర్పరుపబడ్డది. సారాయముఖర్చు ఎక్కువగా ఖైదుఖర్చు తక్కువనుచున్నది. ఎచ్చు పెచ్చుల పావులుండి పనిచేయవలెనో నిర్ణయించుటకు ప్రభుత్వమువారిప్పుడు మరిశాలుగు రై నెన్సింగు బోర్డులను నిర్మింపవలెనని నిశ్చయించిరి. సల్లమందు త్రాగుటను శిక్షార్హ మగునట్లుగా చేయవలెనని చూచుచున్నారు. (క్రీ. ప్రె.)

కొచ్చిను శాసనసభ

కొచ్చిన్, డిసెంబరు 1:—కొచ్చిన్ శాసనసభలోనిన్నటి దినమున చీఫ్ స్పీకరు ఆఫీస్ లోక సభ్యుని కొనసగిన అవమానమునుగూర్చి చర్చించుటకై సభాకార్యక్రమమును నిలిపివేయవలసినదని ఎ. శంకరరావుగారు ప్రతిపాదించగా ప్రజోపయోగకరమైన విషయములు కాదని అధ్యక్షుడు డింగీకరింపక సోయెను. 19 మంది అధికారతర్ర సభ్యులు వేడలిపోయిరి. పిమ్మట కొచ్చిన్ క్రిమినలు ప్రాసీజర్ సవరణబిల్లు ఆమోదించబడెను. (ఆ. ప్రె.)

యజమానులకు సేవకులకు

భేదము లేదు

ఇటలీలో నూతనపద్ధతి

కలకత్తా, డిసెంబరు 1:—ఇటలీలో నికమండుమండి యజమానులనియు సేవకులనియు భేదముండరాదనియు అందరూను శమానులుగా నుండవలెననియు ముసుల్మానీగారు నిశ్చయించి నట్లును పనివాండ్రకు స్టేటుహౌక్సు లొసంగు పత్రము తయారు చేయబడుచున్నదనియు స్టేటుమెను పత్రికకు వచ్చిన ప్రత్యేక కేబులుగూర్తెలుపుచున్నది. (క్రీ. ప్రె.)

బెంగాలు కరంసీసమితి స్థాపించుట

టి. సి. గోస్వామిగారి ప్రసంగము

కలకత్తా, డిశంబరు 1:— కరంసీ కోలాహలము, కరంసీ విధానములను భారతదేశమునకు సంభవించుచున్న ఆపరిమిత నష్టము గఠించి భారత కాపనసభాసభ్యుడు టి. సి. గోస్వామిగారు బెంగాలు కరంసీ సమితి స్థాపనసందర్భమున ఉపన్యసించెను. గవర్నరు పెంటు కరంసీ విధానమును విఫలముగ విశుద్ధిచెను. ప్రకృతపు కరంసీ విధానము అమలనందున బూనిన యెడ, భారతదేశము స్వరాజ్యము బహుముఖముగా యింగ్లాండు నకు యిండియా దేశము తాకట్టుపెట్టుబడినది ప్రపంచము తెలిసికొనును. ఆరికసభ్యుని విధానముచే దేశమునకు హాని సంభవించుచున్నది. కాని యివిషయ ప్రాముఖ్యమును ప్రజలు గుర్తించుచున్నందులకు సంబంధించెను. రాజకీయముగనే గాక ఆరికసభ్యుల నూడ భారతదేశము బానిసత్వము ననుభవించుచున్నదని వారు దలంచుచున్నారు. విదేశపు పరిశ్రమల లాభము నిమిత్తము 1895 నుండి మారకము నడపబడుచున్నది. మారకము ద్వారా కోట్లకొలది రూపాయలు విదేశములకు బోవుచున్నవి. ప్రజాహిత్యవిధమున బాలానువా రిట్టి సమస్య యెడ దౌర్జన్యముచేయుట వైఖరిని ఖండింపక తప్పదు. భారతదేశమునని వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక క్షేమములకు బహు నష్టదాయకముగ నుండును. గాన 18 పెన్సిల మారకము లేకుండునపుడు ఖండించుచు తీర్మానము గావించబడెను. అసంబంధము ప్రవేశకల్పించునన్న బిల్లును సభ్యులు ప్రతిఘటింపవలయుననియు నూడ తీర్మానింపబడెను. కరంసీ సమస్య గఠించి ప్రజల ప్రబోధించుట కొరకు కరంసీ సమితి స్థాపింపబడెను. గోస్వామిగారి రధ్యక్షులుగను బెక్కెండ్ల సభ్యులుగను నుండిరి.

(అ. ప్రె.)

బొంబాయికొన్నిలనేషనలిస్టుపాం

నూతన ఆపోజిషనువర్గము

బొంబాయి, డిసెం 1:— ప్రభుత్వమువారికి బహుమతి తిరులపక్షముగా నుండుటకై బొంబాయి కాపనసభలోని క. రుపక్షముల నొక్కటిగా చేయుట కొరకు యుద్ధమును బయలుదేరినది. పక్షనిర్మాతలైన ప్రకాశము నిర్మాతలను నిజంధనలను అంగీకరించి సాలుకు 50 రూపాయ లాసగుచున్న నట్లయిన బొంబాయి కాపనసభలోని ఏసభ్యుడైనను యీ నూతన పక్షమునందు సభ్యుడుగా నుండునప్పుడు. పార్టీసభలో మూడింటికి ఐదువంతు లనుకూలముగానుండిరేని కాపనసభలో వచ్చు ఏప్రశ్ననైనను పార్టీప్రశ్నగా చేయవచ్చును. పైనింబక సభలో చెప్పబడిన ప్రకారము ప్రతి సభ్యుడును పార్టీ ఆజ్ఞా ప్రకారము ఓటు చేయుచుండువలెను. పార్టీవా లొకప్రశ్నను సాంఘికవిషయమని తలచిరేని అది పార్టీప్రశ్న కాబోదు. ఎవరి తరపునకు నెన్నుకోబడెనో అట్టి ప్రశ్నలపై తనయుద్ధమువచ్చు నట్లు ఓటుచేయవచ్చును. ఈపార్టీ యొక్క సాధారణసభ 15 వ లేదన జరుగను.

(ఫ్రీ. ప్రెస్.)

నాభాలో మద్యనిషేధము

డిశంబరు 4:— నాభాలో మద్యనిషేధపు ప్రచారము ప్రారంభమయ్యెను. పెంపత్సంఘమువారు అనేక ఉపన్యాసములను ఏర్పాటుచేసి కార్యక్రమము ప్రారంభించిరి.

(ఫ్రీ. ప్రెస్.)

పంజాబులో నూతనవ్యవసాయపు ఏర్పాటులు

చీనాబు నది దిగువ ప్రాంతములందు పశ్చిమసర్కిలునందు నీరు నిలువయుండిన స్థలములో వ్యవసాయము నూతన పద్ధతులపై జరుపుటకు స్కీము తయారుచేయబడెను. నీరు నిలువయుండిపోవుటచే వ్యవసాయమునకు నిరుపయోగమని ప్రజలు విడిచిపెట్టిన కొంతభాగమును ఇరిగేషను కాంక్షా రాక్రమించుకొని మోలుడెయినరు అను నూతన యంత్రముతో బాగుజేయించెదరు. ఈ యంత్రమును చెరువైపులనుంచి నీరు పైకి తోడి పీముట్లు భూమిని కాత్తుపద్ధతుల ననుసరించి సాగుజేయుదురు.

(అ. ప్రె.)

రంగం, డిశంబరు 1:— నేనాధిపతిగారు జనరలు టైల్టరు మేజరులనుగార్లలో లాపియోనుండి 1-వ తేదిన మోసుకొనివచ్చిరి.

నైకలును తయారు చేయుటయం దొక నూ: పద్ధతి.

వర్తకునికి లాభకరమైనది

స్వంతదాదనికి

పూర్తి శ్రేష్ఠమైనది

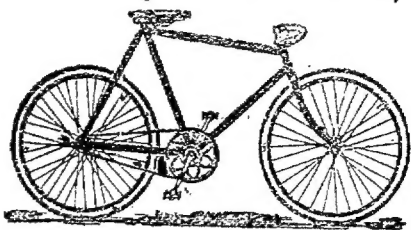
హార్ కూల్పు నైక్తి పలురంగులతో తయారు చేయబడినది.

(బ్రిటిష్ వారిచే తయారు చేయబడినది. అమితముగా తయారగుటచే

చౌకగా విక్రయించుటకు వీలైనది)

611

వేరునందు హార్ కూల్పు

బలమునందు హార్ కూల్పు

1-కి ధర రూ 83 లు మాత్రమే

ఎటుపు, ఆకుపచ్చ, నిప్పురంగు, ఊదా, అన్ని రంగులు కలిపిన రంగు మొదలగువాటిలో గలవు.

Sole Agents:—ENGLISH CYCLE & MOTOR IMPORTING Co., 9 Broadway, Madras
Sole Agents for RUDGE, PEARL & INVICTA CYCLES.

చదువుడు!

యోచించుడు!!

కొనుడు!!!

జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన

కామినియా నూనె

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

ఉష్ణప్రదేశముల కిది ఆమోఘమైన వాసనప్రద్యము. ఇది వెంట్రుకల ఊడిపోకుండ కాపాడుచు, వారి యొక్క అభివృద్ధిని, సౌగంధ్యము హెచ్చింపును. పుష్టియందు గలగుంట్లను పోషింపును, బట్టలను మృదువు.

రంగమరిన వెంట్రుకలకు మాయము రంగును గలిగించును

దీనియందు మరొకవారమైన మువాసన గలదు. ఉపయోగించిన తరువాత వెంట్రుకలు ఉత్తమమున, చల్లదనమున, మంచియొందును గలిగియును. కేవల కేలకుంకి దీనిని ఉపయోగించి, దీనినే గలగు ఆపారమైన అభ్యుద్ధతి గుఱుము గుఱించి చాల గొప్పగా నాగడిముచ్చారు

ఈ దిగువ తెలిపబడిన యోగ్యతాపత్రము చదువుడు.

దివాన్ బంధు భండారీ, అన్యుకొడుగు పంజాబునండి (ప్రాచీన):

“మీ కామినియా నూనెను పరీక్షించితిని. ఇది వెంట్రుకలకు పెరుగుటకు, అందముగా నుండుటకు చాల ఉపయోగపడును. ఏ. పి. మూలముగా 4 బుడ్లను దయచేసి పంపురే.”

దీనిని ఉపయోగించుటకు ముద్రపడును. ఇప్పుడే దీనిని కొనుడు.

1 బుడ్లి 1/2 రూ 1-0-0 వాస్తుబుట్ట 0-5-0 ప్రశ్నము.
8 ” ” 2-10-0 ” ” ”

పాచ్చరిక:— కామినియా నూనె ప్రతి యింజనరుకు, గ్రామ మునందును సుమారు నాగరిక మైయుండు ప్రదేశము. ఇందులకు కష్టక దొరకును. కొందరు వర్తకులు తెలియనివర్తకము చేయుచు నిచ్చి “ఇది సరసము, శ్రేష్ఠమైనది” చెప్పుదురు. అందుగా వారికి గొప్ప లాభము గలదిని తెలుసుకొనుట గాని అట్టి చల్లని వ్యాపారాంశములకు మిగుల బాధపడును. ఎప్పుడైనా కామినియా నూనె తప్ప మరేదియు వాడకుండుట దివి కిగపరమగును.

అత్తలకు అన్నిటికి రాజమంటిది

ఓటో దిల్ బహారు

వాడినవా రెవరిచే చాల గొప్పగొప్పగా

ప్రశంసించబడినది. చేతి దునుల యందు కొన్ని

చక్కలను వేసివ త్రొత్తగా గోసిన వస్త్రములపై

మీ ముట్టప్రకారముగా వాని వాసన వ్యాపించును.

దీనిని ఒకసారి వాడుడు.

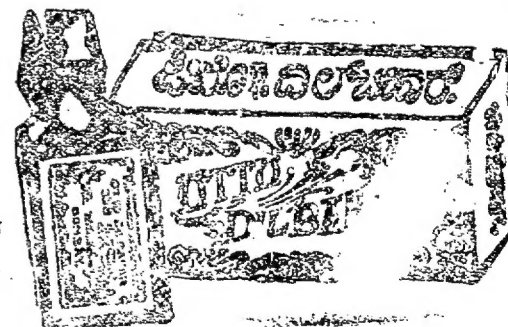
ఇరువ త మీ రెప్పుడును దీనినే వాడుదురు

1/2 డౌన్ బుడ్లి 1-కి ధర రూ 2-0-0; ఏ. పి. ఖర్చులు అజా 0-5-0 ప్రశ్నము.

1/2 ” ” ” 1-4-0; ” ” ” 0-5-0 ” ధర 0-2-0

సోల్ వజంట్లు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ ఆండు కెమికల్ కంపెనీ,

126

288, జమ్నా మనీరు మార్కెట్టు, బొంబాయి.

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భవిష్యత్తును గఠించి గర్వనీయాంశులకు 5 ప్రశ్నలు

(వాసిపంపిన ఎడల సరియను బహులు వ్రాసిపంపెదము ప్రశ్న

వ్రాయుకాలము నేక జాతక నఖతైనను తెలుపవలెను. 5 ప్రశ్న

లకు రూ 1-0-0 పై ప్రతిప్రశ్నలకు రూ 0-4-0 ఏ. పి.

ఖర్చులు 0-4-0 అవును.

2798

ఆంజనేయ స్వామి జ్యోతిపాలయము

8 రు ద్ద డి

సుందరి తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0-8-0

ఒక డబ్బీ తైలము వివిధక రాచిన ముఖమున ఏర్పడు మోటి

మలు మచ్చలు నూనును. ముఖము కాంతిపారి, నన్ను గా అద్దము

వలె ప్రకాశించును. చర్మము చ్చుదుర్మము కలిగి నాజ్గా

లేదును. ఈతైలము మంచి మనాసన నలగి మిగడవలె నుండును

అమృతాంజనం దీప, బొంబాయి - మదరాసు,

భారత పారిశ్రామిక వాణిజ్య మహాసభ

డిసెంబరు 31 వ తేదీని కలకత్తాలో జరుగనున్న వాణిజ్య పారిశ్రామిక మహాసభ వారి విచారణకుగాను, దక్షిణ హిందూస్థాన చర్యచక్ర సంఘమువారు ఈక్రింది తీర్మానములు విశేషించియున్నారు:-

1. (1) ఇండియన్ కలెక్టివ్ అండ్ ఎక్స్క్లూజివ్ రాయలు కమిషనులోని అధిక సంఖ్యాక సభ్యుల నివేదికను యీసభ వారు నిరాకరించుటకు తీర్మానించడమయినది. ఆనివేదికలో ఏర్పరచిన రూపాయకు 18 పెన్సుల తేటు మారకము హానికరమని ఖండించుచున్నారు. హిందూదేశము ముఖ్యముగా ముడి సరుకులను పండించి ఎగుమతిచేయు దేశమగుటచే అట్టి మారకము తేటును ఆంగ్లలో పెన్సులవల్ల హిందూదేశ వాణిజ్యమునకును పరిశ్రమలకును నష్టపరచుచున్నదని హాని కలుగగలదు మారకము తేటు వీలైనంత తగ్గించవలసినదని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు. మారకము తేటు 18 పెన్సులుగానే ఉంచుటకు వారు దేశముయొక్క నిలువ బంగారమును నష్టపరచి పాడుచేయ వద్దనియు కోరుచున్నారు.

(2) ఇండియన్ కలెక్టివ్ అండ్ ఎక్స్క్లూజివ్ విచారణకై నియమింపబడిన రాయలు కమిషనువారి నివేదికలోని అల్పసంఖ్యాక సభ్యుల యభిప్రాయములను ఆహ్వానించుటకు తీర్మానించబడినది.

(3) పదునెనిమిది చర్యల వ్యాపారమును ప్రోత్సహించుటకు ఇదివరకు ఎగుమతిపన్ను నూటికి 15 వంతుల వేయబడియుండెను. కాని వ్యాపారములు బాగా అభివృద్ధి పొందక పూర్వమే సవరణ తేటును తగ్గించి నూటికి 10 వంతుగా మార్చబడినది. ఈమార్పు విషయములో చర్చచక్రము అభిప్రాయములను సమాఖ్యకు తీసికొనలేదు.

ఇట్లు తగ్గించుటవల్ల పరిశ్రమలవారు యీదేశపు చర్యములను చాకగా తగ్గించుకొనుటకు సౌకర్య మేర్పడినది గాని యీదేశములకు లాభముకలుగునట్లుగాను, వ్యాపారమభివృద్ధి నొందుటకైగాను చేయబడియుండలేదు.

హిందూదేశపు పన్నులను విచారణచేసిన సభవారు ఇప్పుడు నూటికి 10 వంతుల తేటునుకూడా తీసివేయవలసినదని సలహాయుట్టులలో యీదేశపు వర్తకుల యాహ్వాదము నెంత మాత్రమును పొందియుండలేదు. గత మహాయుద్ధములలో యీదేశములోని చర్యచక్ర వ్యాపారము ఎక్కువసంఖ్యకు సప్లయచేసి యున్నందున తోడ్పడియుండెను.

ఇప్పుడు వ్యాపారము చేయుచున్న దేశములను నిరుత్సాహపరచి సవరణ వ్యాపారమును పరిశ్రమలకు హానిచేయుట యగుచున్నది కనుక పన్నుల విచారణసంఘమువారు నూచించిన ప్రకారము నూటికి 10 వంతునయున్న తేటునుకూడా రద్దు చేయుటకు కూడనని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. ఈవ్యాపారము పైన్నమునకు బహు ప్రయోజనకారియనియు ఎగుమతిదీనినకు సన్నులనుపన్నులచేయు లాభిభోజియవారిచేత, యొకవిచారణసంఘమును నియమింపజేసి ఇప్పుడున్న ఎగుమతిపన్నును తిరిగి నూటికి 15 వంతునకుగాని 10 వంతునకుగాని తిరిగి తగ్గించి యీచర్యవ్యాపారమును రక్షించవలసినదని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

(4) ఇప్పుడున్నటువంటి ఇంకంటాక్సు (ఆదాయపు పన్ను)రేట్లు చాలాపెచ్చుగా ఉన్నవనియు వ్యాపారవాణిజ్యములకు నిరుత్సాహకరములుగా నున్నవనియు కనుక తగ్గించవలసినదనియు నూపర్టాక్సు (అధికాదాయపుపన్ను) యుద్ధకాలమందలి అవసరమునబట్టి విధింపబడి వసూలుజేయబడిన దగుటచేత యుద్ధానంతరము ఇంతకాలము వరకున్న రద్దుచేయబడకుండా ఉండుట అసంభవమనియు, యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(5) ఆదాయపుపన్ను- అధికాదాయపుపన్ను చట్టమును అమలుపెట్టు సంవత్సరములో అంతరి నిబంధనలను నిరంకుశముగా అన్వయముచేసి ఇష్టముచచ్చినట్లు పన్ను విధించుట అక్రమముగా నున్నదని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. కనుక ఇట్టి అన్వయములనల్ల కఠిన కష్టములను తొలగించుటకు వ్యాపారపారిశ్రామిక సంఘములతో కలిసి విచారణచేసి సౌకర్యములను కలుగజేయవలసినది కోరుచున్నారు.

(6) ప్రయాణికులకు- సరుకులకు ఇప్పుడున్న రైల్వే రేట్లు అత్యధికముగా నున్నవనియు- వ్యాపారవాణిజ్యముల యభివృద్ధికి అవరోధకములుగా తగ్గించవలసినదనియు ప్రపంచములోని యితర దేశములలోవలెనే ప్రముఖమైన దేశీయవ్యాపారముల రవాణాకు సహాయకరముగా నుండునట్లుగా ముడి సరుకులను ఫ్యాక్టరీలకు ఎగుమతిచేయుటకును- ఫ్యాక్టరీలనుండి తయారైన సరుకును ఓరేవులను తీర్చుటకును సులభముగా రవాణాజేయుటకై ఓలనునట్లు రైల్వేరేట్లను తగ్గించవలసినదిగా కోరుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

రాయలు వ్యవసాయ విచారణ కమిషను

కలకత్తా సామ్యవిచారణ

బెంగాలు వ్యవసాయశాఖ డైరెక్టరుసామ్యము

కలకత్తా, నవంబరు 30:- నేటి ఉదయమున రాయలు వ్యవసాయ విచారణకమిషను సమావేశము కలకత్తాలో ప్రారంభమయ్యెను. ఉద్యోగములసంఖ్య పరిమితముగలదనియు, పట్టణములకు ఉద్యోగములం చెంతగౌరవముగలదో అంతగౌరవము గల యితర దేశాల్లోపాఠములు గమనించవలయుననియు క్రమముగ అభిప్రాయము వ్యాపించుచున్నదని కమిషను అధ్యక్షుడు కె.వి.ఎస్. ప్రభువుగారి అభిప్రాయముతో బెంగాలు వ్యవసాయశాఖ డైరెక్టరు సహాయుడైరెక్టరు కె.ఎస్.ఎస్. గారు సామ్యమునిచ్చుచు అంగీకరించిరి. వ్యవసాయదారుల అప్పులను దెలిసికొనుటకు రెక్కలు లేవనిరి. ఈరాజధానియందు పశువుల పెంపకము యంతమాత్రము సంతృప్తికరముగ లేదని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

వైద్యముబడయుటకు నుంచి సౌకర్యములు, పారిశుధ్యము, నుంచి నీరునీటి, గ్రామప్రజల సౌఖ్యముకొరతము ముఖ్యముగ గావలయును. కాని ఒకగ్రామముయొక్క ఆర్థికశీలితమును సంపూర్ణముగ దెలిసికొనుట సుసాధ్యముగానని వారభిప్రాయము నిచ్చిరి. (ప్రెస్ ప్రెస్ తంతి)

కలకత్తా, డిసెంబరు 1:- నేటి ఉదయమున రాయలు వ్యవసాయ విచారణకమిషను తిరిగి సమావేశమయ్యెను. బెంగాలునందు జాటు భావ్యభివృద్ధినిగరించి వ్యవసాయశాఖ డైరెక్టరు ఫిట్లూగారి సామ్యము తీసికొనబడెను. ఈపంట పండించుటయందు బెంగాలునకు బెక్కు అనుకూలపరిస్థితులున్నను నిల్లత్తుముగ నుండరాదనియు, వీనియందు ఉదాహరణము చూచరాదనియు, జాటు అభివృద్ధికొరకు ప్రయత్నములు సలుపవలయుననియు డైరెక్టరు నుడిచెను.

తనశాఖ వ్యవసాయశాఖలో సాహజుత్వంతో నున్నదనియు, అటవీశాఖయొడ అంతగా తనశాఖకు పరిచయము లేదనియు ప్రధానయంజనీరు బెంగాలు యిరిగేషనుశాఖ కార్యదర్శి రాయ అమరనాథబూదూరు సామ్యముచెప్పెను. నూతనముగ నేర్పాటుజేయు వీటిపాదల స్త్రీములు అధమము ఆడ జిల్లాలకు లాభకరముగ నుండును. కాని ప్రాజెక్టులగరించి వివరముగ పరిశీలనజేయుటకు సిబ్బందిజాలదు. చెరువులద్వారా సాగుబడి వృద్ధిజేయుటకు అవకాశములులేవు. పల్ల ప్రభుత్వములందు వీటి వరద పారింది లేదనంతరము నీటినివిడచి తమస్థలమున భూమిని మెరకజేయుటగరించి పరిశోధనము జేయవలయును. వరదలు విరమముగ నున్నప్పుడుగూడ నదులగట్టు ప్రకృతియందు గండ్లుపడునట్టి అవసరముగలవు. (ప్రెస్ ప్రెస్ తంతి)

బెంగాలు, డిసెంబరు 1:- వారాపత్రికలందు సభావేదికలందు గౌహాతి కాంగ్రెసు సలుపవలసిన కర్తవ్యమేదని విత్తరింపబడుచున్నవి. స్వరాజ్యవాదులకు, యధోచిత సహకారవాదులకు ముఖ్యారోములందు గట్టి భేదాభిప్రాయములు గలవు గాన ఉభయపక్షములకు వికలముగల ప్రభ లాటంకములుగలవని అసంఖ్య స్వరాజ్యపక్షసభ్యుడు జమ్నాదాసు మేథా, జొంజాయి శాసనసభ స్వరాజ్యపక్షసభ్యుడు బాలు భాయి దేవాయిగార్లు చెప్పుచున్నారు. "వికమత్యమా తేకలాంగకలా" అను శీర్షిక క్రింద మైనజేర్కొనిన సభ్యుల అభిప్రాయమును బలపరచుచు "యండియను సేవనలుపారాల్లు" వ్రాయుచు వికమత్యము స్వార్థాభిలాష లను యధోచిత సహకారపక్షముల వేయు కేకలనియు, వారుగోరునది వికమత్యముగాక శీఘ్ర సన్యాసము జేయగోరుచున్నారనియు స్పష్టముగ వ్రాయుచున్నది.

గౌహాతిలో యధోచిత సహకారపక్షము, స్వరాజ్యపక్షము సంయుక్తమైన అధికారధూర్జహల మన మాచవలయునని సరోజినీదేవి, ఎస్.ఆర్. టేర్నీ, జె.కె. మేథా, బి.ఎఫ్. బరూచాగార్లు చెప్పుచున్నారు.

శ్రద్ధ కోపకారములు, వ్యక్తులమధ్యగల కేతుత్వముల పెంచుటగర్వింపుచును టేర్నీగారు వారాపత్రికలందువ్రాసిరి. పండితశ్రీహృత్వివాసానందయ్యగార్లు, శ్రీరామస్వామియ్యగార్లు సరోజినీదేవి మొదలగు కాంగ్రెసునాయకులు జయకారుగారు ఎన్నికలందు విజయమొందినప్పుడు అభినందనముల నంపుటచే విభేదములు శాశ్వతముగ నుండజాలవని ఆయన విశ్వసించుచున్నారు.

క్రానికలు పత్రిక కాంగ్రెసుపక్షమున వికలము కావలయునని సంగ్రామీయవాదమును వ్రాయుచున్నది. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము బడయుటకు శాసనసభ లందు కృషి సలుపవలయుననియు భిన్న రాష్ట్రీయముల అవసరములబట్టి ఒకవిధానము తయారుజేయవలయుననియు వ్రాయుచున్నది.

అంగ్లో హిందూ అభిప్రాయమును వ్యక్తముజేయు యీ వివేకగుణ్యునాథులతో వికలము గావలయునని హెచ్చరించుచున్నది. (ప్రెస్ ప్రెస్ తంతి)

గ్రామ పునర్నిర్మాణము

గ్రామపునర్నిర్మాణ విచారణ సభాకార్యదర్శిగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

వ్యవసాయమును గూర్చిన రాయల్ కమిషను ఏర్పాటు అయినతర్వాత గ్రామపునర్నిర్మాణ సమస్య ప్రాధాన్యము వహించినది. రానురానుపురం (కొయంబూరుజిల్లా) అరియా కోడు (నూపలాప్రాంతము) ఇందుమారుపేట (కెల్లూరుజిల్లా) హస్తండుము (తిరువాన్కూరు) ఈశ్రదేశములయందు వై. యం. సి. ఏ. కారి గ్రామపునర్నిర్మాణ శాఖాసంఘములు జయప్రవముగా పనిచేసినవి. అక్టోబరు 14 తేదీమొదలు 17 తేదీవరకు క్రిస్తనవిద్యార్థి సంఘముయొక్క పూనమల్లి మకాములో క్రియంత కె. టి. పాల్ గారిసంగిన యువస్వామిలపట్ల విద్యార్థులలో యుత్సాహపూరిత వాతప్రతిపాదములు జరిగినవి. అందుమీద పై చెప్పబడిన కమిటీవారు కోరుటవల్ల "గ్రామ సంస్కరణమును విద్యార్థి యువకుల కర్తవ్యము" అను విషయములగూర్చి మద్రాసులోని కళాశాలలన్నిటిలో నుపస్థానముల నొసగుచున్నారు.

ఒక ఉపవిచారణమండలియొక్క సభ నవంబరు 27వ తేదీని వై. యం. సి. యే. లో జరిగినది. ముందు జరుగవలసిన యుద్యమమునకు కార్యక్రమము తయారుచేయబడినది. "గ్రామ సంస్కరణ సేవార్థము విద్యార్థిసంఘము" అనుపేరుతో సంఘ నిబంధనలయొక్క చిత్తును గె. టి. పాలుగారు తయారుచేసిరి. ఈ సంఘ సభ్యత్వమునకు చందా లేదు. వారుచేసే ప్రజాసేవ యే వారి సభ్యత్వమునకు అర్హతనిచ్చును. 98 గురు విద్యార్థులు సభ్యులుగాచేరిరి. సేవాసమితులు యనపేరుతో సభలను ఏర్పాటుచేయుటకును, గ్రామ పరిస్థితి విచారణ చేయుటకు చర్చింపవలసిన విషయనూచిక నొకదానిని తయారుచేయుటకును తాత్కాలిక విచారణసంఘము నొకదానిని ఏర్పాటు చేసిరి.

ఇట్టి ప్రజాసేవను చేయుచున్న యితరసంఘములుగూడ తమ ప్రతినిధులను పంపుటకు కోరబడినవి. సవరణ ప్రతినిధులు కూడ కార్యనిర్వాహకవర్గములో జేగుటకు అంగీకరించబడినది.

సేవాసమితి ఒక్కటింటికి ఒక కార్యదర్శిలో మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు చెందిన 15 కళాశాలలను 14 హాస్టల్సున్న 29 సేవాసమితులను స్థాపించవలసిగా తీర్మానింపబడినది.

క్రిస్తమస్ ప్రారంభములోపుగా సవరణ 29 సేవాసమితులును నెలకొల్పబడినయెడల క్రిస్తమసు నెలవులలో గ్రామ ప్రచారము చేయవలయును. వై. యం. సి. ఏ. వారు పనిచేయుచున్న గ్రామములలోని యువస్థులపరతిని అందరును పరీక్షించి చూచుటకు వేసంగి నెలవులలో ఏర్పాటులు చేయబడును. ఈ సేవాసమితులను స్థాపించుటకై కావలసిన సహాయమును పొందుటకుగాను ఈక్రింది తాత్కాలిక విచారణ సంఘసభ్యులతో తరుచు సంప్రదింపుచుండ గోరుచున్నారు.

కె. టి. పాలుగారు (అధ్యక్షుడు) కె. ఆర్. శాస్త్రిగారు, సామ్యయత్ యస్. విలియమ్సుగారు (కార్యదర్శులు) ఈసాకు జేవిడ్ గారు, యస్. వై. కృష్ణస్వామిగారు, ఏ. రామ స్వామిగారు, ఏ. రామమూర్తిగారు, జె. యస్. పున్నయ్యగారు, టి. యస్. పరమేశ్వరంగారు. (సభ్యులు)

బావలా మరణశాసనపూర్వక ముగ ముంటాజిబీగమున కిచ్చిన

సొత్తు

కరచీబి జప్తుజేయించుట

బొంబాయి, నవంబరు 29:- బావలా, ముంటాజీ బీగమునకు మరణశాసనపూర్వకముగ ఇచ్చిన రూ. 75,000 ముంటాజీ బీగముకూతురు తనకు రావలయునని దావాజేయ, వ్యాజ్యము విచారణజరుగుచున్నది. ఈ వ్యాజ్యము యిట్లుండ ముంటాజీబీగముయొక్క అమ్మమ్మ యీసామ్మ బావలాత్తల్లి యెశ్వరికిని యివ్వరాదని జప్తుచేయించెను. ముంటాజీబీగము నకు వార్తలకులు విలువగల నగల యీసామ్మ బాగ్రతజేయుట కిచ్చెను. ఇచ్చినట్లు ముంటాజీబీగము బావలాకేసు విచారణ సందర్భమున అంగీకరించెను. తన నగలలో కొన్ని యిందూరు మహారాజువద్ద గలవని ముంటాజీబీగము వాత్సలముయొచ్చెను. ఈనగలు తన అమ్మమ్మవనికూడ అమె బహుకొనెను. (ఆ. ప్రె.)

శాసనసభ్యులు-మంత్రి పదవులు

సి. రాజగోపాలాచారిగారి యభిప్రాయము

బొంబాయి, డిశం 2:—“శాసనసభ్యులను, నిర్వాహకాధ్యక్షులను యీ రెండు జాతీయకార్యక్రమములను కాంగ్రెసు సంస్థ కొనసాగించు చుండునని నాయభిప్రాయము” అని సి. రాజగోపాలాచారిగారు మాచిలేఖరితో ప్రసంగించుచు బరికిరి. మదరాసు స్వరాజ్యయుల సీతినీ గూర్చి గూడ దెల్పిరి. ఇండియన్ టైంస్ మంత్రివర్గమును స్వరాజ్యయులు బలపరుచుచున్నాయనియుడుగ ఆచారిగారు తన తిరువత్తిక్కణి దీని ఉపన్యాసముగూర్చి మాచించి టైటిగాయని తిరిగిప్రసించిరి. మంత్రివర్గమువారి ఓటమిబట్టి సాంఘిక పక్షములను ప్రజల మోహదీపలేదని విశదమయ్యెను. వారు సానికసంఘములన్నియు వశపరచుకొనినను బ్రాహ్మణ్యము ప్రకటించుటచే పూర్తిగ ఓడిపోయిరి. బ్రాహ్మణేతరులలో విద్యానంతులు ఎన్నికల గుణపాతమువెరింగి యిక్కడన యిట్టి విధానము వదులు కొనవలసి యుండనని నేను దీని ఉపన్యాసము నందు దెల్పియుంటిని. కాంగ్రెసుపక్షమువారు మంత్రిపదవులస్వీకరింపవలయు జన్మపక్షమువారిని ఓడింతుమనియు బాస జేసియుండిరి. అందుచే వారు ఇండియన్ టైంస్ మంత్రివర్గమునకు వారంగీకరింపక తప్ప వేరెమియు జేయ నవకాశములేదు. అట్టి మంత్రివర్గము నంగీకరించుటకు కాంగ్రెసువారి కట్టి యభ్యంతర ముండవని నేను జెప్పటలో నిదియే యుద్దేశించితిని. డిల్లీ, భా. కాం. సంఘము తీర్మానములో గూడ నదియే గలదు.

శాసనసభలలో కాంగ్రెసు వారు జాతీయ జీవనాభివృద్ధికి అవసరమగు తీర్మానములను చట్టములను గావించుటకు తోడ్పడుదురు. మదరాసులో స్వరాజ్యయులు రెండు వాదనలు జేసియుండిరి; ఉద్యోగములు స్వీకరింపకుండుట, జన్మను అధికారమును పడద్రోయుట. డిల్లీ తీర్మానము యొక్క అర్థము ప్రకారము, సాంఘిక పక్షపాతివిరహిత మగు ఇండియన్ టైంస్ మంత్రివర్గమునకు తోడ్పడియే మదరాసు స్వరాజ్యయులు వాదనలు నిలబెట్టుకొనగలరు.

బ్లాక్ కోసపుగారు జెప్పినట్లు జేయుటకు పిలువడదు. నిరంతర ప్రతిఘటన విధానము బలవత్తముగ నుండునని నాకు నమ్మకము లేదు గాని, వాదనముల నిర్ణయముజేయుట మాత్రము కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠకు భంగకరముగ నుండును.”

గౌరవ కాంగ్రెసులో ఉద్యోగముల స్వీకరించుట గూర్చి వేరువిభముగ తీర్మానించినచో కాంగ్రెసు శాసనసభ్యులు రాజీనామా నీయవలెనాయని ప్రశ్నింపగ “కాన్సిల్లో న మృత్యువులేనివారిని ప్రశ్నలవేయరాదు. ఐనను మీరు కోరిరి గనుక నాయభిప్రాయము చెప్పెద. కాంగ్రెసు శాసనసభ్యులు నిజముగ రాజీనీయవలసియుండును. కాని ప్రజలు కాంగ్రెసు నిర్ణయములో నేకిభవింతురుగాక తిరిగి ఎన్నికలు జరుపవలసరముండదు.

కాంగ్రెసుసభ్యులలో తగవు లుండరాదు. రిస్పాన్సిబుల్ బాదులు స్వరాజ్యయులు విక్రమముగావలెను. కాంగ్రెసును ఎన్నికలపక్షముగ జేయరాదు. కాని కాన్పురు ఢిల్లీ తీర్మానము లను అట్లుజేయ... ఎను. ఇప్పుడు జనుకంజ చేయబడును. కాంగ్రెసును అన్ని పక్షముల పాల్గొమ్మలకు మెంటు గ మార్చు తీర్మానము గౌరవలో గావించబడునని నేనమ్మును.” కాన్సిల్లోలో కాంగ్రెసువారు నిర్వాహకాధ్యక్షులకు తోడ్పడుకా సనములను తీర్మానములను గావించుట మంచిదే. రిస్పాన్సిబుల్ బాదులు, ఇండియన్ టైంస్ మంత్రియుగనున్నచో మనస్థిరమే యున్నగు నిర్వాహకాధ్యక్షులను కొనసాగించు తోడ్పడవలెను.

ద్యంప్రభుత్వ విధానములను అట్టిదిపి టుగా వున్నచో వారు తమపదవులకు రాజీనామా నీయవలెనని నాయభిప్రాయము.” (ఫ్రీప్రెస్.)

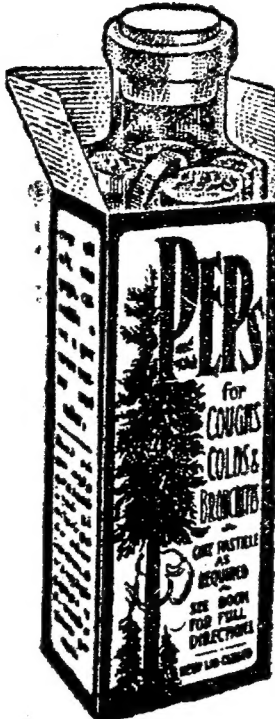
బి. సి. పాలుగారి నామినేషను

బి.సి. పాలుగారిని బెంగాలు శాసనసభకు కార్మిక ప్రతినిధిగ (శ్రీ. సి. రాయ చౌదరిగారి స్థాన) గవర్నరుగారు నియమించుట తెలియుచున్నది. (ఇండియన్ డెయిలీ మెయిలు.)

బొంబాయి, డిసెంబరు 2:—రంచి ఓడ 1వ లేదీన ఏడెను చేరెను. మంచువా ఓడ 1వ లేదీన ఏడెనులో బయలుదేరెను. మల్జా ఓడ 1వ లేదీన పోర్చుగు చేరెను. (ఆ. ప్రె.)

అహమదాబాదు, డిసెంబరు 2:—రైటానరబులుభా కుషాగారు నిన్న మధ్యాహ్నము వచ్చిరి. నేడు గుజరాతుమహా విద్యాలయమును పూచి ఇక్కడ కార్మికులసభిగతుల నాలోండురు. (ఫ్రీప్రెస్.)

మీరుశ్వాసము విడుచునప్పుడే పెప్స్ మీకుగుణము గలిగించును

చెడు జలుబును మీరు పారదోలవలెను.

ఒకబుతువునందు మొదటగలగునట్టి జలుబును అత్యుత్తముచేయవలెను. అట్లానర్చిన ప్రాణాధారమైన శక్తిని (వైటాలిటీని) తప్పించి రొమ్ముకు ఊపిరితిత్తులకు సంబంధించిన భయంకరమైన వ్యాధులు గలుగును. జలుబును పారదోలుటకు తక్షణమే పెప్స్ను క్రమముగా వాడుకు.

చలి, తలదీపు, గొంతురాగుట మొదలగునవి ప్రారంభించిన తక్షణమే ప్రప్రథమమున పెప్స్ను పుచ్చుకొనుడు. శ్వాసమును పిల్చుటకు పీల్చినట్టి అడ్డుతెన్నెనెత్తలు నోటియందు కరిగినప్పుడు బ్రష్ధసంబంధమైన సాగలుగును జీవితమునకు ప్రాణాధారమైన భాగములన్నియు సదరుసాగచే స్నానముచేయించబడును. పురుగులను నాశనమొనర్చి, చక్కగా వుదుర్చునట్టి శక్తి నిచ్చును.

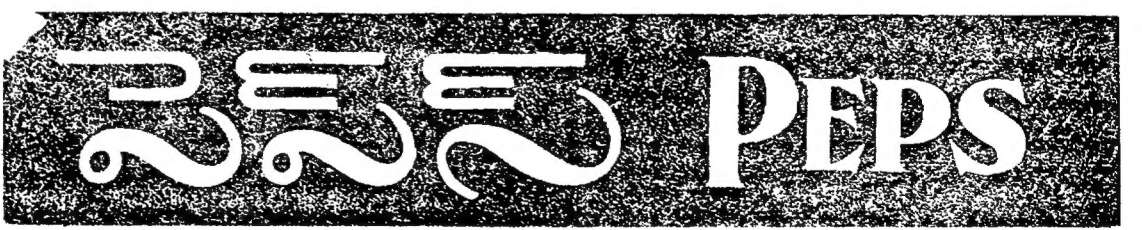
ఈప్రకారముగా నేరులో పెప్స్ గొంతుకు ఉపశమనమును గలిగించి, దుర్వాస్థలను పోగొట్టును, రొమ్ముభారమును తగ్గించును, ఊపిరితిత్తులకు సంబంధించిన వ్యాధులను దరికిజేరనీయదు. ప్రణములు, రక్తముగడ్డకట్టుట పీటినికదిర్చి ఊపిరితిత్తులకు వ్యాధులను కలిగించునట్టి భయంకరమైన పురుగులనుండి శ్వాసనాళములను స్వేచ్ఛగానుంచును.

పెప్స్ మిక్చర్లీ అమాల్కమైనట్టియు గుణమిచ్చునట్టి దివ్యోషధము. అకస్మాత్తుగా గలుగుజలుబు, శీతలము, గొంతురాగుట, కంకనాళములకు సంబంధించిన వ్యాధులు, దగ్గులు, రొమ్ముపడితము, శ్వాసనాళసంబంధమైన ఉబ్బసము మొదలగునవి రానీయక అటంకపరచును. మరియు గొంతు, రొమ్ము, ఊపిరితిత్తులు మొదలగువాటిని బలహీనము, వ్యాధులనుండి కాపాడును.

పురుగులను చంపునట్టి అత్యద్భుతమైన బిల్లులు

ప్రతిచోటను కెమిస్టులందరివద్దను, బ్రష్ధ దుకాణాదారులవద్దను బుడ్డి 1 కి రప్ప 1-0-0 చొప్పున దొరకును లేక మావజంట్లవద్దనుండి నేరుగా తెప్పించుకొనుడు.

మెనర్సు దాదా అందుకో, ఎన్ల నేడే, మద్రాసు.

లిట్టను ప్రభువు ఉపన్యాసము

రంగూను డెయిలీన్యూస్ వ్యాఖ్య
రంగూను, డిశం 2:— లిట్టప్రభువు పెంటు ఆంధ్రూను విందుసముయమున నొసంగిన ఉపన్యాసము రంగూను డెయిలీన్యూస్ పత్రిక వ్యాఖ్యానముచేయుచు నిట్లుగ్రూయుచున్నది:— ఉభయదేశములలోని నాయకులను ఉభయదేశముల కనుకూలమైన పరిష్కారమార్గమును కనుగొనవలెనని నూచించుచున్నాడు. ఇదిసరియైన నూచన. ఈమాటను రెండుసంవత్సరముల క్రిందటనే భారతీయులు చెప్పియుండిరి. ఈవిధేయములన్నింటిని కాండులేచిలు సమావేశమునందు తొలగింపవలెనని వారప్రపంచడిగియుండిరి. కాని అప్పుడు ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించిరి. తమనియమితకాలము సమీపించుచున్నను అవి శ్వాస స్థానమును విశ్వాస మలంకరించునని ప్రభువుగారేమో పిచ్చిసమృద్ధులను పెట్టుకొనియున్నారు. కాని యీవని నెరవేరుట ప్రభువుగారి చేతులలోను పిరితిరువాతనచ్చు గవర్నరుగారి చేతులలోను కలదు. (ఫ్రీప్రెస్.)

గాంధీమహాత్ముడు

కాంగ్రెసుకు వెళ్లినది లేనిది తెలియదు
అహమదాబాదు, డిసెం. 2:—గాంధీమహాత్ముడుజర్మను సోషియల్స్టు మొదలగువారితో కలిసి అహమదాబాదునుండి నేటియువయమున వాద్వాకు బయలుదేరెను. అచ్చట సత్యాగ్రహశ్రమములో వీరు రెండువారములుందురు. (ఫ్రీప్రెస్)
ప్రతినిధి కలుసుకొని మాట్లాడగా నేమియు చెప్పనని చెప్పెను. కాంగ్రెసుకు బోయెదరా అనుగగా ఏమి నిశ్చయము కాలేవని నవ్వుచు మహాత్ముడు బదులు చెప్పెను. (ఫ్రీప్రెస్)
అహమదాబాదు, డిసెంబరు 2:—రైయము యువరాజు దంపతులు వచ్చియివల రెండుగంట లుండిరి. ఇక్కడ లేవీరుత్రాగి ఉపయోగపరమబోయిరి. (ఆ. ప్రె.)
లక్నో, డిసెంబరు 2:—సర్. వి.యము మారిసుగారు యి.వి. రైల్వే లక్నోనేమను తెరచురు. లక్నోవిశ్వవిద్యాలయ చాన్సలర్లు కామరానుగారు ఉపాధ్యక్షుడుగా నియమింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

మద్రాసు సెనేటు ఎన్నికలకు

అభ్యర్థులు

1926 సం॥ డిసెంబరు 11 వ తేదీ యువయం
11 గంట మొదలు సాయంకాలం 4 గంటల

వరకు ఎన్నికలు జరుగను.

- 1 శ్రీయుత నంబయం ఎ. ఆచార్యార్యుగారు
2. ,, సి. ఆచార్యార్యుగారు
3. ,, డి. బాలకృష్ణార్యుగారు
4. ,, కె. రామంగారు
5. ,, ఆర్. రామారావుగారు
6. ,, రామారావుగారు మొదలగు చింగయ్యగారు
7. ,, పి. వీ. వేదేశ్వరగారు
8. ,, పి. గోపాలరావుగారు
9. ,, పద్రాసు ఆర్. గురుస్వామి మొదలగువారు
10. ,, రామారావుగారు మొదలగు కేశవపాపయ్యగారు
11. ,, ఆర్. కృష్ణస్వామిగారు
12. ,, కె. వి. స్వామి అయ్యగారు
13. ,, పి. లక్ష్మణ అయ్యగారు.
14. ,, రామారావుగారు పి. లక్ష్మణస్వామిమొదలగువారు
15. ,, ఆర్. లక్ష్మణగారు
16. ,, కె. కేశవమూలమూలగారు
17. ,, రామారావుగారు మొదలగువారు
18. ,, ఎస్. రామారావు అయ్యగారు
19. ,, కె. వి. మధుకృష్ణగారు
20. శ్రీమతి మధుకృష్ణ సుమతీగారు
21. శ్రీయుత ఆచార్యగారు
22. ,, రామారావుగారు పి. వీ. వేదేశ్వరగారు
23. ,, ఎస్. కేశవమూలమూలగారు
24. ,, బి. పి. వేదేశ్వరగారు
25. శ్రీమతి కె. రామారావుగారు
26. శ్రీయుత గౌరవ వేదేశ్వర రామారావుగారు
27. ,, రామారావుగారు కె. వి. రామారావుగారు
28. ,, కాపు రామారావుగారు
29. ,, కె. రామారావుగారు
30. ,, యస్. రామారావుగారు
31. ,, కొండారావుగారు రామారావు అయ్యగారు
32. ,, టి. ఎస్. రామారావు అయ్యగారు
33. ,, రామారావుగారు ఎం. ఆర్. రామారావుగారు
34. ,, ఎస్. ఇ. రంగారావుగారు
35. ,, ఎ. రంగారావు అయ్యగారు
36. ,, గజపతి సాంబశివార్యుగారు
37. ,, కె. సంతోషరావుగారు
38. ,, ఎస్. శంకరాచార్యగారు
39. ,, డి. యల్. శాస్త్రిగారు
40. ,, ఆర్. సత్యనారాయణగారు
41. ,, ఎస్. సత్యనారాయణగారు
42. ,, బి. రామారావుగారు
43. ,, రామారావుగారు పి. వెంకటేశ్వరశర్మ అయ్యగారు
44. ,, బంధువుగారు సీతారామారావుగారు
45. ,, అంబటి శివరావుగారు
46. ,, పద్మ సాంబశివార్యుగారు
47. ,, సి. టి. శ్రీనివాసరావుగారు
48. ,, ఆర్. శ్రీనివాసరావుగారు
49. ,, కె. శ్రీనివాసరావుగారు
50. ,, రామారావుగారు పి. సుబ్బయ్యమొదలగువారు
51. ,, ఎం. ఎస్. సుందరేశ్వరగారు
52. ,, శాంతిరావు ఎస్. సూర్యనారాయణగారు
53. ,, సుబ్బరావుగారు రామారావు అయ్యగారు
54. ,, పి. శ్రీనివాసరావుగారు
55. ,, సి. బాబారావుగారు
56. ,, కె. వేదేశ్వరగారు
57. ,, ఎస్. వి. వెంకటేశ్వరగారు
57. ,, సి. వి. వెంకటేశ్వర అయ్యగారు
59. ,, సి. వెంకటేశ్వరరావుగారు
60. ,, కె. ఎస్. వెంకటేశ్వరగారు
61. ,, టి. యల్. వెంకటేశ్వర అయ్యగారు
62. ,, కె. కె. శంకరాచార్యగారు
63. ,, ఇ. రామారావుగారు
64. ,, ఎ. సత్యనారాయణగారు
65. ,, ఎస్. ఎస్. విశ్వనాథగారు
66. ,, సామంతరావుగారు
67. ,, ఎస్. వెంకటేశ్వరగారు

ఎన్నిక పత్రములను రిజిస్టర్డ్ పోస్టు ద్వారా వైనుచానె
లరుగారికి 1926 సం॥ డిసెంబరు 11 తేదీ శనివారం సాయం
కాలం 4 గంటలలోపుగా అందులాగున బంపవచ్చును
సెనేటు హాలులో ఉన్న బాల్కునెట్టెలలో కూడా
వోటు కాగితాలు వేయవచ్చును.
డిసెంబరు 13 తేదీ సోమవారం ఉదయం 11 గంటల
లకు ఓట్లు కాగితములు లెక్క పెట్టబడును.
* * * * *

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

సెనేటు సభ (10-12-26) కార్యక్రమము
ఆంధ్ర సెనేటు వార్షిక సమావేశము డిసెంబరు 10 వ
తేదీ ఉదయం 11 గంటల ముగిసినప్పుడు బెజవాడపురము
న జరుగను. ఈ సమావేశము జరుగను. సమావేశము ప్రతి
పాదించుటకు సభ్యులు డిసెంబరులోపున రిజిస్ట్రేరుగారికి
తెలియజేయవలెను.
సెనేటు ఎకడమికు సభ్యుల ప్రేక్షకులు దయచేయవచ్చు
ను. రిజిస్ట్రేరుగారికి ప్రాసెస్ చేసి టికెట్లు లభించును.
కార్యక్రమము
ప్రొఫెసర్ ములయ్యగారు విశ్వవిద్యాలయ స్థూతియందలి
కొన్ని భాగాలను నిండికేటారు ఆమోదించినట్లు తెలుప
బడును.
ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు లెక్కలను లోకమునకు తెలియ
జేయుటకు లెక్కల కమిటీ జేయించుటకు ప్రభుత్వమువారికి నిం
దికికేటారు 1927 సం॥ బడ్జెటును అందుకు పూర్వపు ఆంధ్ర
సంస్కరము రిజిస్ట్రేరు బడ్జెటును సెనేటునకు దాఖలు జేయు
దురు.
ఆచార్య పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు విద్యలను విశ్వవిద్యాలయ
మువారు చేర్చవలెననియు, ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయము
జేయవలెననియు అకడమికు కాన్ఫిరమేషన్ గావించిన తీర్మాన
ము లభించును. విజయనగరం బొబ్బిలి చల్లపల్లి మున్నగు
రాజు లొంగిన ధనసహాయ పత్రములు స్వీకరింపబడినట్లు
తీర్మానింపబడును.
విశ్వవిద్యాలయ స్థూతియందలి కొన్ని నిబంధనలు ఇం
తకు పూర్వము మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునందలి కాలేజీల
లో చదివిన విద్యార్థులకు సగము ప్యాసయిన విద్యార్థులకు
ఆఫీషియల్ గా ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయమునందు పరీక్ష
జేయవలెనను ప్రాసెస్ చేసి టికెట్లు లభించును నిబం
ధనలు సెనేటువారి చేతులకు జేరును.
సభ్యుల తీర్మానములు
డిగ్రీలు సాంబశివార్యుల యందుండియు యింగ్లీషు పు
చ్చుకొననివారు రిజిస్ట్రేరుగారికి బాటు రూ 2 చెల్లించిన
చో రిజిస్ట్రేరుగారికి చెల్లించవలెను. వారికి పట్ట
భద్రుల పాట్లను నియం, నుండునను. అను తీర్మానమును
ఎల్. సుబ్బరావుగారు ప్రతిపాదించెదరు.
పట్టభద్రులు జాబితాలో రిజిస్ట్రేరు అగుటకు రూ 3
రుసుము పుచ్చుకొనరాదు. ఎప్పుడు ప్యాసయినను విశ్వవిద్యాల
యమువారియందు విద్యార్థుల గడవిన వారందరిని ప్రాసెస్ చేసి
ముగి కోరినంతమాత్రమున రిజిస్ట్రేరు గ్రాడ్యుయేటుగా చేర్చుకొ
నుచుండునను. ఏడాది గడవిన పిమ్మట జూలైలోపుగా వా
రు మరల దరఖాస్తు పంపవచ్చునను రూ 1 రుసుము పుచ్చు
నవలెను. డి. గురుమూర్తిగారు.
ఈ విశ్వవిద్యాలయముచే సంకీర్తించబడిన విశ్వవిద్యాల
యములందు ప్యాసయినవారిచే చేర్చుకొనవలెనని ఎ. సూర్య
నారాయణమూర్తిగారు సమావేశము ప్రతిపాదించెదరు.
స్టేషన్లు గ్రేడు కాలేజీలను విశ్వవిద్యాలయమునందు
చేర్చుకొనవలెనని వ. చి. సీతారామస్వామి శాస్త్రిగారు ప్రతి
పాదించెదరు.
నిరుద్యోగ సమస్యను విచారించుటకు జయంతి రామ
య్యపంతులు, ఎ. ఎస్. కృష్ణారావు సర్. వి. రెడ్డినాయు
డు, ఎం. వెంకటరంగయ్య డి. గురుమూర్తిగారు సభ్యులుగనుం
డు సంఘమును నియమింపవలెనని డి. గురుమూర్తిగారు ప్రతి
పాదించెదరు.
శిరోమణి, విద్యాను పరీక్షలకు పెద్దది, ఎం. ఎ. డి
గ్రీతో సరిపోవునది ప్రాచ్యవిద్యలకు సంబంధించిన పరీక్ష యం
చవలెనని వ. చి. సీతారామశాస్త్రిగారు ప్రతిపాదించెదరు.
ఇకముందు దేశభాషలలో ప్రాచ్యవిద్యలలోని పాఠశాల
ధనలలో సుపర్యోగించుటకు సంస్కృతభాషలోని పాఠశాల
పనులను ఎంచి తీయుటకు వివిధభాషల పండితులు సమావేశ
ము కృషి గలుప వివిధ విశ్వవిద్యాలయమువారిని సభ్యు
సంఘ మేర్పరుప గోరవలెనని జయంతి రామయ్యపంతులుగా
రు ప్రతిపాదించెదరు.
ఫానిక, మునిసిపల్ సంఘముల ప్రతినిధులవలెనే జిల్లా
లోని విద్యాసంస్థల ప్రతినిధులు గూడ సెనేటు ప్రతినిధులుగ

ఎన్నుకొనబడుటకు చట్టమునందలి కార్యక్రమము కలుగజేయవలెను.
ఎ. సూర్యనారాయణమూర్తిగారు
శాసనసభకు ప్రతినిధి
సూర్యనారాయణమూర్తిగారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు
ప్రత్యేకముగ నొక ప్రతినిధిగ నుండుటకు ప్రభుత్వమువారు
తగిన ఏర్పాటులు జేయవలెను. జి. లక్ష్మణుని రెడ్డిగారు.
ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ చట్టము (6) సెక్షన్ లో (2)
క్లాజునందు అవతలివారు తరువాత బెజవాడగూడ చేర్చవలెను.
ఎల్. సుబ్బరావుగారు.
ఉపాధ్యాయులకు ప్రైవేటు పరీక్షలు
మూడేండ్లు ఉపాధ్యాయులకు తీయించునను వారు విశ్వ
విద్యాలయ పరీక్షలకు కాలేజీలో చదువుకుండనే హాజరు అగు
టకును, వారు చదువునని లేబరేటరీ శిక్షణ నుండునను విద్య
లకు ఆవిద్యకు మాత్రము లేబరేటరీ శిక్షణ బోర్డునకు సరి
ఫీకేటు తెచ్చిన జూలైనందు అనుచరి యివ్వవలెననిగా అక
డమికు కాన్ఫిరమేషన్ నిండికేటారుకి శిష్యుజేయవలెను:
ఎల్. రంగరెడ్డిగారు ప్రతిపాదించెదరు.
సంస్కరణలకు పరీక్షలు డిసెంబరులో జరుపుచుండునను
సని ఎల్. సుబ్బరావుగారు ప్రతిపాదించెదరు.
వెను ఛాన్సలరుగారి జీతము రూ 2000 మిండునను
రూ 1,500 లోను గాకుండు యుండునను. ప్రతి వత్సరము
సభ్యుల సమ్మతిపై నాధారపడి యుండునను ఎ. సూర్య
నారాయణమూర్తిగారు.
ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతము నిర్వహించుచున్న విద్యా
సంస్థలన్నింటిని యి విశ్వవిద్యాలయమునకు సాలీన గ్రాంటుల
తోగూడ ఒప్పగించవలెను. ఈ విషయమును ప్రభుత్వమువారికి
తెలియజేయుటకుగాను గవర్నరువద్దకు రాయబారము నంప
వలెను.
ఈ విశ్వవిద్యాలయమునందు వైద్యమునకు ఎల్. ఎం.
ఎస్. డిగ్రీని, విద్యాశాఖకు టి. టి. ఎం. టి. డిగ్రీలను (బి. ఇ.
డి. ఎం. ఇ. డి. డిగ్రీలను) తీసివేయవలెను. ఏర్పాటుజేయవలెను.
ప్రతి తీర్మానములను చట్టమునందలి కొన్ని నిబంధనలను
సరిపెంపగోరుము ఎ. సూర్యనారాయణమూర్తిగారు ప్రతిపాదించె
దరు.
తగిన ప్రకారము నివాసములేని విద్యార్థులందరినీ హాస్టల్
లో ఉంచవలెను. అట్టి విద్యార్థులను ప్రత్యేకముగ ఉపాధ్యాయు
లకు కొప్పగించవలెను. విద్యార్థుల జీవనసౌకర్యము తగినయేర్పా
టులు జేయవలెను. విద్యార్థులకు మతబోధ యేర్పాటుజేయ
వలెను. ఈ విషయములందు ప్రతిపాదించు యెంత పనిచేసినదియో
రిపోర్టు జేయుచుండునను. విశ్వవిద్యాలయాధికారులు అప్పు
డప్పుడు విచారించవలెను. అని ఎం. వెంకటరంగయ్యగారు ప్రతి
పాదించెదరు.
విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రసాసనముగ బెజవాడను కూడ చేర్చు
నట్లు చట్టము సవరింపవలెనని, సుబ్బరావుగారు ప్రతిపాదించె
దరు. విజయనగరముగూడ చేర్చవలెనని ఎం. వెంకటరంగయ్య గా
రు, జి. సాంబశివార్యు, ఎ. సూర్యనారాయణమూర్తి, పి. సి. సీ
తారామస్వామిశాస్త్రిగారు సమావేశము ప్రతిపాదించెదరు. పదిమొ
ల్ల యావరగా లోలించి 20 మైళ్ల యావరగాలో నుండు కాలేజీ
లన్నియు విశ్వవిద్యాలయ కాలేజీలగు నుండునను కె. కోటి
లింగంపంతులుగారు సమావేశము ప్రతిపాదించురు.
ఎ. సూర్యనారాయణమూర్తి గారు యిట్లు ప్రతిపాదించె
దరు. పరీక్షాఫలితము నూటికి 45 కన్న తక్కువ ప్యాసులను
చో ఆసంఖ్య నెచ్చించుటకుగూర్చి సూచనలు చేయుటకు రివి
జనుబోర్డు (యిద్దరు సెనెటరులతో సహా) నియమించవలెను.
ఒకసారి పరీక్షకు హాజరయినవారు పోయినచో, తిరిగి స్కూ
లులో చదువ ననసములేమంద మరల పరీక్షకు హాజరగుటకు అ
నుజ్ఞ నీయవలెనని అకడమికు కాన్ఫిరమేషన్ శిష్యుజేయవలెను.
ఒకపరీక్షయందు వివిధభాగాలను వేరువేరుగా ప్యాసయినవారు
గూడ చదువుకొనిగ, ప్యాసయినవారు గుర్తించవలెను. అకో
బరుపరీక్ష ప్యాసయినవారు ముందు నెలల టెండెన్సు ఆఫీస్
రములేకుండు ప్రాంతాలయందు చేర్చుకొనబడవలెను.
ఎల్. ఎం. ఎస్. ప్యాసయినవారందరికి విద్యార్థుల గడవిన
పిమ్మట ఎం. వి. టి. ఎస్. డిగ్రీ సోగవలెను.
విద్యార్థుల ఉపాధ్యాయులకు తీయించునను వారందరిని అటెం
డెన్సు అవసరములేకుండు విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలకు హాజరు
టకు అనుజ్ఞ నీయవలెనని ఎస్. వి. సరసింహారావుగారు ప్రతి
పాదించెదరు.
విశ్వవిద్యాలయ యాధికారముగ్రహించు నుండు దేశభాషలలో
సేదేనియొకటి కాలేజీలకులలో నిర్వహించుగ చేర్చవలెను.
అని సరసింహారావుగారు ప్రతిపాదించెదరు.
లేదా ప్రాసెస్ భాషలలో సేదేనియొకటి నిర్వహించుజేయవలె
నని జి. రామయ్యపంతులుగారు లేముగ సమావేశము ప్రతిపాదించె
దరు.

ఉపాధ్యక్షులు వేదములకు ఒక కృత్యము నింపింకేట
పాద నిర్ణయించినవారు, మేటికృత్యమును, బి. ఎ. ముక్త్యు-
పరీక్షల రుణము తగ్గించినవారు బి. ఎ. గంగన్నగారు ప్రతి
పాదించెదరు.

సెనేటువల్ల కార్యక్రమమును తెలుగులో గూడ ప్రచు-
రించి ఇంగ్లీషులోని సెనేటు పథ్యములకు పంపవలెను. పీఠయంత
నకు నిర్ణయించిన సందర్భము. చక్క తెలుగులో జరుగ
వలెను. కె. కోటింగంగారు.

అంతకుముందు కాన్ఫరెన్సును ప్రస్తుతావధిగాక యీ
విషయ సభ్యులుగూడ నుంచవలెను. బి. ఎ. కళాకారు-
లు, విశ్వవిద్యాలయ ప్రధానము, కాలేజీల ప్రధానాధ్యాయు-
లు, సెనేటు ప్రతినిధులు. ముఖ్యభాషల ప్రతినిధులుగ సెనే-
టునకు ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులు కాలేజీలనుండి ఎన్నుకొనబడిన
ఉపాధ్యాయులు 8 గరు ఇతర ఇషయముల గూర్చి ప్రత్యేక
ముగ అవ్వవలెను 8 గరు ఉపాధ్యాయులను అంతకుముందు కా-
న్ఫరెన్సుకు చేర్చుకొనుమనంపడును. బి. ఎ. కేమగిరిరావు
నాయకుగారు.

విశ్వవిద్యాలయమువారు వ్యవసాయ కళాశాలను స్థాపిం-
చుటకు ప్రభుత్వమువారు తోడ్పడవలెను. ఎ. సూర్యనారాయణ
యామూర్తిగారు.

ప్రభుత్వోద్యోగములకు సాంకేతికవిద్యాలయములలో
చేర్చుకొనుటకు మేటికృత్యములను పరీక్ష కనీసపు అర్హతకు సుంద-
రవలెను. ఎం. సుబ్రహ్మణ్యంగంటూరు గూడ ఒక కేంద్ర
స్థానముగ చేర్చుకొనవలెను. అని. కె. కోటింగంగారు ప్రతి-
పాదించెదరు.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారు గూడ విద్యార్థుల
సైనిక శిక్షణదళమును ఏర్పరుపఁగిస్తూ సైనికాభివృద్ధి కోర-
వలెను. లలితకళాశాఖను విశ్వవిద్యాలయమునందు ఏర్పాటు
జేయవలెను. బి. ఎ. కేమగిరిరావు.

బి. ఎ. పరీక్ష సాకార్యములు

బి. ఎ. తరగతియందు ఒక గ్రూపునకు దుర్భిలతవారు
జేర్కొక గ్రూపునందు పరీక్షకు హాజరు కావలెనని చదున
నవసరము. తేదనియు, విశ్వవిద్యాలయమునందు బి. ఎ. గాక
యింకేయిన డిగ్రీ పొందినవారు బి. ఎ. పరీక్షకు అటెండెన్సు
అనవసరము లేమన హాజరు కావచ్చుననియు నింపింకేటవారు
అనుమతించవలెను.

సెకండ్రీగ్రేడు ప్రెయినింగయి బి. ఎ ప్యాసయినవారు
బి. ఇ. డి (ఎం. టి) ప్రెయినింగపరీక్షకు కాలేజీలో చదున
నవసరము లేమన హాజరు కావచ్చును. ఇందుకు అకడమికు
కాన్ఫిరమారు అనుమతించవలెను. ఎ. రామచంద్రరావుగారు.

కరంసిడిఫేషను

ఆర్థికమంత్రివిధానము యిండియను
వర్తకసంఘము ఖండించుట

బొంబాయి, డిసెంబరు 2: ఇండియను కరంసి మార-
కముగరించి దినవ ఉపహరించినంతి రాజప్రతినిధి ఆ తరంక
కార్యదర్శికి భారతదేశ వర్తకసంఘముకమిటి పెంపెను. ఆర్థిక
మంత్రికిని తునకు అక్టోబరు 21-న తేదీన రాజప్రతినిధికిని
పండ్లెండువాణిజ్యసంఘము లంపిన విన్నపములు ప్రకృత్యందు
గల పరిశీలన విరుదముగ గల విధాన మవలంపించునడ చేయ
జాలనందులకు మిక్కిలి విచారించుచున్నాము. 1920-న సం-
వత్సరమునందు సంభవించిన వివాదపరిశీలనలను అనుభవము
గ్రహించకపోవుట మిక్కిలి విచారదూరమునున్నది. తిరిగి ఆ
సంవత్సరముందు యీదేశము అనుభవించిన సస్య ఆపదలకు లో-
నుజేయవచ్చును. గవర్నరు మెంటు అవలంపించున్న విధానము
విఫలమైనయెడ, భారతదేశమునకు నష్టముసంభవించినను దొర-
తనము నెనుడియవని తోచుచున్నది. యుద్ధానంతరము యుద్ధ
మునకుపూర్వముకంటే ఘోషులేమారకములను, పెక్కునష్ట
ములు దేశమునకు సంభవించునని తెల్పుచున్నను. ఇటులు తెట్టిన
మరియొకదేశమును దేర్చిస్తూ భాగ్యముగాదు. సాగ్యమైనంత
శ్రీస్రముగ అసంపూర్ణ సమా. రది. ప్రజల ప్రతినిధుల అభి-
ప్రాయమును బహిష్కరింప ఆత్మ గౌరవని రాజప్రతినిధిని గో-
రుచున్నారము. లా. జి. నా. అధ్యక్షుడు.

దక్కనునభాసమావేశము

రాంజీ, కేలు, చింతామణిటి వారిగార్లను

అభినందించుట

పూనా, డిసెంబరు 1: నిన్న సాయంత్రము సమావేశమైన
దక్కను సభయందు శ్రీ దాస్యగు ఆర్. పి. పరాంజనే, రా-
వుబాదుగు కేలు, చింతామణి టి. వారిగార్ల ఎన్నికలందు
జయము గాంచి నందులకు వారల సభినందించిరి. ఎన్నికలకు
న గరిగిన పరిస్థితులు సక్రమంగా నాలోచింపబడినవి. పరాంజ-
నేగారు బొంబాయి కాన్ఫరెన్సును అపోజిషను పక్షమునకు
తన బలము గలవని తెలపిచ్చిరి. (అ. ప్రె)

మంత్రివర్గమే ఆక్రమణలేదు

చెన్న పురిపాలకుల తీర్మానము

గోరవోలులో బహిరంగ ప్రభుత్వములు

స్వతంత్రసత్వప్రయత్నములు భగ్నమగుట

స్వతంత్రసత్వములనుండి మంత్రివర్గమును నియమించినది
నని గోరుటగాను, నిన్న సాయంత్రము గోరవోలులో చేన్-
కువబడిన పౌరసభ అల్లకల్లోలముగ ముగిసెను. సరియగు స్వ
తంత్రసత్వములను మంత్రివర్గము నియమించినవలెనని గవర్నరుగా-
రిని కోరుటకు రాయబారము చేర్చుటకు కేర్పరచబడిన సభ
యందు, తుట్టుకుచు "మంత్రివర్గము సేవ్వాటు జేయరాదు"
అనుతీర్మానము చేకగ్రీసముగ సంగీకరింపబడినది.

సభ 5 గ. 15 నిమిషములకు ప్రారంభమయ్యెను. పక్షా-
భిననమంతయు, యువకులతోడను, ఇతరులతోడను క్రిక్కిరిం-
యించెను. స్వతంత్రసత్వ నాయకులును కాననసభ్యులును తా-
ములంబించు విధానమునుగరించి ఉపన్యసించెదరనియెంచి, చా-
లమంది సభికులు విచ్చేరిరి. కాని కాననసభ్యులుగాని, స్వతం-
త్రసత్వ నాయకులుగాని, సభాభిననమునం దెచ్చటను కనుపిం-
పలేదు. అందుచే చాలమందిసభ్యులు నిరాశులై వెడలిపోవల-
సివచ్చెను. అప్పటికిని సభాభిననమునందలి సమ్యక్తము నం-
దెచ్చున తగలేదు. టి. ఆర్. వెంకటేశ. అయ్యగూ-
రు, బి. ఎ. రాజారాముగారిని ఆస్పత్రి స్థానమునకు పంపింపింపమను
సభాదర్శకులు వివరించిరి. కాననసభా ఎన్నికలయందు సభ్యుల
సంఖ్యాకులుగనరుదెంచిన కారణముపక్షమువారు మంత్రివర్గపు-
ల నిరాకరించుటచే చాలింపమను పరిశీలు కేర్పడినది. జస్టిసు
పక్షమువారు, ప్రజల విశ్వాసమును గోల్పోయి ప్రోసివేయబ-
డిరి. వారు తిరిగి మంత్రివర్గపులనువచ్చుట, ప్రజానిర్ణయమునకు
విరుద్ధము. ఇకమిగిలియున్నది స్వతంత్రసత్వము. పీఠసంఖ్యచా-
ల విశేషముగ నెన్నది. పీఠరపురిలో ఎవరినియంత్రులుగ నియ-
మించవలెనను విషయమున ప్రజా నిష్ఠుకు తమఅభిప్రాయమును
దెలుపవలసి యున్నది. అందుకుగా నీసభ ఏర్పరచ బడినది.

అధ్యక్షులు రాజారాముగారు జిమ్ము మాటలాడుచు,
నెనుకటి యువనాగ్యసమితి దేసిన విషయముల బలపరచుచు,
జస్టిసుపక్ష పరిపాలన చుక్కరలేదని, గతఎన్నికలందు స్వప్ర-
ముగ ప్రకటించినయెడ, ఆనిర్ణయమును గౌరవించుట గవర్నరు
గారి విధియనియు నుచిరి. సభావారీయెదుట మాడుతీర్మాన
ములున్నవి. అంతకంటే, జస్టిసుమంత్రివర్గమును తిరిగి నియమిం-
పరావని ప్రకటించుచున్నది. పౌరుల హక్కులను ప్రయోజనము
లను గాపాడునటునంటి ప్రచారంజేయును, ప్రజాప్రాతినిధ్యము
క్రమస్వక్రమము భూస్వామ్యేతరమంత్రివర్గ ముండవలెనని రెండ
వతీర్మానము దెలుపుచున్నది. సరియగు స్వతంత్రమంత్రివర్గము
చేర్చుటవలెనని గవర్నరుగారిని గోరుటకు రాయబారవర్గము
చేర్చుటకు కెత్తుములుగావించవలెనని మాడుతీర్మానమునందు
తెలుపబడినది.

అధ్యక్షుడు ముగించుసరికి సభయందు దన్నివైపులనుండి
యు మంత్రివర్గ ముగ్ధులై, వ్యంగ్యపరిపాలన ముగ్ధులైదు
అను కేళతో సభాభిననమంతయు నింపిపోయెను. సభ
సేర్పాటుజేసినవారిలో నొకరు ఎన్. రాజగోపాలాచారిగారు
మొదలగువారు కొందరు మాటలాడ తెల్పించిరిగాని, సభ్యుల
నాకరింపలేకపోయిరి.

జిమ్ము టి. ఎం. భాష్యముగారు మాటలాడుచు ఒకరల
కు పూర్వమే ప్రజలు ద్వంద్వపరిపాలనకు ముగ్ధులైదున్నయిం-
చియు స్వతంత్రసత్వ మనసేమిటో యిట్లు పూర్వమెన్నరికిని దెలి-
యదనియు నుచిరి. స్వతంత్రసత్వము మంత్రివర్గపులకొరకు
కాననసభలో ప్రవేశపఁపవలెననియేమే కాని ప్రవేశించినది
దప మంత్రివర్గపులకొరకు మంత్రివర్గముగ నేర్పడిరి. (ప్రకటక
సప్టెంబర్) పీఠికాక కార్యక్రమము లేదు. ఒక కట్టుదిట్టము లేదు. ఒక
రాజకీయసరళి లేదు. మంత్రివర్గపులు గానలెనని పీఠకులకు
గలరు? (వినుమవినుమన కేళలు) అంతియగాక, స్వతంత్రమంత్రి-
వర్గమును నియమించవలసిన దని గవర్నరుగారిని గోరవలెనని
చెన్న పురిపాలకుల నడుమటలో నర్థమేమి? ద్వంద్వపరిపాలనము
సంగీకరింపవలెననియేగదా! తెలదనములకు పూర్వము ద్వంద్వ
పరిపాలనము ఆక్రమణలేదని నిర్ణయించిన చెన్న నగరపాసుల నీ
విషయము గోరుటయందు యుక్తాయుక్తముల విచారించిరా? (వి-
నుమ వినుమ) ప్రజానిర్ణయముపై గౌరవము లొక చెవ్వరును
మంత్రివర్గము సేర్పాటుజేయుట కెత్తింపరాదుగదా! ఉట్టిప్ర-
యత్నముల కేవిషయమున తోడ్పడరాదు.

ఈసమయమున మరియొకసభ్యుడు లేచి తీర్మానముల
బలపరచుచు మాటలాడ నేర్పించిరి. కాని "మదరాసు ప్రజలకు
మంత్రివర్గ ముగ్ధులైదు - మదరాసులో స్వతంత్రసత్వములే లేదు"
అనుకేళలలో వారిమాట లెన్నరికి వినిపించవలసినదేమో.

అధ్యక్షు డీసమయమునలేచి, సభ్యులను సమానముతో
నుంపవలసినదని ప్రార్థించుచు, మంత్రివర్గ మునలే లేమండేదని
యెడల తా మాతేమింపబడరాదు, ఏదోయొక మంత్రివర్గము
చేర్చుటకు టాకు గ కట్టెటకు సంకల్పించు కొనెను
గనుక, జస్టిసుమంత్రివర్గమును నియమించుటకు సంకల్ప
తంత్రసత్వములనుండి నియమించవలెనని గోరుమంటివనియు
నుచిరి. "మంత్రివర్గమును గవర్నరు చేర్చుటకునుకొననింత-
గా కందుతో నెట్టిసంబంధమును ఆక్రమణలేదు" అనుకేళలు.

తీర్మానములు

(1) జస్టిసుపక్షమునందు విశ్వాసముంచి తిరిగి "జస్టిసు
మంత్రివర్గమును నియమించరావని ఈసభవారు తీర్మానించుచు
న్నార" అను ప్రతిపాదనను అధ్యక్షుడు వోటునకు తెట్టగా
సభవారీచే సంగీకరింపబడినది.

జిమ్ము ప్రచారంజేయుచు మంత్రివర్గము అనవసరము
రెండవతీర్మానముపై చాల గంభీరంగా ముగ్ధు జరిగెను. ఆ
గోలలోనే అనుభవమున కొందరు యువకులను ఇటువత్తముక
హరికొందరు యువకులను మాటలాడిరి.

మరియొక తీర్మానము

కాననసభా ఎన్నికలయందు ప్రజలు వ్యంగ్యపరిపాల-
నకు సంతోషముగ నిర్ణయించిరి గనుక, గవర్నరు నీ విషయను
మంత్రివర్గమును నియమించరాదు అను తీర్మానము రెండవ
తీర్మానమునకు ప్రత్యామ్నాయముగ ప్రతిపాదింపబడినది.

వోటునకు తెట్టగా మొదటితీర్మాన మెక్కిపోయెను. ప్ర-
త్యామ్నాయ తీర్మానము సమ్యక్కుడు వోటునకుజెట్టి ఏకగ్రీ-
ముగ సంగీకరింపబడినది ప్రకటించెను.

అంతట కాన్ఫరెన్సునకు జయజయధ్వానములతో సభ
ముగిసెను.

వ్యవసాయ విచారణ సంఘము

కలకత్తాలో విచారణ

కలకత్తా డిశం 1: సేకురాయలు కమిషనువారి ఎదు-
ట కలకత్తాలోని కలకత్తా సెక్షన్ గారు, జిల్లా డైరెక్టరు మాడుగి
నుగారు సాక్షులు జెట్టిరి. బెంగాలులో గోరవార యెక్కు-
వందును. కాని అంతతో వంగరాష్ట్రమునకు అట్టేలాభముగే-
దు. గోరవార యెక్కువవలెను. అనిజెప్పిరి.
వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు కొనసాగింపవలెనని ఇరిగేషను
సీమ వివరముగ రా. బి. ఎ. ఎ. కా. దాసుగారు, ఫిఫ్త ఇం-
జనీరుగారు విచారణసంఘమువారికి జెప్పిరి. తమకాఖకు, ఇం-
గేషను, పారస్థుకాఖకు అన్వేష్యసంపర్కము గలవనియు, ఇ-
రిగేషనుకాఖవారు ప్రస్తుతము ఉత్పత్తినిర్మాట్లు జేయుచున్నా-
రనియు, బెంగాలులో పల్లపుధూమి సాగుజేయుటకు తగినప-
దుపాయములు లేవనియు అధ్యక్షునకు ప్రత్యుత్తరముగ జె-
ప్పిరి.

ఫలహారా నంతరము వెంగ్లీ అడ్వైజరు సాక్షులు జె-
ల్లును బెంగాలులో ప్రస్తుత పరిస్థితి యత్నములు వారికి
సంతృప్తికరముగ లేవనిరి.

జె- యం- మిశ్రగారి సాక్ష్యము

కలకత్తా, డిశం 2: సహకార సంఘముల రిజిస్ట్రార్
జె. ఎం. విశ్రామ సాక్షులు జెల్లును వివిధ ప్రభుత్వములు
సమిష్టి గ పని జేయుటకు అభిల ఖార త-
రినిబోధించు సామింపవలెనని నుచిరి. అందుకే గోరవారాధి-
స్వల్పముగ సమితివన్న విధింపవలెను. ప్రభుత్వమువారు
గ్రాంట్ల నొసంగవలెను. వ్యవసాయదార్లు ఋణములపాల-
లకు చాల కారాములుగవు. పంటలుబోవుట వ్యాజ్యములు
మున్నగుఖర్చు లెక్కునజేయుటయే కారణము. సహకార పన
పరిసంఘముల సెక్యూరజేయుటయే యిందుకుతగిన సాధన. వా-
రిని అందుపాల్గొనుటకు నిర్బంధించుచు కాననములుగూడ కేయ
వచ్చుననిరి.

సేకు ఫలహారానంతరము వాగ్ద్రవాధ ముఖ్యిగారు
వాడిమాజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు, రాజాభూటు కేంద్రసహ-
కారబ్యాంకు అధ్యక్షులు సాక్షులమొసంగిరి. యువకులు వ్యవ-
సాయముపని కాకరీంపబడుటకు అవి యెక్కువ లాభకరముగ
నుండవలెను. వ్యవసాయపుపను లభిస్తూదికేయుటకు తెట్టుబడికై
బ్యాంకులను సామింపవలెను. ప్రభుత్వమువారు తమఉద్యోగల-
ద్వారా సలహా లొసంగుచుండవలెను. కృషీనలుల హక్కులకు
పరిమితి ఏర్పరచు కాననములు గావించవలెను. లేకున్నచో
భూములవిలువ తగ్గిపోవుననిరి.

విగడు

కలకత్తా, డిశం 2: రాయలవ్యవసాయ సంఘమువా-
రికి గవర్నరుగారు తమగృహమున విందుగావించిరి. విందు జరి-
గినపిమ్మట లెఫ్. కర్నూ. బానువాలనుడికు మాగాగారికి, జను
నాదుసర్కారు, హేమంత్కమారురాహో, ఆర్. ఎన్. కర్నూగా-
త్తుకు సి.వి.ఇ. చిరుమలను సర్. దేవప్రసాద. సర్వాధికారిగా-
రికి సి.వి.ఇ. చిరుమల ! బానుక్రాఫ్టు, ఆశినిను స్వీరుసలిగా-
ర్లకు ఎం.వి.ఇ. చిరుమలను, హో. హే మేహానసలిగారికి కేయ
జరి హిందుపత్రికమును దిసంగిరి. (అ. ప్రె)

పుదుకొట ప్రజల మహాసభ

సత్యమూర్తిగారి ఆధ్వర్యమున

[నేటివినయ పుదుకొటలో సమావేశమైన పుదుకొట ప్రజల మహాసభ ఆరంభమునకు ఆధ్వర్యత వహించిన శ్రీయుత యస్. సత్యమూర్తిగారిని ఆధ్వర్యమునకు సంతకముగా ఈదిగువ ప్రకటించబడినది.]

పుదుకొట ప్రజల మహాసభకు నేను ముందోక పర్యాయము ఆధ్వర్యత వహించి యుంటిని. రెండవ పర్యాయము మీరు నన్ను ఆధ్వర్యమున నియమించుకొనుట కృతజ్ఞుడను. 1920 సంవత్సరమున నేనుమీసభకు ఆధ్వర్యత వహించి పుట్టిని ఇప్పటికిని ఎన్నియో మార్కులు జరిగినవి. మీనాయకుడగు జి. సుందరేశ్వరయ్యగారు పరలోకములైరి. వారు ఉన్నతాదర్శములతో పనిచేయుచుండిరి. వారి మరణమునకు మీకు తీరనినొంటు ఏర్పడినది. వారి ఆత్మకు శాంతిగలుగుగాక.

నిషేధపు టుత్తరువు

రెండు సంవత్సరముల కాలము నేను ఈరాష్ట్రములోనికి రాకూడదని నిషేధపు టుత్తరువు ప్రకటించబడిన విషయము మీకందరకు తెలియును. నేను పుదుకొట పొరుగు. కాని అధికారుల అక్రమ ప్రవర్తనలను భీతికే ప్రకటించుటచే నేని నిషేధపు టుత్తరువును పాట్రుటవైతి. ఇతరులవలె నేను పుదుకొట రాజనకు తూహా ఇవ్వలేదు. నేనప్పుడు చెప్పిన మాటలకు గావించిన నిందారోపాలను ఎంతమాత్రము ఉపసంహరించుకొనను. కాని యిదివచ్చినందున మనము గ్రహింపజాలము. 1922 సంవత్సరము ఆక్టోబరు 22 వ తేదీన మీరాజు ఈ క్రింది ప్రకటనము గావించెను. "రాజకీయశక్తి గల కారణముల ననుసరించి నేను భారతదేశము వదిలి ఇతర దేశములందుండుటకు తీర్మానించుకొనవలసిన స్థితి ఏర్పడినది" ఇప్పుడు మరల మీరాజు ఈదేశమునకు తిరిగి వచ్చెదనను వదంతులను నమ్ముటకు వీలులేదు. రాష్ట్రపు రాజకీయ భావిస్థితి రాజయోగ్యతలు పై ఆధారపడియుండునట్లు. కావున భవిష్యత్తులో పరిణామము విషయమై మీరే ఆలోచనలను సరిచేసి తగు కార్యవిధానమును నిర్ణయించుకొనుట అవసరము.

రాజుగారి అలవస్థ

మీరాజునకు సంవత్సరమునకు 20 లక్షల అలవస్థ ఇచ్చుట అక్రమమున నాభిప్రాయము. ఇతర రాష్ట్రములందు ఇట్టి దుర్వ్యయము సహించబడదు. రాజుగారు పరిపాలనా బాధ్యతను వహించినను ఇంత మొత్తము పొందుచుండుట విపరీతముగ నున్నది. రాష్ట్రపు ఆదాయము స్వల్పము. ఈస్వల్పదాయములో రాజునకు ఇంతపెద్ద మొత్తమును అలవస్థకు ఇచ్చుట వ్యాయముకాదు. ఈవిషయమై మహాసభవారు ఆలోచించవలయునని కోరుచున్నాను.

రిజంటుగారు

రిజంటు సాహెబుగారి పరిపాలనమునందు కొన్ని లోపములున్నను వారు ప్రజావిశ్వాసమునకు పాట్రుటయే చెప్పవచ్చును. నేనిరాష్ట్రమునకు రాకూడదని గావించబడిన నిషేధపు టుత్తరువును రద్దుచేసినందులకు వారికి వందనము లర్పించుచున్నాను. గాంధీమహాత్మునకు స్వాగత మొసగినందులకు కొంతమంది మునిసిపలు సంఘ సభ్యులుగ నుండకూడదనియు, వారు ఎన్నికలందు పోటీ చేయుకూడదనియు ప్రకటించబడిన ఉత్తరువును రిజంటుగారు రద్దుచేసినందులకు మిహతమున వారికి వందనములర్పించుచున్నాను. కాని వారు రాష్ట్రమును అభివృద్ధి చేయుటకై ఎట్టి ప్రయత్నములు గావించలేదు. వారికివదలి స్థిరముగ నుండుననియు, వారి ప్రయత్నములు ఆమోదించబడునను నమ్మకము లేనందున వారు అభివృద్ధిని నూచించు కార్యక్రమమును అమలునందున అసత్తులై యున్నారని తోచుచున్నది. కావున ఈరాష్ట్రమునకు వారనునవరో నిర్ణయించి ప్రభుత్వమునకు స్థిరమేర్పరుప బ్రతికే ప్రభుత్వమువారి ధర్మమైయున్నది. ఈవిషయమునకు పరిష్కరింపబడిన రిజంటు సాహెబుగారు రాష్ట్రాభివృద్ధికై చక్కని ప్రయత్నములు గావించగలరని నాకు ధైర్యమున్నది.

1922 సంవత్సరము ఆక్టోబరు 22 వ తేదీన మీరాజుగారు గావించిన ప్రకటనను ఈక్రిందిమాట లున్నవి: "మద్రాసు ప్రభుత్వమునకు చేరిన ఉద్యోగియొకరు ప్రస్తుతము దివానుగ నియమించబడెను. త్వరలోనే రాష్ట్రపు ప్రజల ఒకరిద్దరతో కార్యనిర్వాహక సభ ఏర్పరుపబడవలయునని నా ఉద్దేశము" నేను ఈసభకు ఆధ్వర్యత వహించునప్పుడు ఈ రాష్ట్రపు సాగు దివానుగ నుండుట మిగుల సంతోషకరముగ విషయము.

ప్రస్తుతము అధికారమునందున్న దివానుగారిని నేను చిన్నప్పటినుండి ఎరిగియున్నాను. వారు ఉన్నతాదర్శములు గలవారు. గౌరవనీయులైన పెద్దమనుష్యులు. రాష్ట్రమునకు ఎల్లప్పుడూ కోరుకారు. సాధారణముగ వ్యాయా శాఖోద్యోగులు ఎక్కువైతే ప్రతిపక్షములగు నియమించుట సరియైన పద్ధతికాదు. కాని వీరి విషయమున ఇట్టి ఆక్షేపణలే

లుపుటకు వీలులేదు. కార్యనిర్వాహకసంఘము ఏర్పడుననియు అందు రాష్ట్రమువారొకరు లేక ఇరువురు సభ్యులుగ నుండవలయుననియు మీరాజుగారు గావించిననూచన ఇంతవరకు క్రియారూపము దాల్చలేదు. శాసనసభ విశ్వాసము గల ఇరువురు కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులుగ నుండవలయునని మీరు ఆందోళనము సలుపవలెను.

మీరే మీభావిభివృద్ధి కారకులు

సంస్థానముల ప్రభుత్వనిర్మాణము ప్రజలపాక్షముల స్వాతంత్ర్యము ఇప్పుడు ముఖ్యముగ సమస్యయైనది. ప్రజానాయకులు ఈవిషయమై తీవ్రముగ ఆలోచించుచున్నారు. రిజింగుప్రభువుగారికిని వై జాముగారికిని ఇటీవల జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు సంస్థానాధీశులకు చక్కని గుణపాఠము బోధించుచున్నది. సంస్థానములు అభివృద్ధి చెందవలయునని రాజులకును ప్రజలకును అన్యోన్యముమైత్రీ వృద్ధిచెందవలయును. ఈ ఆర్యముతో సంస్థానాధీశులు పనిచేయు పూనుకొనవలెను. భారతీయుల స్వపరిపాలనాందోళనమును తిరస్కరించుచున్నను ఆచరణములోనే భారతీయులు స్వరాజ్యము పొందగలరని నేను నమ్ముచున్నాను. కావున స్వపరిపాలన మనభవిష్యత్తు భారతీయులకును తమకును ఎట్టిసంబంధ ముండవలయునో సంస్థానాధీశులు నిర్ణయించుకొనవలెను. సంస్థానాధీశులు కాలానుగుణ్యముగ తమ సంస్థానములందుకూడ స్వపరిపాలనా ప్రతిపాదనలను సాధింపవలెను. ఈవిధముననే రాష్ట్రములు అభివృద్ధిచెందగలవు.

స్వరాజ్యముకొరకు ఆందోళన మొనర్చుడు

ఇట్టి మహాసభలను సమావేశపరచు విషయమై ఇటీవల మీలో కొంత ఆశ్రయ జనించినందులకు చింతించుచున్నాను. రాష్ట్రపు ప్రజలందరూ ఈవిషయమై ఆశ్రయ వహించకూడదనియు, భారతదేశమున ఇతరరాష్ట్రములలో స్వాతంత్ర్య సంక్రమము దీక్షతో జరుపబడుచుండ మీరు చేతులుకట్టుకొని యుండుట అనర్థదాయకమనియు గుర్తెగువలెను. భారతదేశమునందలి ప్రజలతోపాటు మీరుకూడ స్వాతంత్ర్య సంపాదనమునకై పాటుపడుట అవసరము. రాజులు పరిపాలనము కొనసాగించుట దైవనిర్ణయముగ సిద్ధాంతము అవిశ్వసనీయము. తమ పరిపాలనమును తామే నిర్వహించుకొనుచున్న ప్రజలకు అనాదీనుండియున్నది. మీరేమీరాష్ట్రమును పరిపాలించుకొను సమయమువచ్చినగాని మీరాష్ట్రము వృద్ధికాదు. స్వరాజ్యము ప్రజల జన్మస్వత్వము. స్వరాజ్యములేని ప్రజల జీవితము నిష్ప్రయోజనము. స్వరాజ్య దేవత మిగుల కఠినరాలని గుర్తెగువలయును. విరతదీక్షతో నే వ చేసిన గాని తృప్తిచెందదు కావునమీరు స్వరాజ్యమునకై పట్టుదలతో ఆందోళనము సలుపవలయును. స్వాతంత్ర్యము లుండుటకు యోగ్య విధమున మీరేదోచును వృద్ధిచెందింపవలెను. మీచెనుక జనించు తరతరములవారి కృతజ్ఞతకు మీరు పాట్రుటయ్యెదరు.

శాసనసభ

ఈరాష్ట్రమున కేరకు కొకశాసనసభ యున్నది. కాని శాసనసభవారికి నిజముగ అధికారములు లేవు. షిన్నీకలలో నియోజకవర్గములందలి వోటర్లు సరియగు ఉత్సాహము ప్రకటించుటలేదు. వోటర్లు తమస్వర్ణములను గుర్తెగి ఎక్కుడు అధికారములను పొంద వర్త సందాదించుకొన వలయునని కోరుచున్నాను.

దివానుగారు అధికారరీత్యా శాసన సభాసభ్యులుగ నుండుట ఉపాధ్యక్షుని ప్రభుత్వమువారే నియమించుట సరియగుపద్ధతికాదు. అధ్యక్షుని ఉపాధ్యక్షుని ఎన్నుకొను అధికారము శాసనసభవారి కుండవలయును. మీరాష్ట్రమున సాంఘిక విశేషములుకావు. అందుచే శాసనసభలో కొంతమంది సభ్యులను నామినేషన్చేయు అధికారము ప్రభుత్వమువారి కుండుట అవసరము. నిమ్మజాతులవారికి మాత్రము కొన్ని సానములను ప్రత్యేకింపవచ్చును.

శాసనసభకు సంపూర్ణాధికారము లుండవలెను. బ్రిటిషు ఇండియానుండివలెనే ఇచ్చటకూడ ద్వంద్వ ప్రభుత్వము బాధ్యతను నిరోధించు నిబంధనలు అధికముగ నున్నవి. దివానుగారికి శాసనసభా నిర్ణయములను రద్దుచేయ పరిపూర్ణాధికారమున్నది. అధికవిషయములందు శాసనసభవారికెట్టి హక్కులేదు. కావున శాసనసభయందు నామినేషన్చేయ సభ్యులుండకూడదనియు ఆధిక విషయములతో సహా అన్ని విషయములందు శాసనసభవారి నిర్ణయములను ననుసరించి ప్రభుత్వము పాటు పరిపాలనము కొనసాగింప వలయునని మీరు తీవ్రముగ ఆందోళనము సలుపవలెను.

ఇటీవల పరిపాలనావిధానమున కొన్ని మార్పులు జరిగినందులకు సంతోషించుచున్నాను. ప్రత్యేకముగ ఆమెరెటు కొట్ట సాధింపబడినది. కాని వ్యాయమాదులు 15 సంవత్సరములకన్న ఎక్కువకాలము ఉద్యోగముచేయుకూడదను నిర్బంధముండవలెను. వ్యాయమాదులకు ఎక్కువజీతములనిచ్చి గొప్ప యోగ్యతగలవారికికేళవలెను. నిర్వహణమున, రెండవ అంశ

లెటుకొట్ట నిర్మాణము మిగుల అసంతృప్తికరముగనున్నది. నెల కొకపర్యాయము ఇతరరాష్ట్రములనుండి వీలు పించుట కన్న అప్పీలును మద్రాసు ప్రాంతాల్లో కే పంపుట ఉచితముగ నుండును. ఈనూచనను ప్రభుత్వమువారు పరిశీలించవలయునని కోరుచున్నాను.

రాలము

రాష్ట్రమున వ్యవసాయమే ప్రధానవృత్తియనియు వర్షములు సకాలమున కురియకున్న ప్రజలకు ఇబ్బంది కలుగుచున్నదనియు కడచిన సంవత్సరపు పరిపాలనా నివేదికయందు వ్రాయబడినది. ఈవిషయం పరిశీలనలను అంతమొందింప మీ ప్రభుత్వమువారు ఎట్టి ప్రయత్నములు గావించునట్లు కనుపడుట లేదు. మేటూరు ప్రాంతము మీవల్ల రాష్ట్రమున కొన్ని ప్రదేశములకు మంచినీటిసప్తయ ఏర్పడగలదని తెలిసికొనుటకు సంతోషించుచున్నాను. కాని ఇంతమాత్రమునకే రాష్ట్రవాసుల ఆర్థిక దుస్థితి అంతమొందదు. ఇట్టి చిన్న రాష్ట్రములలో గృహపరిశ్రమలు అభివృద్ధి చెందినగాని రైతులు సుఖపడలేరని ఆర్థికాస్త్రమునందు ఆనుభవము గలవారు సిద్ధాంతమొనర్చియున్నారు. భారతదేశమునందలి బీదలకు రాలమును ఒక గొప్పవనముగ మహాత్ముడు ప్రసాదించియున్నాడు. కాని కేవలము రాలములను వ్యాపింపజేయుటతో ప్రజల దరిద్రము అంతమొందదు. మన సన్మానసంఘాధ్యక్షుడు సహకార సంఘములను సాపించు విషయమై ఎక్కువ ఉత్సాహము గలవారని తెలియుచున్నది. సహకారసంఘములను విరివిగ సాపించవలయును. బీదలకు అప్పు ఇచ్చుటయే కాక ఉత్పత్తి విక్రయములను చక్కగను లాభకరముగను నిర్వహించుటకు సహకార సంఘముల సేర్పరచినగాని లాభముండదు.

లోభిగుణములు అంత మొందవలయును

పరిపాలనాధికారులు లోభులవలె ప్రవర్తించుట విషాదకరము. 25 లక్షలు కొక్కముగ ఖజానాయందుండుట రాష్ట్రమునకు లాభకరముకాదు. పన్నులను తగ్గింపవలయును. లేకున్న రాష్ట్రమునకు లాభకరముగ గొప్ప నిర్మాణకార్యములకై యానిలనను వ్యయపరుపవలెను.

ఎక్సైసువిధానము

రాష్ట్రపు ఆదాయము ఎక్సైసు ఆదాయము ముఖ్యమైనది తెలిసికొనుటకు చింతించుచున్నాను. ఎక్సైసు వల్ల ఎంత ఎక్కువ ఆదాయము వచ్చిన ప్రజలు అంతదరిద్రము, దుఃఖము, శోకము ఆనుభవించుచున్నారని గుర్తెగువలయును. ఎన్నియోగృహములు మన్నుపాలై ఎన్నియోగుటుంబములు అన్నములేక మృత్యువాదినగాని ఎక్సైసు ఆదాయము వృద్ధికాదనుపత్యమును మీరు గుర్తెగువలయును. ఇట్టి పాపధనమును మీరు ఆశించకూడదు. కొందరు ఈ ఆదాయములేని పరిపాలనమెట్లు జరుగునని తలయూపవచ్చును. కాని నూర్చునిపడుట మంచు చెదరిపోవువిధమున నిష్కల్మష హృదయముతో మీరు ఎక్సైసు ఆదాయమును అంతమొందింప పూనుకొనిన భగవంతుని ఆపారముగ కృపవల్లనై ఇబ్బంది యుండదని నమ్ముచున్నాను. పుదుకొట ప్రజలు ప్రభుత్వమువారు కలసి పనిచేసి ఎక్సైసు ఆదాయమును అంతమొందించి భారతదేశమునకు దారిపాపెదరని నమ్ముచున్నాను.

విద్యాభివృద్ధి

విద్యావిషయములందు రాష్ట్రము అభివృద్ధి కలియందులేదు. మంచి మొదటి తరగతి కళాశాల ప్రాచ్యభాషలను గలపు కళాశాల సేర్పరచుట అవసరము. బాలికలకు చక్కని ఉన్నతపాఠశాలయైన ఒకటి యుండవలెను. స్వదేశసంస్థానములందు సంగీతకళాశాలలుండటం అవసరము. పుదుకొట వాసులు కళానైపుణ్యముగలవారని భారతదేశమునందంతయు ప్రఖ్యాతి గాంచిరి. చిత్రకళల నభివృద్ధిపరచుటకై ప్రతిష్ఠాపనల సేర్పరుపవలయును. తమిళ భాషను వాఙ్మయమును అభివృద్ధిపరచుట ఈసంస్థానాధీశుని ప్రధమధర్మము. ఈధర్మములను గుర్తెగువలయునని ప్రభుత్వమువారిని ప్రజలను కోరుచున్నాను. పదిసంవత్సరములలో రాష్ట్రమునందంతయు నిర్బంధోచిత ప్రారంభవిద్య వ్యాపింపజేయుటకై తగువిధాన మేర్పరుపవలయును.

రాష్ట్రమున రైలుమార్గము ఏర్పరుపవలయునను ప్రయత్నములు నేను పుట్టినది మొదలు జరుగుచున్నవిగాని ఇంతవరకు ఎట్టిపని జరుగలేదు. త్వరలో తిరుచినాపల్లి పుదుకొట కాలెకుడి రైలుమార్గ మేర్పరుప ప్రయత్నములు జరుగునని ఈ సంవత్సరపు పరిపాలనా నివేదికమున వ్రాయబడినది. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారికిమ ఆలస్యముచేయరని నమ్ముచున్నాను.

ఈవిషయములన్నిటినిగురించియు మీమహాసభయందు చర్చనలపి తగుకార్యవిధాన మేర్పరచెదరని నమ్ముచున్నాను. రాష్ట్రాభివృద్ధికై నిరంతరదీక్షతో పాటుపడెదరని నమ్ముచున్నాను. నేను పుదుకొట పొరుగు. నన్ను అధ్యక్షునిగ నియమించి వందలకు కృతజ్ఞుడను. పుదుకొట ప్రజలయందు ప్రశోధముకలిగి స్వరాజ్యసంపాదనకై కాదని దీక్షతో పనిచేసిన భగవంతుడు వాత్సల్యములకు తోడ్పడి విజయము సమదూర్చగలదని నమ్ముచున్నాను. స్వాతంత్ర్యము పొందవలయునని ప్రజలు సంకల్పించుకొనిన వారికి అడ్డువుగుల కై ప్రపంచమున దేనికీయులేదు.

క్రొత్త మంత్రిలు.

డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్య గారు

ప్రధాన మంత్రిలు

డా. సుబ్రహ్మణ్యను ఎం. ఎ., బి. సి. ఎల్. (ఆర్. కె. కె.) ఎల్. ఎల్. బి. (లండను) ఎల్. ఎల్. బి. (టి. సి. డి.) కుమారమంగళము జమీందారుగారు. వీరు 1889 సం. పెన్సిల్వేనియాలో జన్మించిరి. మదరాసునందు న్యాయశాస్త్రమును కళాశాలయందు విద్యనభ్యసించిరి. పిమ్మట ఇంగ్లండునకు జని ఆక్స్ ఫర్డునందు వేటహాముకలశాలలో విద్యాభ్యాసమును సాగించిరి. 1918 సం. నుండియు మదరాసు ప్రెజిడెన్సీలోని అడ్వకేటుగ ప్రాక్టీసుజేయుచుండిరి. సంస్కరణలు వచ్చినతరువాత మొదటిరెండు శాసనసభలయందును, దక్షిణమధ్యప్రాంతముల నియోజకవర్గమునకు ప్రాతినిధ్యమునువహించిరి. 1921-22 సం. వత్సరమున మంత్రివర్గమువారికి కాన్సిలు కార్యదర్శిగ నుండిరి. రెండవ శాసనసభాప్రారంభమున, మంత్రులపై విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానము వర్తకువచ్చినపుడు, వీరు మంత్రివర్గపు పక్షమును వదలి, సంయుక్తజాతీయవాదపక్షమున జేరిరి. తత్పక్షము ముగిసినపిదప, క్రిందటి ఎన్నికలలో స్వతంత్రులుగ పోటీజేసి విజయమందిరి.

తమిళనాడు రాష్ట్రీయసభ

శ్రీమాన్ కే. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు అగ్రాసనాధిపతిగా నెన్నుకొనబడిరి

32 వ తమిళనాడు రాష్ట్రీయసభ ఈనెల 4, 5 తేదీల యందు (శని, ఆదివారములలో) గోల్డే హాలులో సమావేశ మగును. ముగిసిన తర్వాత శ్రీ కే. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు ఎం. ఎల్. ఏ. ఆధిపత్యము వహించెదరు.

ఆహ్వానసంఘకార్యదర్శి లిట్టె వ్రాయుచున్నారు:— నిన్నటిదినము సమాజసభ హాలులో సమావేశమై ఆహ్వాన సంఘమువారి క్రింది తీర్మానములను చేసిరి.

శ్రీమాన్ పి. రంగస్వామి అయ్యంగారి యొక్క రాజీనామా సంగీకరించుటకు సి. యస్. గోవిందరాజు మొదలగు యారుగారిని ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షునిగా నెన్నుకొనుటకును తీర్మానించడమైనది.

శ్రీయంత మరుసవనము పిల్లైగారు సభకు రాజాలనందుకు చింతిల్లుచు పంపిన తంతివార్తను చదువడమైనది.

అధికసంఖ్యాకులచే నెన్నుకొనబడిన శ్రీమాన్ కే. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారిని సభకు అధ్యక్షునిగా అంగీకరించుటకు తీర్మానించడమైనది.

శ్రీమాన్ పి. రంగస్వామి అయ్యంగారు యీతమిళనాడు సభకు యిదివరలో చేసిన యమూల్యమైన సేవకును, 15 శాతములో తిరిగి యీసభను సమావేశపర్చగలిగినందుకును, ఆహ్వానసంఘమువారి తరఫున పి. రంగస్వామి అయ్యంగారికి హాకృతజ్ఞతాపూర్వక వందనముల సర్పించుచున్నాము.

గుంటూరు క రెన్ సీ నోట్ కేసు

ఈకేసులో 3 వ ముద్రాయాగానున్న గుత్తా గంగాధర రావును చెన్నపురి ప్రెజిడెన్సీ న్యాయమూర్తి వారెనుగారు 5 వేల రూపల స్వంత జామీనుమీదను 2500 రూపల చొప్పున మరి యిద్దరు యితరుల జామీనుమీదను విడుదల చేయుటకు తీర్మానించెడిరి. అడ్వకేటు కే. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు గంగాధరరావు పక్షమున వాదించిరి.

ఎ. రంగనాథ మొదలియారుగారు

రెండవ మంత్రి

ఎ. రంగనాథమొదలియారుగారు బి. ఎ. బి. ఎల్. వీరు 1879 సం. జామనూసమున జన్మించిరి. మదరాసు క్రైస్తవ కళాశాలయందును పిమ్మట న్యాయకళాశాలయందును విద్యనభ్యసించిరి. 1901 సం. ప్రభుత్వోద్యోగమున ప్రవేశించిరి. 1918 సం. న డిప్యూటీ కలెక్టరుగ నియమింపబడిరి. కాని ప్రజా హితోద్యమములందు తమచేతివలెను సహయోగింపజేసి, డిప్యూటీ కలెక్టరుగ నియమింపబడిన రెండువత్సరములలోనే, ఉద్యోగమునకు రాజీనామానిచ్చి వచ్చిజేసిరి. 1917 సం. నుండియు చెన్నపురియంబలసభాసంఘమునకు కార్యదర్శిగ పనిజేయుచున్నారు. దివ్యజ్ఞాన సమాజపు ముఖ్యసభ్యులలో వీరొకరు. తత్సమాజమునందు భారతీయశాఖకు వీరు కార్య నిర్వహకసంఘ సభ్యులు. బెంటుమ్యూగారు ప్రారంభించిన జాతీయ కన్వెన్షనుతరఫున ప్రచారమొనర్చుటకుగాను 1924 సం. న వీరిని గౌండునకు జనిరి. 1919 సం. న మహాసందియందు జరిగిన ఆంధ్ర మహాసభకు వీరధ్యక్షుల వహించిరి. సంస్కరణలు వచ్చినపిమ్మట గత రెండు శాసనసభలయందును వీరు, బల్లారి జిల్లామహమ్మడి యేతర నియోజకవర్గమునకు ప్రాతినిధ్యమును వహించిరి.

తుపాకులు పిస్తోలుల వ్యాపారము

1926 సం. నవంబరు 2 వ తేదీగల పోర్టుసెంటుజార్జి గజెట్టుప్రకటన—808 టెజమును. 450 టెజమునుగల రైఫుల్స్ గాని. 441 మొదలు. 455 వరకు టెజముగల పిస్తోలు రివాల్వర్లు గాని దిగుమతి చేసికొనుటకు స్థానిక ప్రభుత్వమువారి లైసెన్సులను ఇకనుంచి పొంద సవసరములేదు. ఈక్రిందివరకు ప్రకారము కట్టమన్న ఆఫీసు అధికారులే సరకుల దిగుమతిచేసికొనుటకు హుకుం జారీ చేయగలరు.

వరతులు

- (1) ఎగుమతి చేయబడినప్పుడే ఎగుమతి రేవులోని కట్టమును హాసులో ఆయుధములు విధిగా పరీక్షింపబడవలెను, (2) ఎగుమతిదారులు ఎగుమతి రేవులోని కట్టము అధికారులవద్ద రవాణా చేయబడిన ఆయుధముల సరుకుయొక్క పూర్తియైన వివరములను తెలియజేయు రవాణా హుకుమును పొందవలెను. (3) తిరిగి దిగుమతి చేసికొనబడినప్పుడు సవర సరుకు విడివిడిగా గుర్తింపబడినయెడల—ఎగుమతి రవాణా హుకుము క్రమమైనదిగా కట్టము కలెక్టరుగారిచేత పరిగణింపబడును. (4) పైజెప్పబడిన రవాణా హుకుములు ఎగుమతిదార్ల వద్దనుంచి పొందియుండనియెడల వేరే యేయితరులుజువు ప్రమాణమున నాకు క్రమమున న్యాయమున లోచియెడల అంగీకరింప సరుకు వప్పజెప్పుటకు కట్టము కలెక్టరుకు అధికారము గలదు.

ఎ. వై. జి. కాంబెల్

చీఫ్ సెక్రటరీ, న్యాయ విచారణశాఖ.

సాంఘికమార్పు కళాశాల

కృతార్థులైన అభ్యర్థులు

ధిల్లి, డిసెంబరు 2:—రాయల్ సైనిక కళాశాలయందు చేర్చుకొనుటకుగాను 18 గురు ఏర్పాటుచేసిరి. వారు ఖాల్దూ జాను, మోహింద్రసింగ్ చౌద్రా, దివ్వరరావు, జమాలూరు కన్వాయరు, యదునాథసింగ్, రామచంద్ర హరివిహారి, కన్వాయరు మహాదేవసింగ్, రిభుద్రమనసింగ్ గాఖి. (ఆంధ్ర.)

దివాన్ బహద్దరు ఆర్. ఎన్.

ఆరోగ్యస్వామి మొదలియారు

మూడవ మంత్రి

వీరు 1870 సం. న జన్మించిరి. చెన్నపురి క్రైస్తవశాల కాలయందు విద్యాభ్యాసమొనర్చి పట్టభద్రులైరి. పిమ్మట ఇంజనీరింగు కళాశాలయందు విద్యనభ్యసించి పబ్లికువర్క్సు డిపార్టుమెంటునందు దువ్యోగమున ప్రవేశించిరి. 1897 సం. న కర్నూలు జిల్లాలో టౌనుమునచ్చినపుడచ్చట స్పెషలు డ్యూటీమీద పనిజేసిరి. 1902-1907 సంవత్సరములమధ్య—దత్తమండలములు, సెలము, కోయంబత్తూరు మొదలగు జిల్లాలయందు ప్రతిఫలదాయకములగు స్క్రిములు సేర్వరుచుటను గురించి పరీక్షించుటకు స్పెషలు డ్యూటీమీద నియమింపబడిరి. 1913 సం. న నూపరింట్లెండింగు ఇంజనీరుగ నియమింపబడిరి. వీరు ఇటీవలనే ఉద్యోగము నుండి విరమించుకొనిరి. ఈశాసనసభయొన్ని కలయందు—మదరాసు సెంట్రలు క్రైస్తవ నియోజకవర్గము తరఫున, శాసనసభాధ్యక్షుడగు ఎం. రత్నస్వామిగారిలో పోటీజేసి విజయమందిరి.

నూతనమంత్రి వర్గ నియోజనము

నూతనమంత్రిుల పేర్లను ప్రభుత్వమువారి దినమున ప్రకటించిరి.

డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యుగారు ప్రధానమంత్రి

ఎ. రంగనాథ మొదలియారుగారు రెండవమంత్రి.

డి. బి. ఆర్. ఎన్. ఆరోగ్యస్వామి మొదలి

యారుగారు మూడవ మంత్రి.

పై మంత్రులలో నెవరెవ రేయే శాఖల పరిపాలించునదియు ఇంకను నిర్ణయింపబడలేదు. ఈవిషయము రేపు నిర్ణయించబడునని దెలియుచున్నది.

నూతనమంత్రులు రేపటి యుదయము 11 గంటలకు చారి దీసికొనెదరు.

ప్రధానమంత్రియగు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యుగారు గారి మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సెక్రటరేటున కరుదెంచి గవర్నరుగారితోడను ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యులతోడను సంప్రతించిరి.

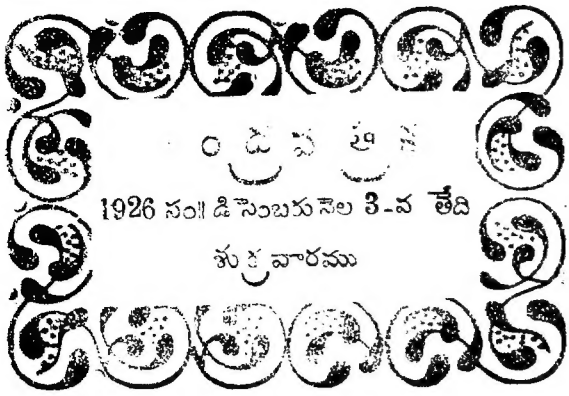
శాసనసభకు నామినేషనులు సోమవారము ప్రకటించబడునని తెలియుచున్నది.

గవర్నరుగారి కోరికపై మంత్రిసభము సేర్పాటుజేయుట కంగీకరించిన డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యుగారు, నిన్నసాయంత్రము 6 గ 30 నిలకు ప్రభుత్వ భవనమువద్ద గవర్నరుగారిని కలుసుకొని, తాను శిష్యార్థుడయ్యె మంత్రులపేర్లను నివేదించెను. అందుపైన గవర్నరుగారి క్రింది "స్వతంత్రు"లను ప్రజాత్రాణులపరిపాలనకు మంత్రులుగ నియమించిరి.

డా. సుబ్రహ్మణ్యుగారు ప్రధానమంత్రి.

ఎ. రంగనాథమొదలియారుగారు రెండవమంత్రి.

డి. బి. ఆర్. ఎన్. ఆరోగ్యస్వామి మొదలియారుగారు మూడవమంత్రి.

పానగల్ వతనవ

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

సర్ పానగల్ మంత్రివర్గమువారు మొన్నటి సాయంకాలము రాజీనామా నిచ్చిరి. నిన్నటిదినము గవర్నరుగారు క్రొత్తమంత్రులను నియమించిరి. డాక్టరు పి. సుబ్రహ్మణ్యగారిని మంత్రి వర్గము నేర్పక పోరించి నిన్నటిదినము ప్రచురించియుంటిమి. స్వతంత్రపక్షమువారితో యోచించి, రంగనాథంమొదలియారు, డాక్టరు ఆరోగ్యస్వామి మొదలియారుగార్లను సుబ్రహ్మణ్యగారు సూచించగ, వారిసూచనలను గవర్నరుగారు రామోద్ధించి, మువ్వరను మంత్రులుగ నేర్పరచిరి. అధిక సంఖ్యాకులగు కాంగ్రెసుపక్షమువారు మంత్రివర్గపులను నిరాకరించినపుడు, ఎవ్వరు మంత్రులుగూడరను యోచనతో బని యుండదు. కాని, మద్రాసు రాజధానిలో ప్రబలిన విపరీత పరిస్థితులలో, పానగల్ వర్గమును మరల నియమించినచో, ప్రజలలో మితిలేని యసంతృప్తి ప్రబలెడిది. ఆరుసంవత్సరముల దుర్మరిపాలనవూన, జప్తిసుమంత్రులు చెన్నరాజధాని కంతకును తీరిని యవమానము దెచ్చిపెట్టిరి. సాంఘికభేదములను వృద్ధిజేసి, తమ కిష్టులయినవారి కెల్లరకు గౌరవోద్యోగ పదవుల నిచ్చి, స్థానిక స్వపరిపాలనమును ధ్వంస మొనర్చుటయగాక, రాజకీయ స్వాతంత్ర్య సంపాదన ప్రయత్నమును నిర్మూలించుటకు సర్వవిధములను వీరు అధికారవర్గమునకు చేదోడు వాదోడై నిలిచిరి. కొన్నివిధముల అధికారవర్గమే లభించెను. విల్లింగ్డను ప్రభువుగారు మంత్రివర్గమును కార్యనిర్వాహకవర్గమును గలిపి "హాయియగు కుటుంబ" మని పేడిరి.

ఈకుటుంబము, ఆరుసంవత్సరములు సుఖముగ ప్రొద్దుబుచ్చి ప్రజలహక్కులను భగ్నపరచెను. పరిశ్రమలచట్టమును వీరునిర్మించిరిగాని, అయ్యది మృతచట్టమయ్యెను. మద్యపురాబడి నానాటికి వృద్ధియయ్యెను. దానిని తగ్గించుటకై కాంగ్రెసు ప్రచారకులు చేసినప్రయత్నములు విఫలము గావించబడెను. ప్రచారకులు కారాగృహముల కంపబడిరి. స్థానికస్వపరిపాలనము సంస్కరణములకు పూర్వమునకన్నను అభ్యాన్నమయ్యెను. నామినేషనులు ఘోరమైన పరిణామములను సాధించుచున్నవి. జాతీయ విద్యకు తోడ్పడగూడదు. కద్దరుకు ప్రోత్సాహమునగగూడదు. సర్ చార్జ్ లే, అన్నిటికిని సర్ చార్జ్ ఉత్తరువుపై, మ్యూనిసిపల్ చైర్మనుగారుగాని, కాన్సిలరుగారు ఆప్రీలు జేయదలచుచో, ముందుగ ప్రభుత్వమువారి అనుజ్ఞపొందవలయువని, సర్ పానగల్ గారిక ఉత్తరువును ప్రకటించిరి. ప్రభుత్వము

పానగల్ నొసగుట దుర్లభమని చెలుపనక్కరలేదు. ఈయుత్తరువు గత ఫార్ముసెంటు జార్జి గెజెట్టులో ఖాయపరుపబడెను. జప్తిసు మంత్రుల దుర్మరిపాలనము నిదివరకు పెక్కువ్యాసములలో వివరించియుంటిమి, మరల దానిని పేర్కొన నవసరములేదు. ఇట్టి పరిపాలనముతో ప్రజలకు విసువెత్తుట వింతగాదు. మద్రాసు గవర్నరుగారు గోల్కొండ ప్రభువుగారికి సయితము, జప్తిసు పక్ష విపరీతవర్తనము గోచరింపజాలేదు.

కడచిన శాసనసభను ముగించుచు, విల్లింగ్డను ప్రభువుగారు చేసిన ఏర్పాటు యిక్కామునకు సరిపోవదనియు, రాజకీయ సూత్రముల ననుసరించి రాజకీయపక్షముల నేర్పరచుటయు సనియు సూచించిరి రాజకీయవిధియగు ఇర్వియ ప్రభువుగారు సాంఘికవైపర్యమును నిరసించిరి. విన్టరుటను గారును ఇటులే బలికిరి ఇట్టి మందలింపుల గాంచి యయినను, జప్తిసుపక్షమువారు తమ వెనుకటి పాటను మూనివై, రాజకీయ సూత్రముల ననుసరించి, సాంఘికవైపర్యమును విడనాడి యుండవలసినది. కాని, వారి దృక్పథమునం దే మాత్రము మార్పుగలుగలేదు. బ్రాహ్మణుని బహిష్కరింపుడను కేక నలుదిక్కుల ప్రతిధ్వనింప దొడగెను. ఈకేకయందు జీవకళ లేదని వారు గుర్తెరుగక, మరింత దూషణకు గడంగిరి. ఎంత తిట్టినంతతమేలని భావించిరి దేశక్షేమము నావల పారద్రోలిరి. చెన్ననగరమునందు గావించిన దూషణ ప్రచారమున కంతు లేదు. ఇతరప్రదేశములలో గూడ నిట్టి మార్గమునే అనుసరించిరి. స్వరాజ్యమునంగతి వారికి బట్టలేదు. దానిని సంపాదించుటకు మార్గ మేమియో వారు యోచింపలేదు. బ్రాహ్మణుని బహిష్కరించిన, చాలును. ఇట్టి ప్రచారము, శాసనసభలను వోటరులు బహిష్కరించిన దినములలో ఏకొలదిమందికో లాభించినను, శాసనసభాప్రవేశమును కాంగ్రెసు మహాసభ ఆమోదించిన దినములలో నెటుల బనికవచ్చును? జప్తిసునాయకులకన్నను, ఓటరులు ఎక్కుడు దూరదృష్టి జూగలిగిరి. తాము సాంఘికవైపర్యములకు తోడ్పడమని ఖండితముగ చెలిపిరి. కాంగ్రెసు ప్రజాభిక్ష నామోదించిరి.

కాంగ్రెసుసభ వోటరుల దృక్పథమును చెలుపదనుమిచు నిరాధారమని తేలినది. జప్తిసుపక్షము ఎన్నికలలో సంపూర్ణ సరాజయము గాంచినది. ఇట్టిస్థితిలో మరల సర్ పానగల్ రాజగారి నే మంత్రిగ నియమించుచో, అధికారవర్గ ప్రతిష్ఠ అనలే అడుగంటును. ఇదివరకే నిరర్థకమని తేలిన సంస్కరణములపట్ల ప్రజలకు మరింత ఏవగింపు గలుగును. ఈ సంగతులను రాజనీతిచతురుడగు గోల్కొండ ప్రభువుగారు కనిపెట్టిరి. కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమునందలి సివిలుసర్విసు సభ్యులు సర్ పానగల్ గారి నెటులనయినను మరల గద్దె నెక్కించుటకు భల్లూకపు పట్టుబట్టినటుల చెలిసెను సామాన్యపరిస్థితులలో గవర్నరుగారు ఉక్కుచట్టమునకు లొంగిపోయెడివారే. కాని, ప్రజాభిప్రాయ తీవ్రతను గమనించి, దీనిని పూర్తిగ నుల్లంఘించుచో, ఎట్టికేడు మూడునోయని గవర్నరుగారు చాల దూరము యోచించిరి. ఆలోచనలతో రోజులు గడచిపోవుచుండెను. పూర్వమంత్రులు రాజీనామా

నిచ్చుటకుగూడ కాలయాపన జరుగుచుండెను. కడపటిసారి, రాజీనామాకు మూడురోజులు గడువొనగబడెను. సుబ్రహ్మణ్యగారి ప్రభుత్వము చాల కాలము నిలువనీ నిలువకబోనీ, స్థిరత్వ ముండనీ ఉండకపోనీ, సంఖ్యాబలము క్రొత్తమంత్రులకు తక్కువయిననుగానీ, పానగల్ పరిపాలనమున కికమీద చెన్నరాజధానిలో చోటుండగూడదని గవర్నరుగారు కృతనిశ్చయు లయిరి. సివిలుసర్విసు సభ్యుల సలహాలను వీరు పాటింపలేదు. ద్వంద్వప్రభుత్వ మింకను ఎక్కుడు అపకీర్తి పాలు గాకుండు టులు లని గవర్నరుగారు వితర్కించి, తుట్టుతుడకు పానగల్ పరిపాలనమునకు స్వస్తి జెప్పిరి. ఎట్టిఫలితము గలిగినను సరియేనని సాహసించి, తుడకు సుబ్రహ్మణ్యమంత్రివర్గము నేర్పరచిరి.

స్వలాభ దృష్టితో, గవర్నరు గారిటుల గావించినను, చిక్కులనేకములను దాటి తుడ కిట్టి సాహసము గావించినందుకు, వారిదైర్యమును దూరదృష్టియు శ్లాఘాపాత్రములు, గోల్కొండ ప్రభువుగారింతటిసాహసమును గావించెదరా లేదాయను సందియము మాత్రము తుదివరకు ఎల్లరమనముల నావహించి యుండెను. మరల ద్వంద్వప్రభుత్వమును క్రొత్తమంత్రులసహాయముతో కొనసాగించుట, కాంగ్రెసుపక్షమువారికి రుచింపకున్నను, నత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి కిది ప్రతిబంధకమయినను, సాంఘికవైపర్యమును పోద్రోలుట కిది యుపయోగపడునని నమ్మెదము. మువ్వరు మంత్రులును, జప్తిసుపక్షపు వలలో జక్కుక, సాంఘిక వైపర్యముల కిదివరకు దూరముగనుండిరి. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యగారు విశాలభావసమన్వితులు. రంగనాథంమొదలియారుగారు, సుప్రసిద్ధ దేశసేవకులు. డిప్యూటీ కలెక్టరుపదవిని నిరాకరించి, హోంయూలు ఆందోళనము నాటినుండియు ప్రజాసేవయందు నిమగ్నులై యుండిరి. ఆరోగ్యస్వామి మొదలియారుగారు ఇంజనీరింగు వ్యవహారములలో నిపుడు లని ప్రేర్ణించిరి. శాసనసభాధ్యక్షు లగు రత్నస్వామిగారిని ఎన్నికలలో నోడించి ఖ్యాతిగాంచిరి. ఇట్టివారు జాతిభేదములను బైకి గానీయక, ట్రాన్సుఫర్డు శాఖాపరిపాలనలో జాతీయభావమును ప్రసరింపజేసెదరనియు, జప్తిసుపక్షమువారు వ్యాపింపజేసిన ద్వేషానలమును చల్లార్చెదరనియు భావించెదము. కాని స్వతంత్రపక్ష మన నేమి? వీరిని బాధించెడి సూత్ర మేమి? ఎన్నికలసమయమునందు, వీరొకపక్షముగ బనిచేసి యుండలేదు. ఏపక్షమునకు జెందక, స్వేచ్ఛగ ప్రచారము సలిపినవారు స్వతంత్రు లనబడిరి. జప్తిసుపక్షము పేరు జెప్పిన, తమకు వోట్లు రావని భయపడినవారు కొందరు, కాంగ్రెసుపక్షమున జేరిన ఉద్యోగపదవులు రావని భయపడిన వారు మరి కొందరు, జాతీయవాదులుగ నుండి ఇరుపక్షములతోను నేకీ భవిషనివారు మరికొందరును జేరి, స్వతంత్రులయిరి. స్వతంత్రపక్షమువారి కందుచే ఏకాశయము గాని, ఏకకార్యవిధానము గాని ఆధారముగ లేకయుండెను. నేడు స్వతంత్రపక్ష మొకటి ప్రత్యేకముగ నేర్పడియుండుటచే, జాతీయభావమును వీరు విడనాడక, సాంఘికద్వేషమున కేమాత్రము తా వీయక, నిరంకుశాధికారమునకు తోడ్పడక,

దేశక్షేమమునకై పాటుబడుచో, జన్మింపజేయు పక్షము చేసిన చెరువును కొంతవర కయినను తొలగింప గలుగుదురు. వెనుకటి మంత్రవర్ణమునందు వలె నూతన మంత్రవర్ణమునందుగూడ సభ్యులందరును బ్రాహ్మణేతరులే యగుటచే, బ్రాహ్మణబహిష్కారవాదు లయినను ఆక్షేపింప వీలులేదు. ఇంతయ గాక ఆరోగ్యస్వామి మొదలియారుగారు క్రైస్తవులగుటచే, కేవల హిందూమంత్రవర్ణ మను ఆక్షేపణకుగూడ అవకాశము దప్పిపోయినది. అందరును తెలుగు మంత్రులే, తమిళమంత్రులు లేరని కినుకనహించుట కవకాశములేదు. ఈమారు తమిళమంత్రు లిరువురును, ఆంధ్రులొకరును గలరు. సామాన్యదృష్టితో జూచుచో, క్రొత్తమంత్రులను వ్యక్తిపరముగ నిరసింప వీలుండదు. కాని, స్వతంత్ర పక్షసభ్యు లెందరుగలరు? మంత్రులకు తోడ్పడు వారెందరు? వీరిపరిపాలన మెట్లు కొనసాగును? నామినేషనుసభ్యులే వీరి కాధారమా? ఈ ప్రశ్నలకు జవాబు త్వరలో వెలువడకమానదు. కాని స్వతంత్రపక్షము, సంఖ్యలందు చాల బలహీనముగ నుండురనిమాత్రము చెప్పవచ్చును. అందుచే ఎంత కాలము నూతనమంత్రులు తమపరిపాలనమును నిలుపుకొనగలరో, కాలమే తెలుపగలదు.

ప్రస్తుతస్థితిలో కాంగ్రెసుపక్షకర్తవ్య మేమని యడుగవచ్చును. పానగల్ పతనమువలన, సాంఘికవైషమ్యమునకు స్థావరము దప్పినను, ఒక జాతికిని కేరొకజాతికిని ఒకసంఘమునకు కేరొక సంఘమునకును మధ్య కొరమాలినద్వేషము పెరుగుటకు అనుకూలపరిస్థితులు తొలగి పోయినను, ద్వంద్వప్రభుత్వ మంతరించి స్వరాజ్యము సుస్థాపిత మగువరకు, కాంగ్రెసు పక్షము సంతృప్తి జౌద జాలదు. తనకృషిని విడువజాలదు. ప్రస్తుతసంస్కరణములకు తోడ్పడ జాలదు. మంత్ర పదవులను తా మా క్ర మిం చుట కు గాని, నిరర్థక సంస్కరణముల ప్రతిష్ఠ నినుమడింప జేయుటకు గాని, వారు పూనుకొనరు. వారి ముఖ్యాశయము స్వపరిపాలనము. తత్ఫిద్ధికై శాసన సభలకు లోపలను వెలుపలనుగూడ నిరోధకార్యక్రమమును కొనసాగించుటయే వారి దృఢ సంకల్పము. శాసనసభల ఎన్నికలకు పిమ్మట జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభ, మంత్రపదవులను నిరాకరించుటయే యుత్తమమార్గ మని నిర్ణయించినది. కేపు జరుగ నున్న తమిళరాష్ట్రసభయు ఇట్టి నిర్ణయమునే గావించు నని తలచెదము. కాంగ్రెసు దృష్టితో జూచినచో, గవర్నరుగారు ఎట్టిమంత్రవర్ణము నేర్పరు పనియెడల, మేలయ్యెడిది. వీలనన, ఇటు జన్మింపజేయు వారికి గాని, అటు స్వతంత్రపక్షము వారికి గాని, సంఖ్యాబలములేనందున ప్రభుత్వసహాయముపై నాధారపడవలసి వచ్చును. మధ్యరాష్ట్రములలోను, బెంగాలులోను చాలకాలమునుండియు మంత్రులు లేకుండ పరిపాలన జరిగి పోవుచున్నది. మంత్రులకు పక్షబలములేనపుడు, రాష్ట్రముపై మంత్రులను బలవంతముగ జొప్పించుటకు గవర్నరుకు అవశ్యకత లేదు. అనుకూలపరిస్థితులు చే కూ రు వర కు, మంత్రపదవులను ఖాళీగ నుంచుట సమంజసమై యుండెను. కాని మద్రాసు గవర్నరుగారు రటు గావింపకబోయిరి. అటుల కావించి యుండినచో, ద్వంద్వప్రభుత్వము లేనికతన, బ్రిటీషు వారు

తమ కర్తవ్యమును మరల యోచించుటకు వీలయ్యెడిది. కాంగ్రెసు దృష్టిప్రకారము, మంత్రుల నియామకము తీవ్రాందోళనకు అనుకూలము గానేరదు. ఇంతయ గాక, ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును ప్రతిఘటించుటకు, స్వతంత్రపక్షమంత్రవర్ణమున కన్నను, పానగల్ మంత్రవర్ణమే కాంగ్రెసు పక్షమున కెక్కుడు అనుకూలారకాశ మొసగెడిది. సర్ పానగల్ రాజాగారిని మంత్రులుగ నియమించుచో, కాంగ్రెసుపక్షసంచలన మధిక మగుటకును, నిరోధమును కొనసాగించి, ప్రజలలో నుత్సాహమును పురికొల్పుటకును, ఎక్కుడు వీలుగ నుండెడిది. గవర్నరుగారు దూరదృష్టిగలవారు గావుననే, అధికారవర్గక్రేయము నాలోచించి, స్వతంత్రపక్షమువారిని మంత్రులుగ నియమించిరి. ఏది ఎటులున్నను, కాంగ్రెసుపక్షమువారు మోమోటములకు లోనుగాక, స్వరాజ్యసంపాదనకై తమ ధర్మము నేమాత్రము వీడక కృషిసలుపుట యత్యవశ్యకము. ఈసందర్భమున, మధ్యరాష్ట్ర కాంగ్రెసు పక్షనాయకు లగు సేత్ గోవిందదాసు గారు పత్రికలకు వ్రాయుచు, తమపక్షమువారు వాదానములను భంగపరుపరనియు లేనిపోని వదంతులను నమ్మవలదనియు, ఖండితముగ ప్రకటించిరి. కాంగ్రెసు పక్షమువారు రన్ని రాష్ట్రములలోను తమ ప్రతిజ్ఞాను నిలుపుకొందురని నమ్మెదము. కాంగ్రెసే, స్వరాజ్యమునకు దారిజూపుచు. కాంగ్రెసే దేశగౌరవమును కాపాడగలదు. ఎట్టియాకర్షణములు గనుపించినను, కాంగ్రెసుపక్షము వారు దేశ విముక్తిని మరువక ప్రవర్తించుచో స్వాతంత్ర్యసిద్ధి విషయమై సందియ ముండజాలదు. కాంగ్రెసు సజీవముగ నున్నదని, ఎన్నికలు ప్రపంచమునకు మరి యొకమారు వెల్లడిజేసెను. కాంగ్రెసుప్రతిష్ఠ కెట్టి లోపము వాటిల్లకుండ జూచుట, దేశక్షేయభిలాషుల పరమధర్మము.

ఆరవ పుదుక్కోటసమావేశము

ఆరవ పుదుక్కోట సమావేశము, నేటిదినము సత్యమూర్తిగారి అధ్యక్షతక్రింద పుదుక్కోటనగరమున సమావేశమయ్యెను. సత్యమూర్తిగారు వెనుకటిమారిచ్చిన స్వతంత్రాభిప్రాయములకు గినిసి, సంస్థానమువారు వాశిని తెలిబెట్టిరి. ఇటీవల బహిష్కారము తీసినేయబడెను. సత్యమూర్తిగారు మాత్రము, తాము తెలివిన యభిప్రాయములకు పశ్చాత్తాపము జూపమనియు, వాని నుపసంహరించుకొనమనియు, నేమ ఖండితముగ చెలిపిరి. పుదుక్కోటరాజుగారు స్వదేశమును వదలి, విదేశములలో నివసించుచున్నారు. ప్రజలక్షేమముగూర్చి వీరి కెట్టిక్రదగలదో యిందునుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. వీరు దాదాపుగ రాజ్యపరిత్యాగము గావించినను, వీరికి ఇరువదిలక్షల రూప్యముల నుచితముగ నిచ్చుటయు, ప్రతిహాసమునకును సధిక మగు నట్లయెన్నుల నిచ్చుటయు, ఘోరము. ప్రజలద్రవ్యమీ తీరున నృథ గావింపబడుచున్నది. రీతెంటుగారు ప్రజాప్రముఖులపై విధించిన నిర్బంధములను దీసివైచినను సంస్థానాభివృద్ధికి తోడ్పడలేదని సత్యమూర్తిగారు విమర్శించుచున్నారు. సత్యమూర్తిగారు సూచించినటుల, స్వదేశసంస్థానముల భవిషిత్తి, ప్రజలపై నాధారపడి యుండునుగాని, బ్రిటీషు

వారిపై గాదు. అందుచే ప్రజాక్షేయమునకై సంస్థానాధీశులు యావచ్ఛక్తి వినియోగించుట శ్రేయస్కరము. పుదుక్కోటలో, శాసనసభ కధికారము నున్న, విద్యాభివృద్ధి అల్పము. పరిశ్రమలు గనుపింపవు. ఇటీవలిలో ఇరువదియైదులక్షల మూలధనమును నిలువజేయుటవలన ఎట్టి ప్రయోజనముండదని, సత్యమూర్తిగారు నుడివిరి. ఈసామ్మను ప్రజాక్షేమమునకై వినియోగింపవలెను. త్రాగుడు రివిన్యూ పుదుక్కోటలోగూడ విశేషముగ నున్నది. మద్యపాననిషేధమును కొనసాగింపవలయు ననియు, మాతృభాషలో విద్యను నేర్వవలయు ననియు, సంస్కృతభాషాపాఠశాల గావింపవలయు ననియు, సత్యమూర్తిగారు చేసిన హితోపదేశమును పాలకులు గుర్తించుట వివేకము. లేనియెడల ప్రజలలో నశాంతి పెచ్చు పెరుగకమానదు. సంస్థానప్రజలు బాధ్యతాయుతపరిపాలనమునకొరుచున్నారు. దీనిని నిరోధించుటవలన, సంస్థానములకు గలుగు లాభమున కన్న నష్ట మధికముగ నుండుట అనుభవసిద్ధము.

బెంగాలు ప్రభుత్వము: మద్యపాన నిషేధము పసికిరాదు

మద్యపాననిషేధమును ఆదర్శముగ నైనను గైకొనకూడదని, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. నిషేధము కొనసాగుచో, ఇతరసప్టములు గలుగునట. తుదకు లోకలు ఆప్సను పద్ధతియైనను బసికిరాదని, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు సూచించిరి. నిరర్థక మగు లైసెన్సింగు బోర్డులను స్థాపించుటకు మాత్రము వీరు సమ్మతించిరి. మద్యపాన నిషేధము విషయమై అన్ని పక్షములవారును ఆతురము జూపుచుండ, ప్రభుత్వమువారు మాత్రము వలను పడదనుచున్నారు. ప్రస్తుత పరిపాలనా విధానము వెంటనే మారవలసినయవసర మొంతగలదో యిందునుబట్టి గ్రహించుట సులభము.

కాంగ్రెసులో ఐకమత్యము

ట్రీబ్యూను పత్రిక
కాంగ్రెసు, డిసెం 1 — కాంగ్రెసునందైకమత్యమును పొందెని ఒకొకనీచేవి గావించుచున్న మోక్షానికను గూర్చి ట్రీబ్యూను పత్రిక యట్లు వ్రాయుచున్నది:— కాంగ్రెసులో రిరిగి నానారాష్ట్ర ప్రతినిధులు సమావేశమైసప్టము ఉత్తర హిందూస్థానపుప్రతినిధు లందరును ఐకమత్యపునూదనకైదాని కైనను ఆనూపిండకరని నమ్మకము ఆపట్టికీ ఎన్నికల జ్వరములో దగుల్కొన్నవారును విడివడి కాంగ్రెసు అభివృద్ధిగోరు వారికి సమానవేదిక గా చేయవలయువారి పక్షముననే తమ పలుకుబడివంతయు వినియోగించి పనిచేసెదరని కమ్మెవము. (క్రీ. తెన్)

స్వరాజ్య రెస్పాన్సివువాదుల నభినందించుట

మెహతా, బలూభాయిగార్ల అసమ్మతి
బొంబాయి, డిసెం 1:—కాసనసభ యెన్నికలలో గ్లోచిట్ట స్వరాజ్య రెస్పాన్సివువాదుల సభింపించుటకు స్థానిక కాంగ్రెసుకమిటీవారు క్రిందటి ఆదివారమునామ బహిరంగ సభ కేర్వలుచేయుటచే అవిహవచరి జె. జహ్నువాసు మెహతాగారును బలూభాయి దేశాయిగారును పంపినలేఖను ఈ విరింగు మ్యానుపత్రిక ప్రకటించుచున్నది. “కాంగ్రెసుపక్షము కిది విరుద్ధముగానున్నది గావున మేమాధ్యక్ష రాజాలనంచును చింతించుచున్నాము. కేపు కమిటీమీటింగులో నీజాబు విషయమై చర్చజరుగును. (అ. తెన్.)

కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల నభివందించుట

మదరాసునుండి శాసనసభకు ఎన్నిక నబడిన కాంగ్రెసు ప్రతినిధులను అభినందించుటకు ఏడు బావుల వీధియందు గొప్పసభ జరిగెను. మధ్యమ శ్రీనివాసయ్యంగారు కూర్చొనియున్నారు. (ప్ర. భా. పే.)

అక్టోబరునెల 27 -వ తేది గ్రీన్ విచ్ నందలి నక్షత్రచరిత్రోధద శాలయందున్న గొప్ప టెలిస్కోపు సహాయముతో జ్యోతిషశాస్త్రజ్ఞులు అంగారకగ్రహమునుచూచెను. టెలిస్కోపును సమముగ పెట్టుకొని చూచుచున్నప్పుడు ఈ ఛాయాపటము గ్రహింపబడినది.

బెంగాలు శాసనసభ

కలకత్తా, డిసెం 1:—రంగాపూరు పశ్చిమ మహమ్మదీయేతర నియోజకవర్గమునుండి బాబు సగేంద్రనారాయణ రా యిగా ఎన్నికొనబడిరి. వీరిదివరకు సభ్యులు. రిస్సాచీపు వాచులు. వీరికి 4055 ఓట్లువచ్చెను. కాంగ్రెసు అభ్యర్థి బాబు వలెనీమోహన్ రాయ చౌధురగారికి 3216 ఓట్లువచ్చెను. 156 ఓటు నిరాకరింపబడెను. (అ. ప్రె.)

బీహారు ఒరిస్సా శాసనసభ

పాట్నా, డిసెం 1:—టిక్ హట్టు డివిజన్ భూస్వాముల నియోజకవర్గమునుండి చంద్రేశ్వర ప్రసాదు నాథాయగారి గారు బీహారు ఒరిస్సా శాసనసభ కెన్నికొనబడిరి. వీరు స్వతంత్రవాదులు. (అ. ప్రె.)

ఆదాయపు పన్ను నిర్ణయము

బొంబాయి ప్రాకార తీర్మానము

బొంబాయి, నవంబరు 20:— ఆదాయపు పన్ను శాఖ కమిషనరు కోరినరీతిని ప్రాకార తీర్మానము ప్రధాన న్యాయ మూర్తి, న్యాయ కేంద్ర గార్లు ఒక ముఖ్యమగు కేసులో నేడు తీర్పు చెప్పిరి. క్రితము సంవత్సరమునకు మొత్తముమీద రూ. 1188802, లు సర్ డిప్ టి పెటిట్ గారు ఆదాయపు పన్ను చెల్లింపవలయు నని నిర్ణయింపబడెను. ఈ మొత్తములో గవర్న మెంటు పెట్టారీ టిలు జాయింట్లు స్థావర కంపెనీలనుండి వచ్చు రాబడిపై లభించిన రూ. 890804 ల గురించి పెటిట్ గారు రభ్యంతరము చెట్టిరి. ఈ మొత్తము పెటిట్ గారి స్వీయాదాయము యొక్క రాబడి యని ఆదాయపు పన్ను నిర్ణేతజేప్ప, కాదనియు అని న్యాయ కంపెనీల తాలూకు రాబడియనియు పెటిట్ గారు బక్కిరి. కంపెనీలవద్దనుండి తాను యీ మొత్తము బదులు దీసికొనెనని పెటిట్ గారు బక్కిరి.

ఈ నాలుగు కంపెనీలపై అధికారము పెటిట్ గారికే గలదనియు, మూడు కంపెనీలలో వాటాలన్నియు వారివే యనియు, నాల్గవదానిలోని వాటాలు పెటిట్ గారి అధికార మునకు లోబడిన తాబేదారుల వాటాలనియు న్యాయమూర్తులు నుడివెరి. ధనము పెట్టుబడిపెట్టి ఆదాయమును బడయుట లేవ్వ కంపెనీ లేదనియు జేయుట లేదనియు, ఈ వ్యాసారము వాస్తవముగ పెటిట్ గారిదేయనియు న్యాయమూర్తులు చెప్పిరి. రూములు తీసికొనునట్లుగ ఆదాయమునే యీయన బడయు చుండెననియు, ఈ ఆదాయము పెటిట్ గారిదే యనియు న్యాయమూర్తులు బక్కిరి. తగాయదాలోనున్న కేసు పెటిట్ గారి ఆదాయమనియు, తన్మూలమున ఆయన సూపరుటాక్సు చెల్లింపవలయుననియు తీర్మానించిరి. (అ. ప్రె.)

కుంభకోణం తాలూకా కాంగ్రెసు కమిటీ

తరువాత కాంగ్రెసు మదరాసులో జరుపమనికోరుట కుంభకోణం, డిసెం. 1— వి. పంతులు అయ్యగారి ఆధ్వర్యమున జరిగిన కుంభకోణం తాలూకా కాంగ్రెసు కమిటీ సభలో వచ్చే కాంగ్రెసును మదరాసు కావ్యనింపవలసిన దని తమిళనాడు కాంగ్రెసు కమిటీవారి నడుగవలెనని తీర్మానింపబడెను. మరియు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు ఎన్నికలలో గెలుపొందినందుకు ఉద్యోగములను నిరాకరించినందులకు వాతినభినందించుచు తీర్మానము గావించబడెను. (అ. ప్రె.)

చీనాపరిస్థితులు

కామన్వెన్యలో ప్రశ్నలు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, డిశంబరు 1:— కామన్వెన్యలో చాలవరకు ప్రశ్నలు చీనాకు సంబంధించినవి. హ్యంగ్ పరిస్థితులను మరింత దెలుపుడని రాంకే మన్యూగార్డుకు చాంబలైన్ గారు పోలవారమునుండి పరిస్థితులు మారలేదనియు బ్రిటిషువారున్న ప్రదేశములందు నాకాదశపక్షమువారు దిగిరినియు దానివలన కొంత నైతిక ఫలితము గల్గెననియు మదివీరి. విదేశీయులను చోట్ల ఆందోళనపథలు జరుగకుండజేసిరి. అల్లరులు జరుగలేదు. 4 రేడిని అంతటను సమైక్యమున నిశ్చయించిరి తెలియుచున్నది. శీతకాలమునకు హ్యంగ్ వద్దగ కేతప్పులతో గూడిన నాక సుంచెదరనిరి. అనగరమునో మరికొన్ని సహాయసేనలు నిదముచేయబడును. శీతకాలముతయు ఇటునటు హ్యంగ్ లో నడిచినది తిరుగుచు కావలిగాయుచుండును.

యునైటెడ్ స్టేట్స్ హ్యంగ్ కు శీతకాలమునకు రెండు డెక్కాయరులను బంపెనట. మందుగనులను తుడిచివేయు నాక లనుగూడ బంపిరట. కేతప్పులతో గూడిన యుద్ధనాకలను బంపిరట. హ్యంగ్ లో ఎట్టి ప్రాణాపాయము లేకుండ బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు జేసియుండి వారేగాని చీనా సైన్యతంత్ర వ్యవహారములందు జోక్యము కలుగజేసికొనుట కిష్టములేదు. (కార్మిక పక్ష సంతసము) అచట బ్రిటిషువారి ప్రాణములను గాపాడు ప్రధానధర్మము చేరు.

ప్రీవీకన్వెన్యలు అప్పీళ్లు

భారత దేశమునుండి రెండింతలు పెరిగినవి

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, డిశంబరు 1:— ఇండియానుండి ప్రీవీకన్వెన్యలు అప్పీళ్లు అయి డేండ్ లో రెండింతలు పెరిగినవని డగ్లస్ హ్యంగురు కామన్వెన్యలో ప్రీవీకన్వెన్యలులో భారతదేశ అనుభవముగల ఇద్దరు న్యాయమూర్తులను నియమించుటకు జూడిషులు కమిటీబిల్లును రెండవర్యాయము ప్రవేశ జేయుచున్నది. ఈ ఇద్దరిలో ఒకరు ప్రత్యేకముగ ఇండియానుండి వచ్చిన అప్పీళ్లనే పరిష్కరించెదరు. ఇట్లు నియమించబడు జడ్జిలు సర్వజన సమ్మతముగ నుండుటకు నాలుగు వేల హానులీతము నీయవలెనని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు సిఫార్సుజేసిరి. ఈ మొత్తమును బ్రిటిషు ఇండియా పంచుకొనును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దీనిని నిరాకరించిరి. అందుమీదట బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు రెండువేలతో ప్రారంభించుటకు నిశ్చయించిరి. మిగిలిన రెండు వేలను ఉచితమునీచిన భారత సామ్రాజ్యసభవాధిపతులకే వదిలివెట్టిరి.

ఈ బిల్లువిషయమే సామ్రాజ్యసభ తీర్మానమును గుర్తించవలెనని హ్యంగురైన్ గారు సిఫార్సుజేసిరి. ఇకమీదట డొమినియనులు లండనుకు వచ్చుట మానుకొనెదరు. కార్మిక పక్షమువారు జీతములు చాల ఎక్కువని ఆక్షేపించిరి. కాని బిల్లు ఆమోదించబడెను.

చీనాలో విదేశీయుల భయము

హ్యంగ్ లో బహిష్కరణోద్యమము

రుగ్బీ, నవంబరు 30:— హ్యంగ్ లో క్రొత్త సంగతులు లేనిదెలియుచున్నది. బ్రిటిషు ఫ్రెంచి జపాను ప్రదేశము లందు కాపుసల నిమిత్తము నాకలం ప్రవేశించినవి. బ్రిటిషు అమెరికను యుద్ధనాకలు తోడ్పడుచున్నవి. హ్యంగ్ లో యూరపీయనులు 1000 మంది యున్నారు. విదేశీయుల నివాస ములన్నియు నడిముఖమువద్దనే యుండుటచే సస్యముకిని దక్షిణమునకు చాల అనుమలముగ నున్నది.

చీనాకు క్రొత్త నియమించబడిన బ్రిటిషుమంత్రి మెల్బూంపుగారు హ్యంగుచే నేడు చేరును. అచట సర్ తోకాల్లు మనీరేగారిని కలిసికొని ఆతనివద్దగ అధికారమును స్వీకరించును.

పాక్షండు దీవులు

హ్యంగ్ గారిని గవర్నరుగ నియమించుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

రుగ్బీ, నవంబరు 30:— సర్ బాక్ మిట్టెగారి గడువు త్వరలో ముగియనుండుటచే ఆతనిస్థానే అగ్స్ట్ లు హ్యంగ్ గారిని పాక్షండు దీవుల గవర్నరుగ నియమించుటకు సార్వభౌము డింగ్ గారిచేను.

అధినివేశములకు వలస

రుగ్బీ, నవంబరు 20:— ఈ సంవత్సరము మొదటి 9 కలలలో ఎంపైర్ సెటిల్మెంటు ఆప్టప్రకారము 52750 మంది వలసపోవుటకు సహాయమును బడసిరి. ఇందులో 5,500 కుటుంబములున్నవి. 20,000 మనుష్యులున్నారు. ఈ కుటుంబముల తాలూకు. పిరంవరును ఆస్ట్రేలియా న్యూజిలండుల కేసిరి.

బ్రిటిషు ప్రేడ్ యూనియనులు

సభ్యులసంఖ్య తగ్గిపోవుట

లండన్, నవంబరు 30:— ప్రేడ్ యూనియను పెడ రేషను కార్యదర్శి తమసభ్యులసంఖ్య తగ్గిపోవు చున్నదని దెలుపుచున్నాడు. ఇటీవల బోయిలరులను తమూరుజేయువారు విడిపోయిరి. తామియవలసిన మొత్తము నీయలేకున్నారట. ఇతరయూనియనులుగూడ ఇదే పరిస్థితులందున్నవి. కాని తమబాధ్యతను ఇవ్వవలసిన మొత్తమునీయుటకు ప్రచండప్రయత్నములను జేయుచున్నవి.

ఫ్రాంసు బాగత

పార్రిస్, నవంబరు 30:— చీనాపరిస్థితులను గూర్చి పార్లమెంటులో చర్చించుచు ఫ్రాంసు అందరి ఆశయములతో బాటు తొందరబడక నిదానముతో ప్రవర్తించుచున్నదనియు ఒకదేశముయొక్క రాజకీయములందు ప్రవేశించుట ఫ్రాంసు పనిగాదనియు కాని యూనస్ లో ఫ్రెంచి రైల్వేయన్న సంగతిని మరచిపోరాదనియు ఫ్రెంచి ఇండ్ చీనాకు చీనా ప్రక్కగనే యున్నదనియు బ్రయంకుగారనిరి. ఆప్రదేశము నందు, గ్రేటు బ్రిటను ఫ్రాంసుదేశములు నాగరకమున అందరి కంటె కొల్లగొనునని చేరుగాంచినవి. వీరు మరచిపోయిన మరల మోటుతనముదెగును. అనాగరకము ప్రారంభమగును. ఫ్రెంచివారి కుత్తుకలను కోయనీయము. మనము అనవసరముగ జోక్యము కలుగజేసికొనడంలన కున్నను సంగతిసంవర్ధము లన్నిటిని వేయకన్నులతో కనిచెట్టి జూచుచున్నారమనిరి.

పి. ఆండు ఓ. డివిరెండు

నూటికి 10 పౌనులు

లండన్, నవంబరు 30:— ఒక సంవత్సరము క్రిందను వర్తకము బాగుండక పోవుటచేతను, చీనాలో ఆకారి ప్రబలుట చేతను ఆస్ట్రేలియాలో కార్మికచిక్కులచేతను డివిరెండును తగ్గించుటకే తప్పివదిగాదు. ఇంతవరకు అవలంబించుచున్న కన్వెన్యేటివు విధానముచే అదే డివిరెండును పంచుటకు తీర్మానించిరి. సెప్టెంబరు 30 రేడితో అంత్యమును సంవత్సరమునకు నూటికి 10 పౌనులు డివిరెండును బంచిపెట్టెదరు.

బొంబాయి యింజనీరుయన్ స్పెట్ట్యానును సమావేశము

బొంబాయి, డిశంబరు 2:— కొన్ని దినములనుండి బొంబాయిలో సమావేశము జరుపుచున్న యింజనీరుల యిక్స్ ప్టిట్ట్యానునందు యూరపీయను యిండియను సభ్యులనుగ్గ ద్వేషమునుబురికొల్పుటకు జూపబడుచున్న భేదములగురించి “యిండియను డెయిలీ మెయిలు” వ్రాయుచున్నది క్రితము సంవత్సరమును అన్ని వార్తాపత్రికలు సమావేశమున కాహ్వానింపబడినవి. కాని యీసంవత్సరము యిండియను వార్తాపత్రికలకు ఆహ్వానము జరగలేదు. సమావేశము ప్రైవేటుదని యీసంవత్సరము “యిండియను డెయిలీ మెయిలు” పత్రికాప్రతినిధిని సమావేశమునకు పోనియ్యలేదు. కాని సమావేశమును జరిగిన చర్చలెల్ల సంపూర్ణముగ ఆంగ్లో హైందవపత్రికయందు ప్రకటింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

లకోటా ప్రశ్నలు

సోదా చూడవలెను! ఆనందించి తీరవలెను!!

అజమీరు కావరనులను సయ్యద్ అబ్దుల్ సమన్ అమిల్ గారు వర్తమాన, భూత, భవిష్యత్కాలఫలములు ఆశ్చర్యముగా చెప్పుటలో కిరికి అద్భుతమైన ప్రజ్వలదని నేను సంతోషపూర్వకముగా విన్నవించుచున్నాను. నేడు వ్రాసిన మాటలు యథార్థములని ఒక్కసారి వీరినిపరీక్షించివేదాడు ఒప్పుకొని తీరుదురు.

బుడి శ్రీహరిరావు,

స్వేచ్ఛ తహశీల్ దారు పాంహ్యట్ కృష్ణ 184-1917.

మియిష్టంవచ్చిన యే 5 ప్రశ్నలకైనను సరియైన జవాబులు వి. పి. గా రూ 1-4-0 లకు పంపబడును. మిగిలిన, మి తల్లిపేరు, మి తండ్రిపేరు వ్రాసిన చాలు, సోదా చూచినవారు మాకు పంపిన యొగ్యతాపత్రములే మాఫలముల నిదర్శనములు చాటుచున్నవి. మర:— యీక్రిందినిలాసమునకు వ్రాసిన మోసముండదు.

యునాని జ్యోతిషాలయము,

గోపాలపురంకొత్తపేటపోస్టు, తూర్పుగోదావరిజిల్లా

మి క్రింది ప్రశ్నలకు మే నటాయిత్రుల బుచ్చి

మే సూరు చందనసబ్బు

అద్వితీయమైనది

అన్ని చోట్లయందును దొరకును.

గవర్న మెంటు సోప్ ఫ్యాక్టరి, బెంగుళూరు.

ఆంధ్ర మహిళాసభ-వీలూరు

అంగీకరింపబడిన తీర్మానములు

1. ఈ సంవత్సరమున మద్రాసు రాజధానియందు జరిగిన యెన్నికలలో కాంగ్రెసు పక్ష ప్రతినిధులు జయమొందినందులకు ఈ సమావేశవారు సామూహికంగా బెల్లునున్నారు.
2. దక్షిణ కన్నడ ప్రాంతమున, ఈయారి ఎన్నికలలో శ్రీమతి కమలాదేవిగారు ఓకెపోయినందున శ్రీమహాత్ములను కాపాడుటకు, యింకను అధికమైన హక్కులను సంపాదించుటకు, దేన్ని పురికొల్పినదాని సభ్యులందఱుగా కమలాదేవిగారిని మఱి ఇటువంటి శ్రమలను నిర్ణయించవలెనని ఈ సభ వారు తీర్మానించుచున్నారు. (ప్రెసిడెంటు-శ్యామలాంబగారు.)
3. ప్రస్తుతము సంస్కరణకేసులను ఆలోచించియు, బాల్య వివాహములను గల శ్రుతి ప్రామాణ్యము చెడుపరిచి వర్తకమనించుచు బాలికలను పడునాటకములు గడచునట్లు వివాహ మొనర్చునాడనియు, ఒకే వేలి నదిరాకే చేసియుండినచో 15 సంవత్సరముల వయస్సుకంటె, పునఃసంధానము చేయ గూడదని ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
4. నిర్బంధ ప్రారంభవిద్య బాలలలో సమానముగ బాలికలను, ముగ్ధునివలె స్కూల్లోను, జిల్లాబోర్డు స్కూల్లోను, ఉచితముగా చేప్పబడు వీరౌట చేయవలెను. (ప్రెసిడెంటు, ఉ. ల.)
5. గవర్నరు మెంటువలన నేవధము సాహాయ్యము నపేక్షించక స్వయంసహాయముననే అన్నటగ్గుట జాతీయవిద్యా విధానమున బాలికాపాఠశాలలను స్థాపించవలె నని (ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.) శ్రీల గౌరవనీయార్థము ఉచితముగ చేతిపనులను నభ్యసింపకై తగుప్రయత్నము ఈ సభవారు చేయవలెను.
6. మన సంఘములో ముగ్ధులుగా నిప్పుడు ప్రబలుచున్న కన్నా ఎక్కువయి యుండునట్లు రూపురూపమై నని ఈ సభవారు అంగీకరించుచున్నారు. (ప్రెసిడెంటు, వంగల కవలమ్మ.)
7. విద్యకు వ్యాపకము శ్రీలలో ప్రస్తుతము తృప్తికరముగా నుండునట్లు, హెచ్చుగా ప్రచారము చేయవలెనని ఈ సభవారు తీర్మానించు చున్నారు. (దేవులపల్లి సత్య వ తి అన్నపూర్ణ.)
8. శ్రీజాతీకంఠయు వేళ్ళకులమొకకళంకముగానున్నది గాన ఆ సంఘములో విద్యావ్యాపకము హెచ్చుగా ప్రజ్వలించునట్టి వ్యభిచారమే జీవనాధారముగానున్న మతాచారముల తొలగించుటకు తగు ప్రయత్నము చేయవలెనని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు. (జి. సత్యవతి, యా. తి.)
9. నిమ్మ జాత్యుద్ధరామునకు అస్పృశ్యతానివారణయే మూలాధారముగా నుండునని, వారికి విద్యయు, పరిశుభ్రతయు నేర్పబడుట కవకాశము గల్గింపవలెనని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు. (తల్లాప్రగడ సుందరమ్మ, బా. శేషమ్మ.)
10. ప్రస్తుత విద్యావిధానమున నైతిక విధానమును, కులభేదయు లేనందున జాతీయతకునిది యవసరముగావున ఐంటనే పాఠశాలయందు ప్రార్థనములే మరల మరెంతవిధానములు ప్రవేశపెట్టవలెనని, ఈ సభవారి దృఢాశయములు. (బా. శేషమ్మ లక్ష్మమ్మ.)
11. శిశువృక్షాధిపతి పురపాలక సంఘమువారు అక్కడక్కడ ఉచితముగా శాలలను ఏర్పాటుచేసి అచ్చట శిశువులకు ఉచిత ఆహారము, ఉచిత వైద్యము, స్నానాదికృత్యములకు సదుపాయములు గల్గించవలెనని ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు. (జ్ఞానమాంబ, సత్యవ. తి.)
12. హిందూదేశమున కవమానకరమున వ్యభిచార గృహము లుండుటకు సర్కారువారు అంగీకరించుట మిక్కిలి పొరపాటుని ఇట్టి అనుమతిని సర్కారువారు ఇవ్వగూడదని ఈ సభవారు ఖండించు చున్నారు. (ఆ. రా. యాతి, శ్యామలాంబ.)
13. శ్రీల స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుటకై కొడుకులతో పాటు కొమార్తెలను కూడ వంశవారంపర్యముగవచ్చు సిద్ధ భార్యలలో సమానముగా భాగము పంచియిచ్చులాగున సభవారు తీర్మానించు చున్నారు. (బా. శేషమ్మ, ఆనందవల్లి.)
15. కాంగ్రెసు శ్రీమంత్రి స్వరాజ్యమునేమాటకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య మని నిర్వచనము. (మా. తి. ఆనందవల్లి.)

ఆంధ్ర మహాసభలు

ముందు సోలువ జరుగవలసిన ఆంధ్రసభలను అనంతపురంలో జరుపుటకు ఆహ్వానింపబడి అంగీకరింపబడినను.

అఖిలభారత మహిళాసభ

కజిన్సు సలిగారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు.—
విద్యా సంస్కరణమునకై పూనాలో జరుగనున్న అఖిల భారత మహిళా సమేళనమునుగూర్చి అత్యుత్సాహము చూపింపబడుచున్నది. మద్రాసు, షికార్గారు డక్కా ఇందూరు శంకరాచార్యులవారు బాంబాయినున్న గవోట్లసభలు జరుపబడి అఖిలభారతసభను ప్రతినిధులనున్న కొనియున్నారు. ముఖ్యమైన తీర్మానములు చేయబడియున్నవి.
పరీక్షావిధానములు, ముగ్ధులలోని ప్రాముఖ్యత, మొదలగు విషయములగూర్చి తీర్మానములు చేయబడినవి.
పూనాలో అఖిలభారత మహిళాసభ జనవరి 5 లేదా మొదలు 8 వ తేదీ వరకు జరుగును.
కొచ్చిను, బెనారస్, డిల్లీ లాహోరులో ప్రత్యేక మహిళాసభలు వచ్చే రెండువారములలో జరుగనున్నవి. జరిగిన ప్రత్యేక మహిళాసభలకు ఈవివరములు అత్యంత సహకారించి యుండిరి.
శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు (బాంబాయిసభ) శ్రీమతి హమీర ఆలీ (సింధు) లేడీగోషెక్ (మద్రాసు) కైట్ సతి (ఇందూరు) శ్రీమతి ఆంధాలా సారానాయి (అజమీరు) శ్రీమతి మీర్జా (డెంగూరు)
రాజన్న ప్రతినిధులకు పూనాయవరకు తమయాత్ర్యము నొసంగుచున్నారు. ప్రేక్షకులుగా రాగలచినవారు వారి భోజనవసతులను వారే ఏర్పాటుచేసికోవలెను. వారికి సభలో పాటుచేయునధికార ముండదు. రాజకుటుంబములవారికిని మహిళాసేవాధ్యక్షులైన వారికిని కొలది యాహ్వానపత్రిక లంపబడుచున్నవి.
ప్రత్యేకసభలవారు పంపిన తీర్మానములు అఖిలభారత సభలో చర్చింపబడును. మహమ్మదీయబాలికల విద్యాసంస్కరణమునుగూర్చి తీర్మాన మొకటి తయారుచేయబడినది.
గవర్నరాంగీకారమున ప్రమాణమునుగూర్చి తీర్మానము ఒకటి ఉంచుచున్నది. అఖిలభారతసభయొక్క కార్యకర్తలనిగారు కజిన్సు సలిగారు డిసెంబరు 18 వ తేదీనుండి పూనాలో నుండినారు. వారికి వ్రాయబడిన ఉత్తరములు మిన. సారాబ్ది గారిద్వారా, పెయింటు హెల్త్ నా హెల్త్ గారు, పూనా అని వ్రాయవలెను. అగ్రాసనాధిపతిని ఎన్నుకొనుటకు ప్రత్యేక సభలయొక్క యభిప్రాయములకై ఎదురుమాచుచున్నాము.

తనభార్యయనుకొని మరొక స్త్రీని బలవంతమున గొనిపోవుట

అచ్చముగా తనభార్యవలెనే యుండుటచే నత డలులచేసెను

ఒకనిభార్య ఒక సంవత్సరము క్రిందట నెటకో పోయినది. అత డామెకొరకు వెతుకుచుండెను. అట్టిఒకరు కల 20 వ తేదీని సుందరీబాయి అను స్త్రీ డిల్లీలో నిలచియుండగా భార్యను వెతుకుచున్న పురుషు డామెను చూచి ఆమె తనభార్యయే యని నిగూరణచేసికొని ఆమె చీరచెంగు పట్టుకొని రారమ్మని లాగసాగెను. నేను నీభార్యను కానని ఆమె చెప్పుచున్నను ఆమె అబద్ధమాడుచున్నదని తలచి ఆమె నొక విక్టోరియా బండిలో పెక్కించి తనయింటికి తీసికొనిపోయెను. ఇరుగుపొరుగు వారలామెను చూచి యీమె నీభార్య కాదని చెప్పినను అతడు గినలేదు. ఆమె తనభార్యయే యని వాదించుచు ఆమెను తన యింటనుండి పోనీయకుండెను. ఆమె కేసుచేసినది. బాంబాయిలో గిగాం పోలీసుకోర్టులో నీకేసు విచారణ జరిగినపుడు గూడ నత డామె తనభార్యయే యని వాదించెను. ఆయన భార్య ఎటులనో ఆకస్మికముగా కనబడుటచే ఆమెనుగూడ ఆకోర్టుకు తీసుకొనివచ్చిరి. ఆస్త్రీల నిర్దోషి ఒక్కచో నిలవకెట్టి చూడగా వారిద్దరు నొక్కపోలిం నే యుండిరి. అందులన న్యాయాధికారి కేసు కొట్టివేసి అతనిని విడుదలచేసెను, గాని ఖర్చులక్రింద సుందరీబాయికి 20 రూపాయల నతడియ్యవలెనని తీర్పు చెప్పెను. అని ఒకవిలేఖరి కల కల 30 వ తేదీని బాంబాయినుండి వ్రాసెను.

ఆంధ్రజనసంఘము (ఖర్గపురము)

గౌహతి కాంగ్రెసుకు డిసెంబరు 22-23-24 తేదీలయందు మద్రాసు మెయిలులో ఖరగపురముమీదుగా వెడలెడు ఆంధ్రప్రతినిధులను తమతర నాయకులనున్న యిచ్చటి ఆంధ్రజనసంఘమువారు స్వల్ప హోరములసమర్పించ నిశ్చయించినారు గావున వారియంతర్భ్యము నంగీకరించుచు యేయే తేదీలయందు యెవరెవరు రానున్నదియు ముందుగా యిక్రింది యెడ్రముకు తెలియజేయ ప్రార్థించుచున్నారు.
భగదారు దొండపాణి అధ్యక్షుడు,

దక్షిణాఫ్రికాయభారము

కేపుటవునుసభ వీర్పాటులు
బాంబాయి, డిసెం. 2:—సి. ఎఫ్. ఆంధ్రాసుగారు జోహాన్నెస్బర్గునుండి డిసెంబరు 1 వ తేదీన యిట్లు తంజినంపిరి:—
“ఇండియాలో తమకుజరిగిన మర్యాదకు తగినట్లు భారతీయ రాయబారులకు తాము మర్యాదజేయకున్నచో అనమానకరముగనుండునని నిన్న డంకనుగారు గంభీరముగనువననీంచిరి. దక్షిణాఫ్రికా దేవులు భారతీయనివాసులపట్ల తమప్రవర్తన బాగగమార్చుకొనవలెను. ఇండియాలో శ్రీలు ప్రజాపిత జీవనవిషయములందు యెక్కువ పాటుబడుచున్నందుకు డంకనుగారు మెచ్చుకొనిరి. ప్రెటోరియా విలేజరి సూచించినట్లు కేపుటవును సభలో కాబినెటుసభ్యులే యెక్కుమందియుండినట్లు తోచును. సభాప్రతినిధుల కేర్లు త్వరలో ప్రకటింపబడునట్లు తిప్ప వేరుగ ప్రభుత్వప్రకటన ఏదయు వెలువడలేదు. ఇండియాలో సంచారము జేసినవ్యక్తులు భారతీయులకు ప్రత్యేక నివాసములేర్పడు టవసరమవియే తనకుతోచుచున్నదని చార్లెసుగారునుచున్నారు.” (అ. ప్రె.)

కలకత్తా అల్లరులలోని మాతృ

మహమ్మదీయ ముద్దాయికి డిరిజిక్షన్
కలకత్తా, డిసెంబరు 2:—కలకత్తా అల్లరులలో ఒక హిందువుని మాతృగావించినందులకు షేక్ జమీర్ తీగారికి డిరిజిక్షన్ పిధింపబడినది. అదివ్వపారంభపాసశిక్షగ మార్చబడినది కాని ఉదయమున ఉరితీసి యుండును. (ఫీ. ప్రె.)

సి. కె. నాయుడుగారే భారత దేశమందు

పెద్ద ఆటగాడు
—యం. సి. సి. వారిఅభిప్రాయము
బాంబాయి, డిసెంబరు 2:—యం. సి. సి. వారు పత్రికా విలేఖరికి, శ్రీయుత సి. కె. నాయుడుగారే తామింతవరకు భారతదేశమందు కలసికొనిన ఆటగాండ్లలో గొప్పవాడు. ఆయన చక్కని అందముగ ఆటనాడెను. జయగారుమాడ చక్కగనే బాలుచేసెను. గొడంబి అన్నిటియందును బాగాయుండగలడు. హిందువులు సామాన్యముగ బాగగనాడిరి. (అ. ప్రె.)

దొంగరైల్వే వారంట్ల సృష్టి

లాహారు, డిసెంబరు 2:—నేడు ముగ్గురు టిక్కెట్లనిచ్చు గుమాస్తాలు రైల్వేవారంట్లను సృష్టించుటకుగాను విచారించబడుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

నిరాశచెందిన తీర్చి శుక్లనష్టము నపునకత్వము ఇంద్రియ దుర్బలము పుంస్తవము వెంపొందుటకు వీర్యవృద్ధికి అమూల్యోపధములు

ఒక సుప్రసిద్ధులగ వైద్యుని యోగ్యతావ్రము
మద్రాసునందు 45 బందరుపీఠాలోనున్న “అమృతరత్నాకరము” వారిచే తయారుచేయబడిన వీర్యబంధు, రతిరంజన్ మాత్రలను రతిరంజన్ తైలమును నారోగలనిమిత్తం పరీక్షించి తిని, నిరాశచెంది తీర్చి శుక్లనష్టము, నపునకత్వము పుంస్తవ లోపము మున్నగువ్యాధులపై అద్భుతముగా పనిచేసినది. వీర్యబంధు ధాతుపుష్టికిని వీర్యస్తంభనమును రతిరంజన్ మాత్రలు మగ తనమును శంకుచేయుటకును పైపూతలైలము నపునకత్వమునకును వాడగా ఇదివరకు కుదురనికేసులపై అమృతముగా పనిచేసి గొప్పగుణ మిచ్చినది. హిందూదేశమందు తయారుచేయబడు ఔషధము లన్నిటిలోను గుణమందు సాటిలేనివనియు ఎక్కువ వీర్యవంతమును క్రింతమునైనవనియు పరీక్షించి కనుగొంటిని. పైవ్యాధులచే బాధపడువారందరు అమృతరత్నాకరము కంపెనీవారి అమూల్యమైన ఔషధములు కొని సుఖింప నాహ్వానయత్నముగా మికు సిఫారసు చేయుచున్నాను.
డాక్టరు డి. దావూన్ సెన్
హానరబుల్, కలనల్, డాక్టరు డి. దావూన్ సెన్, బి. యె. బి. యం. యస్. యం. డి. పి. హెచ్. డి. యల్. యల్. ప్రెసిడెంటు, ఇంట్లో నేషనల్ మెంటిల్లరల్ సొసైటీ.

మహమ్మదీయుల యూరేగింపు

హిందువులపై కేసు

లాహోరు, నవంబరు 30:—హిందువుల అపిల్లు కేసు కేసు వ్యాయమూర్తి పోర్టుగారియెదుట బహిరంగంగా అపిల్లుదారుల తరపున విచారించిరి.

ఈ ముద్దాయిలు గుంపు వెదలిపోవలసినదను ఆర్డర్ ఇచ్చి వ తరువాత యందున్నట్లు రుజువు గావలసి యున్నది. చాల వారములు గడచినను ముద్దాయిలను వీరే యని గర్హ పట్ట గల ప్రాసిక్యూషను సాక్షులను చూచిన నాకు ఆశ్చర్యము గలుగుచున్నది.

వ్యాయమూర్తి:—గర్హపట్టినది సరియేనా, గర్హపట్టుటకు గల నిబంధనలు జాగ్రత్తగారకే.

వ్యాయవాది:—అవును—సాక్షులను కీరపరచుటకు సహాయము చేయుటకే. తరువాత ఇతర ప్రాసిక్యూషన్లలో కేసును జరిగిన తర్వాత గర్హపట్టినగాని లెక్కచేయని కేసుల చూసిరి.

వ్యాయమూర్తి:—అలసత్వమైనప్పుడు గర్హపట్టుటనగూర్చి ఆలోచించుటకు వ్యాయమూర్తి జాగ్రత్తగ నండవలెను.

వ్యాయవాది:—కొద్దలో సాక్షులను మరలము జాగ్రత్త పనికిరాదు.

వ్యాయమూర్తి:—అసలీయము అపిల్లు.

వ్యాయవాది:—గర్హపట్టుటను గూర్చి బహు జాగ్రత్తగా నుండవలెను. ఆ కారణము వలనలేదు.

వ్యాయమూర్తి:—ఏమైనను గొప్పదోషముండవలెను. లేనిచో, సాక్షులమొప్పుకొందురు.

వ్యాయవాది:—విచారణ వ్యాయాధికారి సరియైనదోవనీ వెళ్లెను. కొందరు గ.మి.గు.డినంతమాత్రమున అవ్యాయ సంఘము గానేరదు. ముద్దాయి లందున్నది విశేషముగా లేదు.

గమి నిడిపోయిన తరువాత నక్కడ నుండి సెషన్సుజడ్జివారి యుద్దేశము మహమ్మదీయుల కాటకపరచుటనుకొనిరి. జిల్లా వ్యాయాధికారి ఎవరిని అక్కడకు రాకుండదని నిషేధింపలేదు. ఏ సాక్షియు ముద్దాయిలు కేరమైనరనిచిరని తెలుపలేదు. హిందూ జాతుల నాత్రోవ మీదుగా పోనిచ్చిన చాల గల్లంతు జరిగియుండెడిది.

కేసు రేపటికి వాయిదా వేయబడెను. (అ. ప్రె.)

సన్యాసివేషమున ద్రోహము

చేయుట

ముద్దాయి మూడుసార్లు ఇదివరలో శిక్షింపబడుట

రంగూను నవంబరు 30:—పూర్వపు మోటారు డ్రైవరు

గా నున్న బర్మను వివలగారు సన్యాసివేషమున బాంకును రు 8000 లకు మోసముచేయుటచే విచారించబడిరి. వారి ముగ్గురు భోడ ముద్దాయిలుగ విచారించబడిరి కాని వారిని విడుదల చేసి వివలగారికి శిక్ష విధించిరి. ముద్దాయి యిదివరలో మూడు సార్లు శిక్షింపబడినట్లుగ బహుకొనెను. (అ. ప్రె.)

కొచ్చిన్ శాసనసభ

కొచ్చిన్, డిసెం. 2:—దివానుగారి అధ్యక్షత క్రింద కొచ్చిన్ సభ కేసు సమావేశమయ్యెను. ప్రతి పరిక్రమ జిల్లా విచారణ నిలిపివేయబడెను. సహకార సంఘములకు పన్నులు లేకుండ చేయుటకై కొచ్చిన్ మ్యూనిసిపల్ నిబంధనలను మార్చి జిల్లును లామెంబరుగారు ప్రవేశపెట్టిరి. శ్రీమతిమాధవరూపులను స్త్రీసభ్యురాలు స్టేటుబ్యాంకును స్థాపించవలసినదని ఒకతీర్మానమును ప్రతిపాదించెను. మొన్న వెల్లిపోయిన 19 వందల అధికారతర సభ్యులు నేడు వచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

మీరు తయ దగ్గు వగర్పు ఆయాసములతో

గొప్పబాధ పడుచుంటిరా?

అయిన మా "రజతతామ్రతోహ

రసాయనము" ను మూడు పూటలు నేమి పుడు. మీ బాధలన్నిటిని ఆశ్చర్యముగా మాయముచేయును.

ఇది రజతము తామ్రము లోహము మొదలగు విలువ వస్తువులచే తామ్రముగా తయారుచేయబడినది. క్షేమ్య వ్యాధులకు పెట్టినకేరు. అనేకనోటలను జయముగాంచి స్థితి కేట్లును పొందియున్నది గుణవిశ్వసనీయ సామ్యు పాపముచేయబడును. రెండుమాసములు నేమిచినచో క్షేమ్యవ్యాధులు వారిని మామటకైనను భయపడునని దృఢముగా జెప్పగలము. నేజీ ఆర్డరిచ్చి పరీక్షచేసి ఆరోగ్యమును గాంచును.

వారమునకు సరిపడునందు రు 2-0-0.

30 రోజులకు రు 8-0-0, ఏపెట్టెలువెరు.

మేనేజరు, ధన్వంతరినియాయము తొండనరము, ప్ర 2292 అంబాజీపేట, ఈస్టు గోదావరి.

సంయుక్త రాష్ట్రముల ఎన్నికలు

స్వరాజ్యవాదు లవజయముగాంచుచుండుట

అలహాబాదు, డిసెం 1:—సంయుక్త రాష్ట్రముల యెన్నికలలో నింను స్వరాజ్యవాదులు ఓడిపోవుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఎన్నికస్థానములు నూరింటిలో 74 స్థానములు ఫలితములు తెలిసినవి. వానిలో 18 మాత్రమే స్వరాజ్యవాదులవి. స్వతంత్ర కాంగ్రెసుసభ్యుల సంఖ్య హెచ్చుచున్నది.

దేశక్షేమము నెవ్వరును పాటించుటలేదు

హిందూ బోర్డింగువహాసు వార్షికోత్సవ సందర్భమున సర్ లేజ్ బహదూర్ సుప్రగారు విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులకుపన్యసించుచు నూతన యెన్నికల ప్రసంగముతెచ్చి ప్రతినియోజకవర్గములోను కులాభిమానము ముందునను పార్టీ క్షేమము తరువాతను దేశక్షేమము తుదివిషయముగాను పనిచేయుచున్నదని చెప్పిరి. మీనంటి పట్టభద్రులే యిట్టి కులాభిమానముతో పనిచేయుచున్నట్లయిన ప్రజాస్వామ్య సంస్థలకొరకు వనమేల యడగవలెను. జాతిమత వైషమ్యములో మనలను కాల్చి పిప్పిచేయుచున్నవి. ఇట్టి విభేదములను పెట్టుకొని దేశాభివృద్ధి లేదన్నచో నేను చింతింపను. దేశమయొక్క భావ్యభివృద్ధి విద్యార్థులచేతులలోనే యున్నది. కావున మీరందరు నీసాంఘిక విశాచమును పారద్రోలవలెనని చెప్పిరి.

అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయ నియోజకవర్గమునండి బల నారాయణగుప్తగారు శాసనసభ కెన్నుకొనబడిరి.

(అ. ప్రె.)

భారతశాసనసభ ఎన్నికలు

సంయుక్త రాష్ట్రములు

బనారసు, డిసెం 1:—బనారసు గోరఖూరు జిల్లాల నుండి భారతశాసనసభకు ఘనశ్రావణదాసు బిర్లాగారు (స్వతంత్ర కాంగ్రెసు) ఎన్నుకొనబడిరి. వీరికి 4051 ఓట్లు ఎక్కువగా వచ్చెను. బిర్లాగారికి 7285 ఓట్లువచ్చెను. శ్రీప్రకాశగారికి (కాంగ్రెసు) 2185 ఓట్లుమాత్రమేవచ్చెను. మొత్తము 9599 మంది ఓటిచ్చిరి. 18000 మంది ఓటరులలో 9600 మందిమాత్రమే ఓటిచ్చిరి.

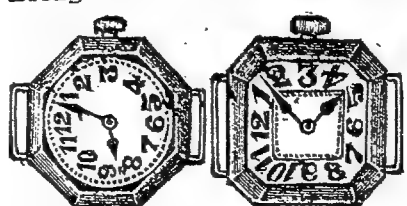
పండిత మనమోహన మాలవ్యాగారు నేటియుదయ విస్ఫుటికవచ్చి బనారసు విశ్వవిద్యాలయ యావరణములో వారి స్వగృహము దుంట్లున్నారు.

అగ్రావిజిజ్ నుండి భారతశాసనసభకు హృదయనాథ కుంజ్రా (లిబరలు)గా రెన్నుకొనబడిరి. వీరిప్రత్యర్థి డాక్టరు కైలాసనాథ కట్టు (స్వరాజ్యవాది)గా రోడిపోయిరి. కంబ్రాగారికి 9898 ఓట్లును, కట్టుగారికి 5318 ఓట్లును వచ్చెను. (అ. ప్రె.)

అలహాబాదు, డిసెం 1:—సదరన్ డివిజన్ మహమ్మద్ యూసఫ్ ఇమాముగారు భారతశాసనసభ కెన్నుకొనబడిరి. వీరికి 799 ఓట్లువచ్చెను. వీరికి అరీగారికి 798 ఓట్లును, అబ్దుల్ రహమాగారికి 618 ఓట్లునువచ్చెను. (అ. ప్రె.)

ఢిల్లీ, డిసెం 1:—వరియు నీవిరువ అభ్యర్థులు భారత శాసనసభ కెన్నుకొనబడిరి. టి. ఏ. మర్వానీ (స్వరాజ్యవాది) నవాబు ఇస్మాయీల్ ఖానుగార్లు సంయుక్త రాష్ట్రములనుండియు సర్ జుగ్గికారు ఆశీఖానుగారు పంజాబునుండియు, శివ చంద్రవత్తు (స్వరాజ్యవాది) డెల్లూ. సి. లాచూగార్లు అస్సామనుండియు భారతశాసనసభ కెన్నుకొనబడిరి. ఇంకవరకు 105 ఎన్నికస్థానములలో 75 స్థానములు నిండినవి. ఉజ్జాయింపుగా చూచినట్లయిన స్వరాజ్యవాదు లంతవరకు 29 మంది. కొంత మంది మహమ్మదీయులు రిస్సానిపునాదులతో కలిసి స్వతంత్రము 30 మంది, యూరపీయనులు 10 మంది, నీపాల్ కి చెందని వారేమగరు. (అ. ప్రె.)

HALF RATE 14-Kt. SOLID GOLD
Bridge Movement 10 Jewels.

Original Rs. 30. Sale Price Rs. 15.
Very Strong Bridge Movement, 10 Jewelled in 10 holes very handy and beautiful really a boon, solid gold, guaranteed for 10 years. Do not lose this opportunity.
Write to :- HAMECHER WATCH CO., VEPERY, MADRAS.

వార్దాలో నోచేంజర్లసభ

స్వరాజ్య రిస్సాన్లప్రపక్షముల సభ్యత్వయత్నములు

బొంబాయి, డిసెం 2:—శ్రీ. సి. రాజగోపాలాచారి గారు ఏలూరు ఆంధ్రసభలనుండి సరాసరి యిక్కడకు వచ్చిరి. నేటుజమస్థాలు బజాజుగారి అతిథులుగనున్నారు. కేపు గాంధీ మహాత్మునితోను సేబ్ బజాజుగారితో గలసి వార్దాబోయెదరు. రాజగోపాలాచారిగారిని బజాజుగారికి ప్రేమవిభేదిరి సందర్శించి వార్దాలో జరుగనున్న నోచేంజర్లసభనుగూర్చి ప్రశ్నింపగ వార్దాలో సభ నేదియు ఏర్పాటుచేయలేదనియు, కొందరు విశ్రులు మాత్రము గాంధీగారితోగలసి మాట్లాడుకొందురనియు బజాజుగారు చెలిపిరి. ప్రస్తుతపరిస్థితులనుగూర్చియు శాసనసభయందు కాంగ్రెసు విధానమునుగూర్చియు నిర్వాకార్యక్రమముగూర్చియు చర్చింతురు. రిస్సాన్లప్రపక్షమువారును స్వరాజ్యయులును రాజీ కుదుర్చుకొనవలెను. దేశములో నిర్వాకార్యక్రమము కొనసాగుటకు వారిసభ్యుల అత్యాసశక్యము. అని తాము తమతో ప్రసంగించియుంచిన యితరనోచేంజర్ల యశీప్రాయముగ వారిరువురు చెలిపిరి.

వదరాసులో మంత్రివనపులను స్వీకరింప స్వరాజ్యయులకు తాను సలహాజేయునట్లు వెువసిన వార్త అసత్యమనియు స్వరాజ్యయు లిప్పటిలో మంత్రివనపులను స్వీకరించినచో ఓటరును మోసగించిన వారగుదురనియు రాజగోపాలాచారి గారు చెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

పశువులకాపరిపై పెద్దపులి పడుట

పశువులు కాపరిని రక్షించుట

దెంగుళూరు, డిసెంబరు 2:—పశువుల కాపరియైన నొక జిల్లవాడు పశువులను పి.మె.గా అడవివద్ద మేపుచుండగా వాని వెనుకనుండి యొక పెద్దపులి వచ్చి పట్టుకొనబోయెను బాలుడు క్రింపబడెను. ఈలోపుగ నూరుకు మించి పశువులు పెద్దపులిపైవెడి అన్నిప్రక్కలనుండియు పొడువ ప్రారంభింపగా ఎట్లోతప్పించుకొని పారిపోయెను. తరువాత జిల్లవానిని డోలిలోనికి గొనిపోయి చికిత్సచేయించిరి. జిల్లవాడు నుఖముగన న్నాడు. అటవికాఖానికారులు దానిని చంపయత్నించుచు న్నారు. (అ. ప్రె.)

IN THE MADRAS COURT OF SMALL CAUSES.

S. C. No. 6192 of 1926.

C. V. Chinnappa Naidu ... Plaintiff
Versus

Kilji Hubedulla Sahib ... Defendant
To

Mr. Kilji Hubedulla Sahib,
Hudiyogiri Village, Nellore Dt.

Take notice that the plaintiff herein has filed a suit against you for recovery of Rs. 46-10-6, being the amount due in respect of 40 gunny bags sent by him to you; The same is coming on for hearing Before His Honour The Third Judge, on 13th December 1926, in default of your appearance the same will be decided ex-parte.

Mr. P. G. KRISHNA IYER
Vakil for Plaintiff.

తణుగ- డి|| మునసబుకోర్టులో

O S 687/19

వాది:— అక్కిన తాతబాయి అనే వెంకట్రాద్దు సా|| మక్కామల.

ప్రతిదు:— నవాబుల వెంకటవలం వగైరాలు.

వాది దాఖలుచేసి, అడ్వర్ట్ ప్రజామెంట్సు

యానెంబరులో, 1, 2 ప్రతిదు: అను 1 చవాకుల వెం

కటవలం, 2 యాసుబ్యయ్యగార్లకు యానెంబరు డిక్రీవారంటు అమలులో రంగూన్ కు యెన్నిసార్లు సమములు చేయించినప్పటి కిన్ని యావారంటు అమలునంగతి స్వయంగా యెరిగియుం డిన్ని దురుద్దేశ్యముతో నోటములు పుచ్చుకొనక కాలయాపన చేయుచున్నారు. తిద్ది సవర్ణకు. యానెంబరు కేపరులో ప్రచు రంద్వారా తెలియజేయుటకుగాను ది 22-12-26 లేడికి వాయిదా అయివున్నది. ఆవాయిదాను సవర్ణ తమఆశేపాలు తెలియజేసుకొనియెడల వారలను యెన్వార్ట్ కేసి ముందుచర్యకు పుత్తెరువుఅనును.

సూచించు శ్రీరాములుగారు

వాదితరపున వ. ఏ. వి. ఎల్.

సూతననంస్కరణములు

రాయలు కమిషను నియామకము

1927 లోనే జరుగ వచ్చును

కలకత్తా, డిసెం. 3:— వింటర్లను ప్రభువు కిందగా జేయునట్లు చెప్పిన వెంటనే హిందూదేశమునకు మరికొన్ని సంస్కరణము లొనగనిమిత్తమే రాయలు కమిషను నియమించబడునను వందలనుగూర్చి ప్రేక్షకులను పత్రికయొక్క పూర్వ టిపి విలేజిరి 1927 సంవత్సరాంతములోగా గాని 1928 సంవత్సరాదిలోగాని రాయలుకమిషను నియమించబడవచ్చునని తెలుపుచున్నాడు. మరియు 1929 సంవత్సర ప్రారంభమున సూతన ఎన్నికలు జరిగేలోగా కాన్వేనీషన్లు కమిషను నియమించుట నిశ్చయమని విలేజిరి తెలుపుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

బెంగాలుగవర్న మెంటు ఎక్సైజు ధావినము

లోకలుఅష్టను సాధ్యముగాదు

కలకత్తా, డిసెంబరు 2:— ఎక్సైజు విధానముగిరించి విశేషముగ విచారించిన దినప బెంగాలు ప్రభుత్వము దిగువప్రకటించినట్లు మెంటు జారీజేసెను:— ప్రకృతమందు లోకలు అష్టను సాధ్యముగాదు. కాని లైసెన్సులిచ్చుటయందు ప్రజలకు విశేషావకాశము లొనగవలయుననియు, కలకత్తా, హకారా, బిల్లిలందు విజయముగ నిర్వహించిన లోకల లైసెన్సు బోర్డుల కధికముగ అధికార మొనగనుటకు దొరతనము నిశ్చయించెననియు ప్రకటించబడెను. అనధికారుల ప్రయోజనముల వ్యక్తముచేయుననియు యీ మనిసిపలసంఘములందలి ఏడవోవ లైసెన్సుబోర్డులకు నున్నవి. అనధికారుల బోర్డులందు అధిక సంఖ్యాపూరిత నుండుటచే దుకాణముల సంఖ్య, ఆవియుండునోటు, నిర్ణయించుటయందు విశేషాధికారము చేలాయించెను. కొన్ని సంవత్సరములనుండి యీ లైసెన్సు బోర్డులు సంక్షిప్తీకరముగ బనిజేయుచున్నవి. లైసెన్సు సింగు విషయములలో ప్రజానురంజకముగ వర్తించుచున్నవి. లైసెన్సు లిస్టు బడు దుకాణములు, విక్రయించబడు గంటలు నిర్ణయించి తగిన అధికారమును రాష్ట్రమందంతట చేలాయించుటకు గవర్నరు యావిధానమును అభివృద్ధిజేయ నిశ్చయించెను. 24 పరగణాలు, డక్కా, చిటగాంగు, రంగూనలందు తక్షణమే లైసెన్సుబోర్డుల స్థాపన తీర్మానింపబడెను. ఈబోర్డులందు అనధికారుల సంఖ్య హెచ్చుగానుండునో మునిసిపాలిటీలు జిల్లాబోర్డులు, స్థానిక సంఘములు, స్థానిక టెంపరెంసుసంఘముల సభ్యులు అధికముగనుండెదరు. రాష్ట్రమందంతటగాక పోయినను చాలభాగ మిందైనను యీ ప్రయత్నముల ఫలితము అసంతకాలములో అమలునందుబెట్టవచ్చునని గవర్నరు విశ్వసించుచున్నాడు. సంపూర్ణముగ మధ్యవిక్రయముగాని ఉత్పత్తిగాని నిరోధించుట ప్రజల స్వాతంత్ర్యనిరోధముగనుండుననియు యింకను దొరతనము యీ అభిప్రాయానుసరముగనే యున్నదనియు సంపూర్ణముగ మద్యపానము నిరోధించుటకు సాధ్యముగాననియు దొరతనముగ ముఖ్యము తయారుజేయుకండ తణిఖీజేయుట వ్యయభారపడియు ప్రభుత్వము తలచుచున్నది. 1921 సంవత్సరములో సంపూర్ణ నిరోధము గావలయునని శాసనసభయందు చట్టంపడినప్పటికి దొరతనము పై అభిప్రాయముతోనుండెను. తుదకు తీర్మానము త్రోసివేయబడెను. కాబట్టి యిట్టిపరిస్థితులందు సంపూర్ణ మద్యపాననిరోధము అమలునందు బెట్టుట ఆవర్యముగనైన దొరతన మంగీకరింపజాలదు. (ఆ. ప్రె.)

కరెన్సీ విషయములు

మహాత్ముడు తలపెట్టకుండుటకు కారణములు

అహమ్మదాబాదు, డిసెం. 2:— “నామిశ్రులు తెలుసుకొనవలసినదని యెంతబలవంతపెట్టుచున్నను కరెన్సీవిషయము సుచదువుట కొన్ని ఏండ్లనుండి మానుకొంటిని. అది ప్రాముఖ్యమైనవిషయముకాదను భావముచేగాదు. నాకు తెలుసుమించిన పనియొంతులచేతను, నాకావిషయ మేమియు తెలియకుండుట చేతను నాయంతట నాకు సంపృప్తికరము భావమలవడువరకు ఏవిషయమునుగూర్చియు నేను వ్రాయనుచును.” అని గాంధీగారు నేడు ముంబైలోనుండి వ్రాసెరి. “కాని యిక్కుమందు మిశ్రుకోర్కెను తిరస్కరింపజాలను. రాయలుకమిషను నిజేషికను ఒకసారి జరుపుట ముంచితిని. రాబ్బు మయొక్క ఆర్థికసౌకర్యము బోధపడినట్లు కరెన్సీవిషయము నాకు బోధపడలేదని ఒప్పుకొనకతప్పదు. కరెన్సీవిషయమునుగూడ రాబ్బు ప్రసంగేమువలె నాకు విశేషముగ బోధపరచగల ఉపాధ్యాయునికొరకై వెదకుచున్నాను. అప్పటివరకు యీవిషయమున నా యభిప్రాయమును చెబుపజాలను.” (ఆ. ప్రె.)

ఆర్యసమాజ వివాహము

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున జరుగుట

నిన్న సాయంకాలము ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పై మేసమీద ఆర్యసమాజ వివాహము శుభప్రసముగ జరిగెను. పునపు పిచ్చిముత్త అమ్మగారు బి. ఎ. ఎల్. టి. బి. యస్ సి. (లండను) క్రైస్తవమతస్థురాలు. ఉపాధ్యాయవృత్తి యందున్నది. పరుడు డా॥ కె. కనకదత్తుంగారు ఆయుర్వేద వైద్యులు. హిందూమతస్థులు. పెండ్లివయస్సై క్రైస్తవమతమును విడచి హిందువై పర్యవర్తియను నామముచొచ్చి ఆర్యసమాజ విధులప్రకారము వివాహమాడెను. వెంకటాచల ఆర్యసమాజాధ్యక్షులగు పి. కేమగిరిశర్మగారు పాఠోహిత్యము వహించి వివాహము జయప్రథముగ జరిపిరి. శ్రీయుత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు, శ్రీ చల్లాశేషగిరి రావుగారు, డి. దేశికాచారిగారు (ఆయుర్వేదాశ్రమయజమానులు) కష్టము శ్రీనివాసమూర్తిగారు, ఆచంట రుక్మామృగారు, శ్రీ హోతా నూర్యనారాయణగారు, పత్రికాకార్యాలయమువారు వొంతురు పురజనులు వచ్చియుండిరి. కన్యకువస్త్రములలో పెండ్లి పీటయు మండపము అలంకరింపబడినవి. పాఠోహిత్యులు పాడుటతో కార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. ముందుగ పునపునకు ఉపనయనము జరిగెను. శ్రీ హోతా నారాయణగారు కన్యను వెరునకు దానముజేసిరి. పిమ్మట హోమగుండముచుట్టు ప్రదక్షిణజరిగిన పిమ్మట బంగారు తాళబంధనము జరిగెను. తదుపరి పూలచండలు మార్చుకొనిరి. పాఠోహిత్యులు వధూవరులచే అగ్నిసాక్షిగ వలయు ప్రమాణములు జేయించిరి. దేశికాచారిగారు వెండి మరచెంబును, నాగేశ్వరరావుగారు రెండు వెండిపల్లెములను కట్టుమల జదివించిరి. వధూవరుల నాశీర్వదించిన పిమ్మట సభ్యులందరకు ఫలపుష్ప తాంబూలాదులు పంచి పెట్టబడెను. వివాహపంతుకు తగిన దేవార్చనలు జేసి సంతోషదాయకముగ ముగియుటకు యెక్కువ సేపుండిన శ్రీ నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి వధూవరులు వంటనము లభించిరి.

సూతనమంత్రవ్యము

(డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్)

గోపన ప్రభువుగారు. స్వతంత్రపక్షపు మంత్రవర్తము నేర్పరచిరి. డాక్టరు సుబ్బారాయను, రంగనాథం మొదలి, ఆ రోగ్యస్థాని మొదలొక్క ప్రజాయైతే కాఖిలకు పరిపాలింప నియమించబడిరి. కిరిని మంత్రులుగ నియమించినందులకు గవర్నరుగారిని అభినందించుచున్నాము. మొదటినుండియు గవర్నరు సక్రమ రాజకీయ సాంప్రదాయముల ననుసరించి ప్రవర్తించిరి. శాసనసభలో అధిక సంఖ్యాపూరిత కాంగ్రెసు పక్షము వారి నాయకుని ఆహ్వానించి అరెస్టుని మంత్రవర్త మేర్పరచుకోరెను. కాని ఆతడందుల కంగీకరింపనందున ప్రజానిర్ణయమున కనుగుణ్యముగ స్వతంత్రమంత్రవర్త మేర్పరచిరి. ఈమంత్రవర్తము ప్రజావిశ్వాసము పొందగలవని చెప్పవచ్చును. కిరు సాంఘికదురభిమానము లేనివారు. ఇంతవరకు పిరు ఆపోషను నందుండిరి. ప్రజాస్వాతంత్ర్యములకు భంగము కలుగజేయు ప్రయత్నములను ప్రతిఘటించుచుండిరి. ఇప్పుడు అధికారము వకు నచ్చుటచే దేశాభివృద్ధిని నూచించు కార్యవిధానమును తయారుజేసి అమలునందుంచెద రని నమ్ముచున్నాము.

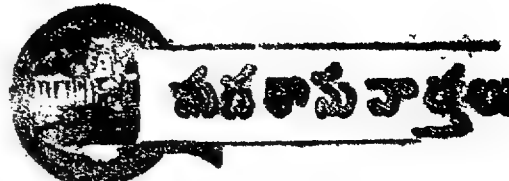
తాడిపత్రి మ్యునిసిపాలిటీ

(స్వకీయవిలేజిరి)

తాడిపత్రి, డిసెం. 3:— వెను చేర్చుకు ఒక సంవత్సరమువరకు చెర్చును అధికారము నొసంగెను. అట్లు చెర్చును స్వచ్ఛముగా వ్రాసి యిచ్చినాడని వందలికలదు. ఇంతవరకు వెను చెర్చును సంగీకరింపలేదు. మ్యునిసిపలు ఆఫీసు మానియున్నదనియే చెప్పవచ్చును. చెర్చునుగారింట్లో ఇద్దరు ఆసిస్టెంట్లు యెదుట చెర్చును నన్ను కొట్టినాడని చెర్చును కొండప్పగారిని ప్రాసిక్యూటుచేయుటకై అనుజ్ఞ నిమగ్ని ప్రభుత్వము వారికి దరగాసుజేసిరి.

కో-ఆపరేటివు సంఘు చెర్చులపై పెట్టిన మహజరులపై సంతకములందవలసిన దని పి. రంగప్పగారు మొదలైనవారు ప్రజలను ఒత్తిడి చేయబడిన యొకటి సహకారసంఘముల రిజిస్ట్రారుగారికి స్థానికాధికారులకును పిట్టను పెట్టుకొనిరి. పట్ట మంతయు కలరము జేడియన్నవి.

కలకత్తా, డిసెంబరు 2:— కలరావలననే నుగారుడివంగతులైరి. పిరు ఈ మధ్యనే ఇక్కడకు వచ్చియున్నారు. ఉదయమున, అంత్య క్రియలు జరిగెను. చాలమంది పూలమాలవేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

రంగూను స్టీమరు:— ఈవారము ప్రయాణికులు ఎక్కువగా నుండుటవల్ల నేటి ఉదయము రెండుస్టీమరు బయలుదేరినవి.

మామూలుగ వెళ్లవలసిన స్టీమరుమీద రెండువేల ప్రయాణికులు వెళ్లిరి.

హెచ్చుగా వచ్చిన ప్రయాణికుల కొరకువేరొక స్టీమరుబయలుదేరినది. ఇంతమంది ఎక్కువజనము వెళ్లెటకు కారణము విచారించబడినది. ప్రతిసంవత్సరం ఈకోలలో అనేకమందికూలీలు బర్మాలో కోతలకు వెళ్లి మార్పికలలో తిర్గి యింకియాకువచ్చుచున్నారని తెలిసినది.

మూడుప్రాణము లొక్కసారిపోవుట:— గత బుధవారంనాడు గొప్ప విషాదమరణము సంభవించెను. మద్రాసుకు వచ్చుచున్న ఎక్స్ ప్రెసులైలు ఆలపాకం స్టేషనువద్దకు (సౌతిండియన్ రైల్వేలైనుమీద) వచ్చుచేరగా యింజను ముందరభాగనంపున్న కాకాకుచరు అను జల్లెడపంటిదానిలో ఒకపిల్లవానిశిశువు చిక్కుపడియుండెను. దానిని తీయబోవుచుండగా ఇంజనులో యిరుకుకొనియున్న 85 సం॥ లుగల హిందూస్త్రీ యొక్క కళ్ళెరము కన్పించెను. మరికొంతసేపటికి ఒకరైల్వే వంతెనక్రిందనున్న నదిలో 7 సం॥ ల బాలికయొక్కశవము తేలిపోవుచుండెను. తల్లియును ఆమెయు యిద్దరపిల్లలును ఏకకాలముందు మరణించిరిని వినుటకు ఘోరముగానున్నది.

తైత్తిరియ సార్వభౌమ నిత్యకర్మావ్యకము

అనుయాయుగ్రంథమును రచించిన కనుపర్తి మార్కండేయు కన్యగారికి రు. 200 బహుమతిగా నొసంగుచు శృంగేరి పీఠాధిపతులు శ్రీజగద్గురు శంకరాచార్యులవారి ఏజంటు యాదినవ లేఖనంపిరి:— “మీరు వ్రాసిన లేఖను గ్రంథమును స్వామలవారి కందజేసితిని. వారు గ్రంథమును మెచ్చుకొని మీరు శ్రేష్ఠహించి ప్రజల యుపయోగార్థము యీగ్రంథము ప్రకటించినందులకు ప్రశంసించుచున్నారు. సంస్థానమునుండి శారదాప్రసాదముగ మీకుమతవిషయగ్రంథముల ప్రకటించుచున్నందుకు విరాళము నొసంగిరి. ఇందుతో పంపిన రూ. 200 నోట్లు గ్రహింతురు గాక”.

నాగవ్వర వినోదములు

ఈదిగవ చెప్పిన ప్రదేశములలో డిసెంబరు నెలలోని క్రింది తేదెలలో జేరియ సంగీతమును నాగవ్వరం పి. కె. గుబ్రహ్మణ్య పండితులవారు వినిపించునట్లు ఏర్పాటు చేయబడినది. సాయంకాలము 5 గంటలు మొదలు 1 గంట కాలము వినిపించబడును.

పీల్సుపార్కు 8-122-26, రాబిన్సన్పార్కు 20-12-26 లోనుస్కీల్సురు 28 గరువారం, శివజ్ఞానంపార్కు 24, శుక్రవారం, వేణుగోపాలచెట్టిపార్కు 25 శనివారం, వసంతమంటపం నారాయణముదలిపిడి 27 సోమవారం, మేరియానా (అక్వేరియం దక్షిణంగా) 12, 28 ఆదివారము, నారాయణస్వామిచెట్టిలాను, రియోనార్డుపిడి రాయచేల 5, ఆదివారం, మీరాసాహెబు చేటలో కార్మికేషను స్కూలు ఆవరణలో 29 బుధవారం, టాంకుస్కీల్స్, విల్లేజికోడ్డు, నుంకుంబాకం 19 తేదీ ఆదివారం, అయ్యస్వామిపిల్లపార్కు కోమలేశ్వరంపేట 30 గురువారం.

రాకపోకలు—అస్సామీయే టెడు చేబరుఅఫ్ కామ

ర్న సభకు వెళ్లుటకు సి. ఇ. వుడేగారు గతరాత్రి కలకత్తా మెయిలుమీద వెళ్లిరి. రైల్వే పై నానియల్ కమిషనరుగారు పార్కునుగారు నేటి ఉదయం మద్రాసువచ్చిరి. ప్లాదిండియను రైల్వే ఏజెంటు, పి. కోమురాగారు నేటిఉదయమద్రాసు వచ్చిరి.

ఖాన్ బహదూర్ బజాలల్లా సాహెబుగారు మద్రాసుకు నేటి ఉదయము వచ్చిరి.

మధురనుంచి జార్జిటోసెఫ్ గారు నేటి ఉదయం మద్రాసు వచ్చిరి.

మణ్యుగంచెట్టిగారు ఎం.వై.రూ పార్లమెంటుకి అస్సామీయేషనుకు భారతీయ ప్రతినిధులుగా అన్వేషియాకు వెళ్లియుండిన ఆర్. ఏ. మణ్యుగంచెట్టిగారు గత బుధవారం కొలంబోకు వచ్చిరి. అక్కడ సింహళీపు గవర్నరుగారు రొసంగినవిందు సన్మానముల గ్రహించిరి. గరువారము సాయంకాలము మద్రాసుకు బయలుదేరుచున్నారు.

అక్షయనామ సంవత్సరం కార్తీకమాస బహుళ త్రయోదశి, శుక్రవారము

స్నేహము - విరహము

[శేషాచార్యులుగారు]

గీ. ప్రకృతిసౌందర్యవిభవనం - పదకుఁ జొక్కి
ప్రసాదరూపకారములఁ జేసి - సుమదనంబుఁ
జాలినంతగఁ ద్రాగుస్వే - చ్ఛాచిహారి
నాహృదయభృంగమునకు న-న్నా! గుణంపు
మధువు నానగఁ జూపి య-త్యధికప్రేమ
రంజిలుచు నుండ నీమనః- కంజమునను
జేర్చుకొంటివికద! యింక- స్నేహచంద్ర
చంద్రికలు సోక మొగిడె నా-సారసంబు.
చెలుండ! నీవుచేగ నీ- చిత్తమందె
దవలి యాభృంగరాజంబు- తనకుఁదానె,
పంజరంబును గొంపోవఁ-బడఁగనందు
నుండు శుకమును బోలి నీ-యండఁ జేరె.
స్వేచ్ఛగామినియై మధు-సేచనమునఁ
దృష్టిజేరిన భృంగంబు- దివిరి నీకుఁ
బంజరస్థు జేసిన- భయము వలదు.
కట్టరే పంజరమున శు-కంబుఁ జనులు?
దానికింతైనఁ గీడును, దలఁచువారె?
మధురఫలముల నొనఁగించు- మమతతోడఁ
జూచువారలెకాదె యె-చోటనైన?
నామనోధన తస్కర-ణంబుకతనఁ
దస్కరుండని నినుఁ బిల్వ-దలఁపలేదు
కాని, నెయ్యంపునఖుండని-కృము వచింతు
దలఁచిచూడంగ నీయిలా-తలమునందు,
స్నేహమే కాదె శాంతివి-శేషమొనగు?
స్నేహమే కాదె మనుజుల-చింతఁదీర్చు?
స్నేహమే కాదె సుఖదంబు, స్నేహమేకద
ప్రాణమునకన్న నెక్కువై, పరఁగియుండు?
స్నేహమే ప్రేమమునను జ-న్మించెనేమొ?
కాక ప్రేమయే స్నేహంబు- కతనఁ జనెనొ?
ఏదియెట్లైనగాని వే-యెల యిట్టి
స్నేహసుధ మనమారగ- నెయ్యమునను
గ్రోల నిచ్చితి వంటియే- చాలు నాకు.
ఇపుడు నీకును నాకు నొ-క్కింతయెడము
కలె; నైనను మైత్రియు- కరఁగి చెడునె?
లేదులే దెన్నఁటికికైన, లేదు కాదె?

“మా వేణుగోపాలుడు”

నీ! ఈముష్ణసౌదరిండ్ల నేమూల నక్కె-నో?
మావేణుగోపాల మాళి నేడు,
నట్టేటిలో ముంచివాడవి కనరుట
తైనను మాకు నోరాడదేమొ?
కాళ్లురావుగద! యెక్కడిమోహ మిదియంచు
ద్రెంచి యిండ్లకు నేగుచెంచుటకును

రసిక శృంగము

[కల్లూరి వేంకటసుబ్బాచార్యులుగారు]

చ. మధురము లైన కాద్యకుసు
మంబుల వ్రాలి రసంబు గోలున
విధి గడు నాటితేటి విచ
వీధులకేలి యొనర్చుచు న్ముదం
బుధిదరిఁ చేలి లేగు ననుఁ
బోలినధన్యు లటంచు గేలిన
ల్పి. ధరణి నేర్పు వారసిక
భృంగము జాణతనంబు నూఁగన్. 1
చ. విలసితవాజ్మయోపవన
వీధులలో వివారించుచు నుధా
కలితమనోజ్ఞభావసుధ
గద్దను లొప్ప రసానుషక్తిని
స్తులఁచి తోషభూషితవి
శుద్ధమతి స్మృదుగీతికావళి
నలలితరీతి బాడెద వ
సాధ్యము నెయ్యల కిట్టిగానముల్. 2
మ. కవిభూజంబు లనూన కావ్యసుమనం
ఘాతంబుల గాన్క లి
చ్చి విశేషంబుగ నశ్కరింపఁగ రస
శ్రీ శ్రోలుచు దద్యతః
స్తవనోదీరితగీతికారవసుధా
సారసకంఠ లల
భవదస్తోకకృతజ్ఞత ల్నెరపు దీ
భాగ్యంబు లెం గంచునే? 3
క. “కవితాకన్యక గుణములు
కవికన్న రసజ్ఞుఁ డెఱుఁగు కవి యేమెఱుఁగు
భువిలో గన్యక గుణములు
ధవుఁ డెఱుఁగునుగాక కన్న తండ్రిమెఱుఁగున్.
ఉ. నా వినుతింతు రార్యులు మ
నంబుల నిగ్గనుచు ద్వదీయలీ
లావిలనద్విధానచతు
రరతిభాత్రమానుభావనం
భావితనత్వభావసువి
భావిత లై నిరవద్యపూర్ణహ
ర్షావహమంజుభాషణవి
రాజిత! యోగసికాళిశేఖరా! 4

గవ్యదిననెనుక పాన్యుర బిగఁ బట్టి
చంపదెబ్బలు గొట్ట చేతు లరుగ
వేమికారణమోగాని! స్వప్తిలోన
నెంతలెంతలు వుట్టయో? యెంతలెంత
లేసినను గానివారో? యిట్టివాడు
గలఁడె? మనము నోచినోముఖముగాక!
[గోపికాగోపాలమునం దుండి]

కోకిల

అసితవర్ణంబు గలిగినయంతమాత్రఁ
గుండువొందఁగనేల? యోకోకిలంబు!
కృష్ణమాహాత్యమునకేమి కీడు గల్గె?
మృగమదామోదమున కేమి మేలు దొలఁగె?
నీమధురగానమునకేమి కెవ్వ గలుగు?
గలఁతనొందకు మోయి! కోయిలకుమార!
ఆత్మఘోషవర్ణంబు నీయట్టి దైన
నేమి? నహాకారకినలయనముదయములె
నీడువనప్రియతకుఁ గంఠనిపుణతకును
సాక్షులై నిల్చి జగమునఁ జాటఁగలవు
పగడిశాలును గుణగ్రహణమండితులు.గ
కాన పికశాబకమ! కుహూగానములను
విసరిపాడుమ నేడుక ల్కొనలుసాగ
భ్రమరసముదాయ మల్లిన వంతబాడ
దగవనంతుండు నూతనోత్సాహమొంద
మ్రోడులు చిగిర్చి తల లూపి ముదమునూప
వెడఁగువాయసములును నిర్విణ్ణములుగ
నబ్బరంపు కుహూగీత మాలపింపు,
మాలపింపు కుహూగీత మాలపింపు
మయిన నొకమాట కలకంఠివయిన నవుదు
ననప్రియ వటందు రపునైన పరభృతమ్మ
ననకతప్సదు పికమ! నీయఘమదేమొ||
“విద్యాధి”

ప్రేమ

(స్కాట్ నహాళియుని పవ్యఖండమున కనువాదము)
విమలమగు ప్రేమము ప్రశాంతినయమందు
గొల్లజోయని పిల్లనగ్రోవి నూడు
రాద్రభూయ్యఘోరసంగ్రామమందు
ధీరుడై పోయోధుని తేజి నెక్కు;
లచ్చి నృత్యంబు గావించు రచ్చలాదు;
కమవననాదిభూషణ గానవచ్చు;
పామరజనంబు నివసించు పల్లెందు;
నవ్యశాస్త్రభూము నాట్యమాడు;-
ప్రేమమే శిబి రాస్థాన నీమ తేలు!
ప్రేమమే భవి మానవధామ మేలు!
ప్రేమమే దివి, దేవతాధామ మేలు!
ప్రేమ స్వర్గంబు, స్వర్గమే ప్రేమ మరయ!
(నేవకాయగృము)

హిందీ తెలుగు

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట
పిలయిన సులభతైలిని వ్రాయబడినది.
బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి వాచకము 0-6-0
హిందీ సాకెట్టు డిక్షనరీ 1-0-0
ఆంధ్రసత్రికా కార్యాలయము ద్రాసు,మ.

మా పంజాబు ప్రయాణము

[బొడ్డుపాటి సీతాబాయిగారు]

గవర్నమెంటు తెలిగ్రాపు సూచరింతుండెంటు
క్వార్టర్స్ లాహోరు (పంజాబు)

నాభర్తగారు బొడ్డుపాటి పూర్వయ్యపంతులుగారు పోలవరంలోవున్న తెలిగ్రాపు ఆఫీసుకి డెప్టీ సూపరింటెండెంటుగావుండగా, పంజాబుకు ముఖ్యపట్నమైన లాహోరుకి సూపరింటెండెంటుగా ప్రమాణమనేసి ఆఆఫీసుకి ఎన్చార్జి (అనగా సందర్శకారిగా) లాహోరుకి మార్చినారు. ఆ సందర్భములో నేనున్నా, మాపిల్లలూ మావంటవాడున్నా, పోలవరం నుండి ఫ్రీప్రెసి ఇరువదియొకటవ తారీఖు సాయంత్రము ఆరు గంటల నలుబది మిగిలకు బయలుదేరితిమి. స్టేషను మాఇంటికి కొన్నిగజములే దూరము. పంజాబు సాగనంపుటకు చిన్నబంట్రోతు మొదలు నాభర్తగారికి బదిలీగావచ్చిన డెప్టీ సూపరింటెండెంటుగారివరకు యిన్ని తెలిగ్రాపు వుద్యోగీయులందరూ నన్ను చచ్చి వైచి కదిలేపర్యంతము వుండి వీడుకొల్పిరి. ఇరువదియొకతారీఖు ఉదయము బొంబాయికి వచ్చితిమి. ము ఇరువురికీ దిగకాలపరిచితులగు చెన్నపట్న వాస్తవ్యులొకరు ఇక్కడ తెలిగ్రాపు సూపరింటెండెంటుగానుండి, బొంబాయి గ్రాంటు కోర్టులో హనుమాను విల్డింగునందు కుటుంబసహితముగా కాపురముండుటవల్ల మేము వారింట బసకేసితిమి. ఈ హనుమాను విల్డింగు నాలుగిళ్ల భవంతివలె అయిదు అంతస్తులగలిగి మిక్కిలి ఎత్తుగానున్నది. ప్రతి అంతస్తుకున్నూ వరాండాకలదు. ఈ వరాండాలోకి వున్న ప్రతిసమ్యమున్నూ ఒక్కొక్క కుటుంబమునకు ఇల్లని తెలుసుకొనలేను. ప్రతిసమ్యమునైననూ ఒక్కొక్క నెంబరుండును. ఈ ఇంటిలో నుమారు రెండువందల కుటుంబములు వున్నవని తలచెదను. అమ్మడివారి కేకలన్నూ, కొనువారి పిలుపులన్నూ, పిల్లల ఏడ్పులన్నూ, మెట్ల నెక్కెడి వాయియూ, దిగెడివారియూ, బూడుల చప్పుడులన్నూ, గలిగి మిగుల కోలాహలముగనున్నది. ప్రతి అంతస్తువారున్నూ, ఒక చోట మెట్లు దిగవలెను ఒకేచోట బసారూపికి పోవలెను. నీటివనరి వేరువేరుగానున్నది. మా స్నేహితులు ఈ ఇంటిలో నాలుగవ అంతస్తున ఒక బ్రాసునందుండిరి. యీ విల్డింగు ఎజమానీకి ఇదేమోస్తరు ఇంట్లు ఇంకనూ అయిదుకలవు. బొంబాయి ఏయిలమాచిననూ ఇట్టి గొప్ప కట్టడములు పైకి పొవురము గూడ్లను బోలి మిక్కిలి ఎత్తుగానుండును. వీటినే ఛాబ్బు అని యెడన- ఈ బొంబాయిలో మేము ఇదివరకు మూడేండ్లు వుండులెల్ల పూర్వమాడ తలుచుకొలేదు- అయినప్పటికీ చిన్న పిల్లల పొరులల్ల విక్టోరియానను ఒంటిగట్టుపుబండిమీద బొంబాయి కొంతివరకు తిరుగుటయూ, కొంతివరకు ఖర్చుచేయుటయూ దివ్యురయ్యెను. ఇరువదిమూడవతారీఖు మధ్యాహ్నము విక్టోరియాటర్సునకు అనే రైలుస్టేషనులో జీ. వి. పీ. రైలు నందు సెకండుక్లాసు కంపార్టుమెంటు చిన్నగది ఇదివరకే ఏర్పాటుచేసియుంటిమి. ఆగది మాకై చీటికట్టబడియుండుటవల్ల ఆచిటి మామకుని మా నుంబంబుంతయూ సామాను సహితముగా ఆగదిలో ప్రవేశించి మిక్కిలి సంతోషముగా కూర్చుంటిమి. కావణమేమనగా, లాహోరు తెలిగ్రాపు ఆఫీసు ముఖ్యమైన వాటిలో నొక చోటచేత ఇంతవరకు పొందువుల అధికారము నగు ఇచ్చియుండలేదు. అటువంటిది కేసులున్నూ హిందువుల మున్నూ అందులోనూ ముఖ్యముగా బ్రాహ్మణులమున్నూ అటు మేము ఆఆఫీసుకు అధికారులగా వెళ్లుమంటిమన్న సంతోషమేగాని పదిహేనువందలమైళ్లు ప్రయాణముచేయవలెనని గాని నననాండ్రు దూరమయ్యెదమనిగాని మార్గములో ఆహార ముద్రోకలేమోయనిగాని, మేమెవ్వరమున్నూ ఆలోచించలేదు. మాపిల్లలందరూ బండిలో అడుగుపెట్టగానే వారిసహజ చేష్టలకు ప్రారంభించిరి. మావంటవాడు నొఖర్లగదిలో ప్రవేశించెను. మేము బసకైన తెలిగ్రాపు సూపరింటెండెంటుగారు నాభర్తగారు మాట్లాడుమండిరి. సరిగ్గా పన్నెండు గంటల ముప్పది మినిట్లకు రైలుకదిలినది. కల్యాణికి ముందర ఒక పెద్ద గుహద్వారా రైలు వెళ్లి కల్యాణి స్టేషనునందు ఆగెను. జనము ఎక్కువలయూ దిగుటయూ అయివెనుక బండి కదిలినది. మార్గమున కిరుప్రక్కలా బ్రహ్మాండమైన టేకు అడవిన్నీ ఎత్తయిన కొండలున్నూ కొండలొలలనబడు రెండుకొండలనడుమన్న తిన్నని దారులున్నూ పాము మెలికలవలె తిరిగి ఎత్తుమీదనుండి క్రిందకి జారి నేలపారెడికొండయేరులయొక్క చారికలున్నూ అక్కడక్కడ ఎండవండా నిలిచిననీరున్నూ, ఆఖరమైన ఈకొండ

మార్గము చూచుసరికి మిక్కిలి భయముగలిగెను. మాతో తీసుకువచ్చిన పాలతో మేమున్నగదియందే కాఫీచేసుకు త్రాగితిమి- పై అడవిమార్గముగా మేము పోవుమండగా హఠాత్తుగా విపరీతిమైన చీకటిఅయెను. పిల్లలు భయపడి ఏడ్వసాగిరి. మాకున్నూ ఏమియూ కనుపించక తడుముకొనుచూ పోయి దీపమువెలిగించి కొండగుహద్వారా వెళ్లుచంటి మని లిడ్డలను సమాధానపెట్టి చూచుమంటిమి- అయిదుమిని ట్లగుహలో మెల్లిగా బండినడిచెను. మిక్కిలి పొగచుట్టుకొనెను. తిరిగి వెనుకటి అడవియూ కొండలూ ప్రత్యక్షమైనవి. ఇదేప్రకారము ప్రతి పావుగంటకూ అరగంటకూ ఒకటిచొప్పున మెల్లూ అరమెల్లూ పొడుగుగల గుహలు పది దాటుసరికి రెండొమ్మడుగంటలాయెను. మధ్య మధ్య చిన్నచిన్నవికూడాకలవు. బొంబాయినుండి మెద్రాసుకు పోవుచున్నప్పుడు కూడా గుహలుచూచితినిగాని వాటికంటె ఇవి మిక్కిలి పెద్దవి. ఈ పడమటి కనుమలలో దొలిచిన గుహలద్వారా ప్రయాణముచేయుట ప్రమాదమనియే వంజాబు నూకీ బొంబాయికివచ్చెడు మెయిలున్నూ బొంబాయినుండి పుంజాబునకు వెళ్లెడు రైలున్నూ ఈప్రాంతమున పగలు నడిపించుమందురు- ఈపంజాబుమెయిలు అతితొందగాపోవుటయే గాక మిక్కిలి ముఖ్యమైన స్టేషనులయందు మాత్రమే నిలుచుచూ నాసిక్కోర్టును సమీపించినకొల దీమార్గమున కిరువైపులున్న చూపుమేర రహదారి అయిదుగుల ఎత్తున్నూ మిక్కిలి డట్టుగానూ తేట వెన్నులతో ఆకుపచ్చమొఖములు పరిచినట్లు పరిచేలు కన్నుల పండువయొనర్చుటయేగాక నేను గోదావరి జిల్లాలో పుట్టిపెరుటచే గోదావరి జన్మస్థానమును ఈ నాసిక్ ప్రాంతభూములన్నియూ నాకు మిక్కిలి సంతోషము గలిగించెను. బొంబాయికిన్ని పోలవరం మొదలైన పూర్వకు ఇక్కడ నుండి విద్యుదు పగుమతియగుచుండును- ఇంతలో బండి మెల్లగా నాసిక్ కోర్టునందు ఆగెను- చాలామంది ఇక్కడదిగిరి. కొందరు ఎక్కిరి. స్టేషనుకు అవతలి నాలుగైదు మోటారుబస్సులున్నూ ట్రాంకాలనబడు ఒంటిగుట్టపుచిన్నచిన్నబండ్లున్నూ కనుపడెను. బొంబాయికి ఇంతదగ్గరలోవున్న నాసిక్లోదిగకపోతిమన్న విచారము నామనస్సున బాధించెను. ఇదియునూ గాక నాసిక్ బహు ఆరోగ్యమైనఫలమాటచేత బొంబాయినుండి జబ్బుచేసిన జనులు నీరుమాడుటచే వచ్చియుండుటకు, వనతులుకూడా కలవట, రైలు కదిలెను- తిరుగా నల్లటిపాటి నేలయూ పంట భూములున్నూ నయనానందముగా కనుపించసాగెను. రాత్రి ఏడుగంటల లగుటతోనే మాపిల్లలు భోజనమునకై తొందరపడసాగిరి. మేము బొంబాయినుండి భూసావాలులోవున్న తెలిగ్రాపు ఇలాకావారిని నలుగురు మనుష్యులకు అన్నముతీసుకు రమ్మని ఏర్పాటుచేసితిమి. అందువల్ల భూసావాలుకై ఎదురుచూచుమంటిమి. ఆదినము మెల్ల అరగంట ఆలస్యమయ్యెను- అందువలన తొమ్మిదిగంటలకు భూసావాలుచేరితిమి. అయిదుగురు తెలిగ్రాపు వుద్యోగస్తులు టిఫిన్ కేరీయర్లతో సిద్ధముగా వుండుటచే మమ్మకునుగొని, పెండ్లివారికి విందుభోజనముతీరున అప్పడముల సహితముగా తీసుకొచ్చి నాకందజేసి నాభర్తగారితో వారందరూ మాట్లాడుమండిరి. ఈలోగా నేను పాక్రలు ఖాళీచేసి వారిచ్చివేసితిని- ఇంతకుముందు మమ్మాడు స్టేషనులో ఒక మహమ్మదీయ పెద్దమనిషి అయిదుటిక్కెట్ల మనుష్యులతో మాగది ఖాళీగావుండుటవల్ల ఈగదియందు ప్రవేశింపజూచెను. గాని మేము గదియంతయూ మాకు ప్రత్యేకించినట్లు చీటిచూపించితిమి. కాని ఆయనకు ఇంగ్లీషురాకనో నిద్రాభావమునల్లనోగాని తిరుగా ఈగదికై ప్రయత్నించుటయేగాక గార్డునికూడా తీసుకువచ్చి చూపించగా మంగళనూత్రము కట్టినపిల్లకు మనువులు అడగనట్లు, మాగదికికట్టిన చీటినిచూచి యాగదియంతయూ ఫలానివారికి ప్రత్యేకింపబడినట్లున్ను వేరేచోటికి పొమ్మనియూ గార్డుచెప్పెను- ఇంతటితో మాకు ఆ పెద్దమనిషి వదిలెను. బండికదిలెను. వచ్చినవారు నెలపుసాందిరి. మేముందరమూ భోజనమున కుపక్రమించి ముగించితిమి. మెయిలు తోవున్న అల్పసౌకర్యములసప్లయచేయువానితో ఉదయము పాలు రాగానే మాకు మూడుశేర్లపాలు ఇన్యూచెప్పి నిదురపోవుటకు అనుకూలముగా ఆగదిలోవున్న అయిదు మెట్లమీదనూ మాపరువులు పరుచుకొని నిదురించితిమి

ఇరువదివారుగవతారీఖు ఉదయము అయిదుగంటల ముప్పదిమినిట్లకు భోపాలుస్టేషను చేరితిమి. చీకటియూ కొంచెము చలేయూతప్ప ఇక్కడి విశేషములేమియూ లేవుగాని- భోపాలు టేగమనబడు ఒకరాణి ఇక్కడ పరిపాలించుట నాకు జ్ఞాపకమురాగా అజలలమనిచెప్పెడి మాస్త్రీబాతియందుకూడా కత్తిపామర్యములు కలవని గర్వించితిని. ఇంకొకగంటకు వేరొక స్టేషనునందు బండి ఆగెను- ఇక్కడ మేముచేసిన ఏర్పాటు

ప్రకారము కాచినపాలు మూడుశేర్లున్నూ కంపెనీసాఖరు హాజరుచేసెను. మాతోవున్న కరిపినాయలు పొయ్యిమీద కాఫీ తయారుచేసుకుని తృప్తిగాత్రాగి తమాషాలు చూచుమంటిమి. కొందరు అక్కడ అమ్మడిటిసీళ్లను అసంతృప్తిగా త్రాగసాగిరి. నవనాగికులు కొందరు బట్లరుద్వారా టీ మొదలైనవి తెప్పించుకొని ఆనందముగా ఆరగించుమండిరి. బోయి, జేరేసిన టీ పశ్చిములు జేరేసినట్లే త్రాగినట్లే త్రాగినట్లే. బండికదులుట తోనే ఈటి నమ్మువారికిన్ని, కొనువారికిన్ని కొంతవిశ్రాంతి కలిగినది. మార్గమున కిరువైపులా రాతి నేలయూ అక్కడక్కడ పాగుబడిచేసిన పొలములలో ఎత్తుగాపెరిగి వెన్నువేసి పండుటకు సిద్ధముగానున్న పచ్చనిపైరులు కనుపించుమండగా బండి మిక్కిలి వేగము పరుగిడుచూ తొమ్మిదిగంటల ముప్పదిమిని ట్లకై లలితపూరలో ఆగెను. చెన్నపట్నమునందు చాలాకాలము కంపెనీలలో అడిబరుగానున్న రాజగోపాలాచారిగారికిన్నినా పెనిమిటిగారికిన్ని పరిచయముండుటవల్ల బొంబాయిస్టేషనులో కనుపడి నాభర్తగారిని వారిగదికిరమ్మని కొరుటయేకాక వేరొక స్టేషనునందు వారిగదికి పిలుచుకువెళ్లిరి. నాభర్తగారు వారిగది నుండివచ్చి వారియొక్కసంగతి యాతీరుగా చెప్పిరి. ఆయన భార్య బి య్యో. ప్యేనై ఎం. ఆర్. ఏ. ఎస్. అను బిరుదును పొందినయీ వెల్లు అండు వెల్పేతు అను ఆంగ్లేయ వారప్రతికను ప్రచురించుచున్నట్లున్నూ ఆపేటరు ఆమె లోన్నీ నుండివ్రాయగా లెజవాడ వాణీమద్రాక్షరకాలవారు అచ్చువేసి పంపించెదరనియూ చెప్పి నాలుగుసంవికలు నాకుఇచ్చిరి. నాకు ఇంగ్లీషుచాలినంత రానందున నే నాప్రతికలు చదువలేదు. ఆమెకు రైలువేవారు ఒక మొదటితరగతిగది ఎక్కడికి వెళ్లిననూ సప్లయచేసెదగట. ఈ ఆచారిగారు లలితపూరస్టేషనులో మమ్ములను చారుాఅన్నమూ వారితో భుజించుటకురమ్మనికొరిరి. మేమాపూట భోజనమునకు వేరే ఏర్పాటుచేయనందున వారికోర్కె చెల్లించుటకు మేముందరమున్న ఆయనతో వారి మొదటితరగతిగదికి వెళ్లితిమి. నేను ఆయన భార్యను చూచుట తోనే స్త్రీలు చదువుకుంటే చెప్పినమాట వినరనియూ మొగవారిని లక్ష్యముచేయరనియూ వినయవిధేయులు గారనియూ వాదించెడి పూర్వాచారపరాయణులు ఈమెనుచూచినయెడల వారియొక్క పూర్వాభిప్రాయములకు మార్పుకొని తమయాడు బిడ్డలకున్నూ ఉన్నతవిద్య చెప్పించుటకు ప్రయత్నించెదరని తలచితిని. తడిచినకూ పొడిచినకూ పడుచున్నప్పుడెంత అసహ్యముగా నుండునో చదివీచదువనివారి ప్రవర్తనయూ అంత అసహ్యముగా నుండుటయేగాక విద్యరాకపూర్వమున్న సద్గుణములుకూడా నశించి వానిస్థానే అసాంభావనూ గర్వము ఆలక్ష్యమూ ఏర్పడును. విద్య పూర్తిగా వచ్చినవారికి వినయాది సద్గుణములు వేరేనేర్ప నక్కరలేకయే పట్టుపడును. కనుకనే “విద్యయొసగును వినయంబు వినయమునను బడయుపాత్రత బాత్రతవలన ధనము ధనమువలనను ధర్మంబు దానివలన నైకీకాముష్మికగుఖంబులందు నడుడు”-అనిపూర్వము సహితమువిద్యనే ముందుచెప్పి సమస్తభాగ్యములూ దీనివల్లనే లభించుననిరి.

బాలికలకు సంపూర్ణమైన విద్యాదానమైననూ చేయవలెను. లేదా వారున్న అజ్ఞానావస్థయందయిననూ వుంచవలెనుగాని ఈబూడిదలో ప్రేయించెడు తెలిసీ తెలియనిచదువుల వల్ల ఉభయభ్రష్టత్వముగలిగి త్రిశంకునివలె నూనులాడుచుండెదరు. వైస్రవాసినఅయ్యంగారిభార్య పేరుజానకమ్మగారు. ఈమె బి. య్యో. ప్యానుఅయి ఎం. ఆర్. ఏ. యస్ అను బిరుదును కలిగియున్నది. ఇంగ్లీషువారప్రతికను నడుపుచున్నది. భర్తకు అన్నివిధములా కుడిభజమువలె నున్నది. ఇన్నిగలిగిన్ని ఆమెను చూచువారు సామాన్యమైన దక్షిణాది అయ్యంగారి స్త్రీ అని తలచెదరేగాని ఉన్నతవిద్యాధికురాలని అనుకొనరు. ఆమెతో నేను ఆరవమున మాట్లాడితిని. ఆమెయొక్కవిద్యయూ కట్టూ బొట్టూ మాటా అంతయూ నామనస్సుకు చాలా ఆనందము కలుగజేసెను. ఇక మేమువచ్చినపని యగు భోజనవిషయమునకు దిగెదను- ఇంకొక అరగంటలో వారివంటమనిషి భోజనమునకు రమ్మనెను. మేముందరమున్నూ ఆగదిఅంతయూ నిండి కూర్చుంటిమి- వడ్డనప్రారంభమయ్యెను. విశేషమేమనగా మనచేశీయులు పప్పున్ను గోంగూరపచ్చడి వండుకొని ఇంటకూర్చుని తినుటకే ఆయాసపడెదరు. అటువంటిది వీరు ఈ అడవిమార్గములో రైలు కదలుమండగా పదిగంటలకు వారిస్వజనముగాక మాకుటుంబమునకూడా పిలిచి ఎన్నిరకములు వండించి విందుజేసికో చూడుడు. పప్పుపునునూ అప్పడములు వడియములు ఆపకాయ చారులన్నూ, చిత్రాన్నము, దీనికి వారు పెరుమాళ్లు, అనెదరట. దధోజనమున్నూ సమ్మదిగా వడ్డించిరి. తృప్తిగా విందారగించుసరికి బండి పదిగంటల నలుబదియొక్క మిని

ట్లుకు యూనీటీఆగెను. మేము వారియొద్ద వెలపుపొంది మా గడికివచ్చితిమి. రైలు పొలములమధ్యనుంచియు చిన్నచిన్న ఆడపులమధ్యనుండియు గ్యాంగ్లయరమార్గముగా మహాశక్తి మతో పోపుయడెను. విశేషము లేమిన్ని లేవు. రెండుగంటలకు కాఫీవేళ కానడముతోనే కాఫీచేసి పుచ్చుకొని ఆగ్రాకై ఎగురు చూచుచుంటిమి. సరిగా మాడుగంటలపావుకి ఆగ్రాలో బండి ఆగెను. అంతకుముందునుండియు కొందరు, టెన్సిగ్రాపు వుద్యోగస్తులు మారాకకై ఎదురుచూచుచుండటవల్ల మేము దిగగానే ముమ్ములను కలుసుకొని రేండ్లో అనబడు రెండుగట్టుముల బండి మీద వారిలో ఒకరిఇంటి వర్చివేసబసకు ముమ్ములను పిలుచుకు పోయిరి. మేము బసచేరగానే బొగ్గువలె మాసిన మాబట్టలను మార్చుకుని నాలుగుగంటలకు పైపైవాసిన బండిగద తాజను హాలు చూచుటకు వెళ్లితిమి. పైపువ్యోగీయులలో శోకరు మాతో మార్గదర్శకులుగా నుండిరి. మేము దిగినబసకు తాజను హాలు రెండుపైల్లదూర నుండునని తాజకి ఎగురుగా పెద్ద సింహద్వారమున్నది. దానిద్వారా లోపలివెళ్లుటతోనే తిన్నగా తాజవరకు ఒకటిన్న అడ్డముగా ఒకటిన్న అనేక అపుత్రుగానాలు వరసగా గలిగి వెడల్పుగల కాలహం నీటితోనీండి యున్నవి. వెన్నెలలో ఈనీటియందు తాజయొక్క ప్రతిబింబము చూచినయెడల వేరొక తాజనుహాలువున్నట్లు భ్రమగలుగును. ఈకాలహం కిరువైపుల కుభ్రమైన ఇటికలచటా ముగ్గుచోపెట్టెడి మామిడాటతీటుగా నున్నది. యాచటలోడ్లప్రక్కన చౌకుచెట్లపంటిచెట్లు గుబురుగానూ వరుసగానూ వున్నవి. పులరంగులపువ్వులమొక్కలున్నూ ఆకుపచ్చని మొఖులుపరిచినట్లు సమానముగా కత్తిరించబడిన పచ్చిగడ్డిగల నేలయూ మిక్కిలి అందముగా నుండును. ఈచటానుండి వెళ్లుటతోనే నీటికాలహవివర తెల్లరాతిదిమ్మ యొక్కరెండువైపులా మెట్లు కలది కానుపించును. ఆమెట్లనెక్కి వెళ్లినయెడల తాజనుహాలు గుమ్మునున్న చుట్టూ చపటానేలయూ కనుపించును. మహాల చుట్టూ యున్న గోడలన్నియు తెల్లరాతితోనన్నవి. కట్టమా రుకి ఎటువంటి నాజాకునవిషీలు చెక్కెదరో అంతనాజాకుగా ఈనుహాలుచుట్టూ రాతిమారు కలదు. గోడలచుట్టూ అనేకపద్మలతలు వున్నవి. నీరుపోవుటకుకట్టిన తూమురాళ్లు సహితము చంద్రకాంతశిలలతోనే యున్నవి. ఈచటాపైన నాలుగుమూల ఎత్తయినబురుజులుగలవు. తాజకికుడిచేతిప్రక్క నుండి తురకపద్ధతిగా ప్రవక్షీణముజేసి వెనుకకువెళ్లితిమి. ఇక్కడ యమునానది ఈకట్టవపుగోడలను ఒరకునుని ప్రవహించుచున్నది. ఇక్కడనుంచి క్రిందికి దిగటకు మెట్లుకలవు. ఈమార్గముతిన్నగా ఇక్కడికి ఇరువదిమైళ్లదూరములోవున్న పతే పూరు నీ క్రి వరు కూ పోవు నని చెప్పిరి. ఈ మార్గము చీ కటిగా నున్నది. అప్రవక్షీణముగానే గోరీగుమ్మరుదగ్గరకు వచ్చితిమి. మనము క్రొత్తపద్ధతియని కట్టెడు ఓ పెన్ నరాండావలె ముందరనున్నది. రెండువైపులనున్న రాతిగోడలమీదనూ, పువ్వులచెట్లు బహు నాజాకుగా చెక్కియున్నవి. అది దాటినతోడనే మనదేవాలయములలో గర్భాలయములనుట్టూ వున్నప్రాకారమువంటిది అనేక ఆరెలుగలిగి నాలుగుమూలలా దోములతోనున్నది. ఆ గోడలయందున్న శిల్పచాతుర్యమును గురించి ఎంత వ్రాసిననూ చాలదు. ఈప్రాకారముంతయు తెల్లరాతిదే. దీనిమధ్య నాలుగు ప్రక్కలా ఆరెలున్నూ ఆఆరెలమధ్య రాతిగోడలవలె చెక్కబడినవియు, దానినడుమ ఎదురుగా మంటాజదేగముయొక్క గోరీయూ ఆగోరీప్రక్క మన ఎడమవైపు మహాశహసుపాదుషా గోరీయూయున్నవి. ఈగోరీలమట్టావున్న నాలుగు ఆరెలమైననూ చెన్నుపట్టుమలోవున్న గోళ్లవోలు దోమువంటివి. పెద్దదోముకి మిక్కిలి ఎత్తుగానున్నది. ఈరెండుగోరీలన్ను రెండుదిమ్మలమీద తెల్లరాతితో కట్టియున్నది. వేగము గోరీకిన్న పాదుషాగోరీ కొంచెముపెద్దది. ఈగోరీలమీదవారివిరుదులతో వున్న పెద్ద చురుమాతోవున్నవి. ఈఆక్షరములు నల్లగాసిరావలె కనుపించును. ఈగోరీలమట్టానికి మాడవచ్చును. ఇక్కడిగోడలమీదనూ నేలమీదనూ గోరీలమీదనుకూడా ఒకే సూక్తురు పంచదర్శముల రాతియొక్కలతో ఈతెల్లరాతిపై అనేకమోస్త్రులతలు మిగల అందముగానూ నాజాకుగానూ చెక్కి నవిలెట్టుమలూ పొదిగిన వెండిరేకును బోలియున్నది. మనము లోపలికిపోవునప్పుడు నుండువలె మిక్కిలి చల్లగా నుండును, నేలమీద నడుచుటకుకూడా మనకు మనసావును. నేల మిక్కిలినున్నగానూ అందముగానూ వున్నది. లోపల నిశ్శబ్దముగా ఇద్దరజవానాలు వెండివాలీలతో రెండుగోరీలపద్ధనూ నిలవబడి మాకుసలూమచేసి దక్షిణాభావము నూచించి అల్లా

అనిపిలువగా మనదేవాలయపుగంటలో ఓంకారమువలె పాపు గంట తాజనుహాలంతయు మారుమోగెను. యథాశక్తి దక్షిణ సమర్పించితిమి. ఈకట్టవనునందు ఎంతవీక్షించిననూ ఒక ఆంగుళమైననూ కట్టలేక పైకప్పునహితము తెల్లరాతితో నున్న పుదరుజైననూ కనుపించక దగ్గరగా రాళ్లుమోపుజేయుచున్నవి. ఇక్కడనుండి ముందరిహాలుకురాగానే సరీగ్గా గోరీకిందకు పోవుటకు మెట్లుకలవు. ఆమెట్లు దిగిపోగానే పైనచూచిన గోరీల వంటివే రెండుగోరీలు ఇక్కడనున్నవి. వేగముకనున్నూ పాదుషావేగమున్నూ ఇక్కడ పోకిపెట్టివారట. పైనచూచిన గోరీలకూ వీటికి భేదమేమియులేదు. ఈతాజన హాలుకు కూడు వైపులన్నూ చాలాదూరమువరకూ లోటయూ గోడలన్నూ వున్నవి. బంటాజదేగము చనిపోవునప్పుడు మిగిలినో రెండు వివాహము చేసుకోవద్దనియూ ప్రపంచయందు ఎక్కడా లేనంత గొప్పదియూ అందమైనట్టియూ కట్టడము కనగోరీపై కట్టను నియూ కోరెనట. పాదుషాయూ ఆమెకోర్కె చెల్లించినట్లు యాకట్టడమే నాత్తు మిమ్ముచున్నది. తాజనుహాలుకు కొంచె మివరల విద్యోర్యామహారాష్ట్రగారియొక్క ప్రతిమ ఎత్తుమీద ఆమర్చియున్నది. ఏడుగంటలకు ఇంటికినిచ్చి పంతుకుని భోజనము చేసితిమి. కొందరు టెన్సిగ్రాపు డిపార్టుమెంటువాడగుచు వుట్టాడివెళ్లిరి. కొంచెము చరిగానూత్రమున్నది. ఇరువదియైదవతారీఖు ఉదయము స్నానపానములు పూరితియ్యేవరకు నిన్నమాతో తాజకివచ్చిప ఉద్యోగస్థులు టూగాలనబడు ఓంటిచెట్టుపుబండను కుదిర్చును. ఆబండమీద అక్కల కోట చూచుటకు వెళ్లితిమి. కోటగుమ్మమునందొకసోదాజగున్నూ టిక్కెట్టు నమ్ము గుమాస్తాయూ కొంతమంది నాఖుగన్నువుండి. మేము దరనున్నూ టిక్కెట్టుకొని మాకు మార్గము చూపించునిమిత్రము పంపించినమనిషితో లోపలికిపోతిమి. సింహద్వారము మిక్కిలి ఎత్తుగానున్నది. కోటచుట్టూ పెద్దకందకమున్నది. దానిలో ఇప్పుడు నీరులేదు. పచ్చిగడ్డిరాత్రులు బోయియున్నది. లోపలికి వెళ్లేదుమార్గము రమారమి పన్నెండుఅడుగుల వెడల్పుగలిగి ఇది కలతో దోర్యాలవలె చపటాచేయబడినది. ఈ మార్గముగా కొంతదూరముపోతే పాజహాను పాగుషా స్నానముచేయు రాతిగోట్టి కలదు. ఇది మిక్కిలిలోతుగానూ వెడల్పుగానూ మంగలిగి న్నైతరుగా నున్నది. ఇదిగడిచివెళ్లితే పాదుషాకు రాజపుత్రభార్యయైన జాద్వాయికునాలు కలదు. ఈకట్టవను ఎత్తి రాతితో మనదేవాలయములపనిని బోలియున్నది.

దీనితరువాత పాదుషా రై ప్రవేశమునూ కలదు. ఈమహాలంతయు ముందరింకలతో లెకలువుండే నన్నపంగతి అక్కడక్కడ కనుపించును. ఒకప్పుడు ఈరైప్రెరి తరులపెట్టుబడి ననియూ అప్పుడుకాలిన అననాలనియూ పైనంతయు నల్లటి అననాలు మాతోవచ్చినమిషి చూపించెను. దీనిప్రక్కన పాజహాను పాదుషా దాగుడుమూత లాడెడిగదులు అనేకఆరెలతో చిక్కుగానున్నవి. దీనిపై కొన్ని మెట్ల నెక్కవలెను. ఇక్కడ మంటాజదేగముయొక్క మహాల అతిచిత్రముగా నున్నది అనేకలతలు గోడలయందు చెక్కబడియున్నవి. ఆమె స్నానము చేయుటకు పన్నీరు ఆపుత్రుఖానాయూవాట్టూ పంచెరంగుల రాతి చపటాతో మెరకగా ఇప్పటికీళ్ల బబ్బువలె వానామిగా నున్నది. వేగంనుహాలప్రక్కన రోవన్ ఆరయొక్క నూలు కలదు. దీని నానుకొని పాదుషాకు రాజపుత్రకూ వుట్టిన జోదుబాయికునాలు కలదు ఇది గడికెకాగిముగా నుండుయెడగాక గడికిఖరమునవున్నట్లు అయిదుకలకలుకూడా వున్నవి. పూర్వము బంగారుచి వుండెడివట. అది అలహరింపగా ఇప్పుడు ఇత్తడికలకలు అమర్చిరట. దీనిదేరు పెంపిల్లమూలు. ఈ భవనములకు ఎదురుగా గుంటలు కోనేటివలె నిలువులైయున్న చుట్టూ కూర్చుండటకు నిలరాతితో చెక్కినమిట్టియున్నూ, మధ్య అనేక అపుత్రుఖానాలున్నూ వున్నవి ఇక్కడ రాలులందు స్నానముచేసేవారట. దీనికి కుడికట్టుగా ఒకహాలు కలదు. ఈహాలుగోడల వైకప్పుఅంతయు అనేకరంగుల అద్దపు ముక్కలతో సాదిగియించుటచేత ఒకమిషి అనేకలతల మనుష్యులుగా కనుపించును. ఇక్కడ వైవిధ్యముగానే కోనేటికలదు. దీనిలో వేడినీళ్లతో, అపుత్రుఖానాలు నీళ్లుపట్టుచుండగా దీపములువుండి స్నానముచేసేవారని మతానుసారించి చూపించెను. నవరత్నములు తాపెనట్లు కనుపడెను. ఇక కొంచెమవరలనా చక్రవర్తి నివసించెడు మూలున్నూ ఆయన చనిపోవునప్పుడు పద్మకున్న ఫలమున్నూ వున్నది. తాజనుహాలు చూచుచూ చక్రవర్తి ప్రామాములు విడిచెనట. ఈ కట్టడపుగోడలను అనుకొని యమునానది ప్రవహించుచున్నది. పైనచూచుల ప్రక్కన చక్రవర్తి రహస్యలోచనహాలున్న దాని తరువాత పల్లికుకచ్చేరి

హాలున్నూ దానికి రెండువైపులా రాతిలనోవున్న చిన్నచిన్న గదులున్నూ వున్నవి. ఈగదులలో నీగములుకూర్చుని ముఖ్యమైన కేసులతీర్పులు వి నడివారట. ఈహాలులోమధ్య తెల్లరాతిసింహాసనము వున్నది. ఈచాకికి నాలుగుగజములక్రిందుగా అనేకస్తంభములమీద వరుసగా ఆరెలుతీర్చి తెల్లరాతితో మిగుల పనితరముగా కట్టిన పెద్దచోట వున్నది. వైసింహాసనమునందు పాదుషా కూర్చుని విచారణచేయుచుండగా ప్రజలందరూ ఇక్కడ కూర్చునేవారనిచెప్పిరి. ఈకోటలో బజారులున్నూ మర్కటములుగల కోటనున్నూ పుద్గానవనములున్నూ చాలాసాగుగా వుండెడివట. పెద్దపెద్దఘంటాలు కొన్ని పడియున్నవి. ఈఘంటాలు చక్రవర్తి కచేరీ నావిడివెనుక నున్న చిన్నచిన్నగదులలో కూర్చుని నాయించేవారట. ఇప్పుడాగదులలో ఆగ్రాసామానుల నమ్మిడి చిన్నచిన్నపావు లున్నవి. వేగములమహాలక్రింద, ఆడవారి నుంచెడి ఖైదుకొట్టు చీకటిగా నున్నవి. ఈకోటనుంచి ఫతేపూరు సిక్రీకిపోవుటకు మార్గములు కలవట. యమునానదియొక్క నీరు అనేకమార్గములుగా అతిచిత్రముగా సింహాచలమునందువలె ఈ కోటయందు ప్రవహించెడివట. ఇప్పటికి కొన్నిమార్గములు ఖాచ్చి గోడ కట్టెముందుట గోచరించును. వేగములయూ పాదుషామహాలున్నూ తెల్లరాతితో కట్టుటయేగాక, మిగుల పనితరముగా అనేకరంగుల రాతిముక్కలతో గోడ లన్నియు లతలు చెక్కి యున్నవి. వైకప్పు పనుపురంగులతోటిన్ని నీలము రంగుతోటిన్ని పూరకముల తీగలతలు పువ్వులతలు పూర్వముండినట్లు అక్కడక్కడపొగా మిగిలినరంగు కనుపించుచున్నది. పంచవజార్తి చక్రవర్తిగారు యువరాజుగా ఇండియాకు వచ్చి నప్పుడు పూర్వీకుల సంతకమును చూపించుటకై, రెండు గజములు పూర్వపుపనియొక్క యిమిటేషను చేయించిరట. ఆకాస్తవనీకి ఎనిమిదివేలరూప్యములు ఖర్చయ్యెనట. ఈ కోట యందు మిక్కిలి పెద్దదగు సింహద్వారము మంచి గంధపుచెక్కతో బహుపనితరముగా నున్నది. ఈ రుమ్ముల తప్ప కట్టవని వేరే ఎక్కడనూ లేదు. ఈ గుమ్ముముకకు కొంతదూరములో మయము అంతిస్తునందే చిన్నకోనేరున్నూ అనేక ఆరెలు తెల్లరాతి స్తంభములమీద నిలిపి, విశాలముగానూ ఎత్తుగానూ కట్టిన మనీ దొక టికలదు. దీనిపేరు మోతీమనీరు. నేలపై నమాజుచేయునప్పుడు కూర్చుండుటకు మనిషి కొక రాయిచొప్పున యానాలులేని ఆరటియావలె నున్న ఏకాండిరాళ్లు పరిచియున్నవి. ఎడమచేతివైపు పెద్దపూరా రాతితెరలతో నున్నది. దీనియందు కూడా వైరాళ్లవంటివే నేలపై పరిచి యున్నవి. ఇక్కడ వేగములు నమాజుచేయుట కనిచెప్పిరి. కుడిచేతిప్రక్క చిన్నగుమ్మమున్నూ ఎత్తుతక్కువగానూ వున్న రెండు చిన్నగదులు వున్నవి. ఈగదు:యందే కతిసుకున్నూ స్వలాభి పరాయణుకూడగు డొరంగజేటు తిండివి ఏకునందర్శరములు వైగువుంచి, తినియొక్క ఇద్దరు అన్నలను గోతుకోసి చంపెననిచెప్పిరి. వై అంతిస్తునందు రమారమి ఎనిమిదుగురు నిడివిన్న నిడివికి లిగిం వెడల్పున్నూ గల నల్లబలపరపురాతి ఏకాండి బల్ల, నూడడుగుల ఎత్తుగలదికలదు. దీనిమీద కూర్చుని యుద్ధము జరుగుచుండగా చూచెడివాడట. కోటయంతయు రమారమి పదకొండుగుంటలవరకూ చూచి బడకువచ్చి భోజనాదులు తీర్చుకొనేవరకు కొందరు టెన్సిగ్రాపు వుద్యోగస్థులు వచ్చి మట్టాడి వెళ్లిరి. సరిగా రెండుగంటల ముప్పదిమిట్లకు బయలుదేరి స్త్రీవ నకు వచ్చితిమి. మాకు ఆగ్రాయందు మనుష్యుల నిచ్చి సమస్త సరుపాడుషానున్నా చేయించిన ఘస్తు డివిజను టెన్సిగ్రాపు నూపరింబెండెంటుగారు, హత్రాత్తగా మార్చిసెల 27వ తారీఖున గుండె ఆగి చనిపోయి రని వ్రాయుట రెంతయు చింతించుచున్నాం. వారి ఆత్మకు భగవంతుడు శాంతిని ప్రసాదించుగాక.

ఫతేపూరు ఇరువదివందతారీఖు మధ్యాహ్నము మాడుగంటలపావుకి రావలసిన మొద రమారమి నాలుగుగంటలకు ఆగ్రా వచ్చెను. ఈండియందున్నూ అయిదుమెట్లలుగల చిన్న రెండవ తరగతిగడి రైలుఉద్యోగస్థులు సప్లముజేసిరి. మేము సుఖముగా ఆగ్రాలో వద్దకుంటిమి. హామెనైనాతిగ వచ్చిన కక్కడ నెలపు పుచ్చుకొని వెళ్లెను. రైలుకదిలినది. తెల్లటినేలలో గోధుమబాగ్గి కలములు వెనకలు మెంతులు మొవలనువలించి కన్నులపండువుగా పగులచినుమండ బుడేనువోవేగముతో మట్టామార్గముగా పోవుచుండెను. కొన్ని ప్రేమకులం వాడెను గారి విశేషము లేవియూ లేవు. రమారమి ఏడుగంటలకు పాతడిట్టి చేరువన్నట్లు కొన్ని దిపములు వాడగా కనుపించుచుపోయి పాతడిట్టి ప్రేమను నందు ఆగెను. కొన్ని మిట్లకే మెట్లగా అనేక రైలు పట్టాలున్నూ పలరంగుల వైబుబల్లెనూసలున్నూ దాటి, పగలును సిగ్గుపగుచున్నట్లు వెండలకొడి బిడ్డదీపములతో ఆలంకరింపబడి మిగిలినవారుగా బొంబాయిలోవున్నట్టాటుపూరములకు రెట్టింపుతో మిక్కిలి సందడిగాను శృంగారముగానూ వున్నశిల్లీ క్రొత్తప్రేమనలో బండి ఆగెను. ఈపట్టారాజము ఒకానొకప్పుడు పాండవులకు ముఖ్యపట్టాముగానుండి హస్తినాపుర మనియు,

తమపరి నుల్లూలకాలములో ధీర్ఘియని ప్రసిద్ధికెక్కి చరిమిలూ ను విత్తోర్యావహారాల్లో గారివలనూ చారిశ్రుతులగు సప్తమ ఎడ్వర్డు గ్రామ గ్రామిణిలూ ఆంధ్రగౌరవములు పొందెను. ప్రస్తుతియూ ముచ్చటగా రసవంతము జాగ్రత్తావ్యవహారములు రాష్ట్రసహితముగా ఇంకెయ్యాలి వచ్చి కాయ్యిస్తూ తొమ్మిదివందల పన్నెండువందల ముప్పాదివందల వందల వేలీ ఈశ్వరీయందు సంహారవా నీయలేకలు. ఈకట్టకొనబయ్యెగాక అప్పటినుండియు ఇంకెయ్యాలి కు ముచ్చటగాను ధీర్ఘియని ప్రకటించింది ముచ్చటగాను దేన్నెట్లును ఈమట్టమునకు తిగగా గలగలవన సంకతి అంబికి న్నీ కృపాదే. ల జా తిలన చిట్టలు కేమి కొరవ యన్నట్లు చక్రవర్తిచే ప్రసంగింపబడుచున్న ఈమట్టము ఏమిల కొడు న యందును. ఎంతకంటెపండి తలమార్గమున్ను వైనుండి బ్రాహ్మమార్గమున్నట్లు బ్రాహ్మ మార్గమున గానీ ప్రాంతములకు కుమించెను. వైనును బహుజనసంగ్రహముగా నుండుటయే గాక గొప్పబాధ మోస్తరుగా సమస్తసామానులూ అమ్మునుండెరి. ఇక్కడెవరకూ జి. వి. పి. మార్గముగానూ ఇక్కడెవరకూ డిల్లీయూ మార్గముగానూ నెట్లునుండెను. బండి కడిగినట్లునాతి పండ్లుపాలు ఖాహామున్నూ మార్కెట్లో భోజనమునకు వియోగించి నిదురించెను. రాత్రి విపరీతము చోగా నుండెను మావై బాగ్దేశమున్నూ మాకేకపు చోని ఓర్కెడి కాలువలన్నూ ఈచిరిసి ఎంతమాత్రము అవకాలం - ఇరువది యారెంతోభు ఉపయము ఆగంగలవకు కాశీత్రేయిచే నేతులు కొంకరలు వాసాగెను. జెల్లరేమిన్నీ లేక చీకటిగా నుండెను. ఈ సోయందే కాల్యవ్యవహారము తీగ్గుకొని సామానులు జాగ్రత్తచేసుకొని లాహోరు ఎప్పుడువచ్చునాయో చూచుచుంటిమి. పంబకానలన్నూ పండుమన్న పాలమలూ మనకృష్ణాగోదా వరీ ప్రాంతమువలె కనుపడుచుండే పురాతనపు కట్టడములు దాటి వరుసగానన్న అనేక రైలుపట్టాలు గడిచి రంపరంగుల రైలుబళ్ళనరుసల మధ్యనుండి పెద్దపట్టాలుపారము ద్వారా మెల్లగా నడుచుచూ ఏడుగంటల నలుబదియైదు మిల్లుకు లాహోరు వేడునలో బండి యాగెను.

అంతకుముందే మాకొరకు నుమారు ముప్పది తెలిగ్రాపు వుద్దోగీరులు స్థానాపారమువందు కనుపెట్టికొనియుండి మాగది కనుగొని సామానుల ఇద్దరు చప్పునదింపి, మేము మరక్షిరముగా ప్రకేషించినందున్నూ హింగువు తిను ఆఫీసుకు అధికారిగా వచ్చినందున్నూ వారియొక్క సంతోషము తెలియజేసిరి. లేండ్లొంద చెన్నపట్టపు నివాసియూ తెలిగ్రాపు ఇంజనీరింగు నూపరువై జరుగానున్న అయ్యురుగారి యింట బసదించిరి. వారు సమస్తమపాయములన్నూ జేసిరి. భోజనానంతరము నా భర్తగారు క్రొత్త ఆఫీసు చాట్టేపున్నుకొనబట్టె ఆఫీసుకు వెళ్లిరి. అనంతరము నూపరింటెండెంటుగారికిన్నీ నాభర్తగారికినీ ఇరువదివందలరూపాయలగా నేను హుంతులపల్ల ప్రాసెస్సీహితులూకొనికరు సంతోషముతో కలుసుకొనిరి. మార్చి ఒకటవ తారీఖువరకూ చాట్టేపునలిన తొందరజేసప్పటికిన్నీ నేను హుంతులపల్ల ఫిల్ట్రేరి ఇరువదివందలరూపాయలనే చాట్టే ఒప్పజెప్పి క్వార్టర్స్ నూపరింటెండెంటు ఉండెడి గవర్నమెంటువారిచ్చిన యిల్లును భాగించివెళ్లిరి. అబంగా దొరలన్నదొటచే శుభ్రపరిపించి నన్ను పిలువకురమ్మనగా కొందరుమమ్మలు నాకొరకు నచ్చినట్లు తెలిపిరి. నేనున్న పిల్లల సామానుల సహితముగా పెండ్లివారిలో మాక్రొత్తఆఫీసు ఇంటికి వెళ్లితిమి. నేనువద్దకు వాగొందరు ఎదురుపడిరి. ఈఆఫీసులో మూడువందల తెలిగ్రాపు వుద్దోగీరులూన్నారు. వీరందరికిన్నీ నాభర్తగారే అధికారి. ఇరువదివందలరూపాయలండి నాభర్తగారితో తెలిగ్రాపు ఇలాకాగా నుకేమాకే నేమన్నూ కన్నడదేశమున్నూ మహారాష్ట్రదేశము, ఆరవదేశము తెనుగుదేశములగు మాడా రెండవ తరగతి రైలుబండియేగాక మొదటితరగతి బండియందున్నూ తిగును ప్రయాణముచేసితిని గాని ఈపంజాబుప్రయాణమునందు గలిగినంత సమయన్నీ గౌరవమున్నూ, ఎప్పుడూ గలగలేదు. ప్రయాణపు మహారత్తుయొక్క బలమో శోభయలయొక్క ఆచారమో అధికారాధిక్యమో నాకుతెలియదు. వైస్రాయిని అన్ని విషయములంటె నామనస్సుకు మిక్కిలి సంతోషము గలగించుచున్నది. ఈ ఆఫీసుయొక్క కాంపౌండులో వున్న ప్రవృత్తులతోటయే. నామనస్సుకు పూల మొక్కలనన చాలా ఆశ. అందులోనూ గులాబీపూవులు మిక్కిలి ప్రിയము. ఉదయమౌటయే తడవుగా పువరంగుల యిరకపూవులు వంగలకొలది గులాబీలు విరియవూ, చక్కమగా పరిమళించుచుండును. నేను ఎల్లప్పుడు యాతోటయందే తిరుగుచుంటిని. బయటించి చూచు వారలకు ఈఇల్లు ఒకానొక గచ్చురుబంగారాను బోలియందును. ఈ యింటియందు ప్రశంసయింతోనే మా పంజాబు ప్రయాణము పూర్తియెను.

ఇం కొకమనవి

ఇంతవరకూ నేను చూచినసంగతి యధాధిక్యగా వ్రాసి డిని. ఇంకను ఏదేవోకవిషయము వ్రాయుట్లు యీ ప్రాంతముల చూచిన సాహససాహసములకు పాడగట్టినవో దానికి కృపాదే కాంగ్రెసు పత్రికానియగుగాక.

పూర్వాధునిక విద్యలు
ఇందెయ్యవిదేశాభివృద్ధికి మార్గము

[చెలికాని సూర్యారావుగారు]

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

ఇట్టి యానందము ద్వీవిధము: బాహ్యోద్దియానందము, ఆంతరీద్దియానందము. మొదటిని ఆరాశ్యము. వైమెరు పులుగలిగి చెందవది కాశ్యము. కన్యమప్రధానముగ గలది. కన్యకుష్టాన మవలంబనము. కనుకనే మహాత్ములు తమకుగల అనుభవములను చెందవది విప్లవముగ పెన్నెక్కుల వెబుచ్చిరి దీనినే శ్రీ కృష్ణుడు అట్లునకు బోధించెను. మలే ప్రాధాన్యమే అనందమున కునికిపట్టి తోయుచున్నది. 'భక్తిమోగాన్యక్తి' అని చెప్పబడుచున్నది. భక్తియనగా అంశస్వరూపుడగు భగవంతునియడల ప్రేమ. ఈభక్తి ద్వీవిధము. కాన్యము నిన్యాన్యము. ఇందు చెందవది మార్కెట్ మార్గము. మరొకయు మనము కాశ్యతానందమున సాంచుటకు నిరంతరము చేయ నలసి న కృషి దేది?

కాశ్యతానందమన ప్రార్థించుట, అందు చేతుట, పాండులు, లీలమగుట. ఇదియే సాన్యాశ్వామిశ్రమము లందరు. ఇయ్యది భాగవత సప్తమస్కంధమున విష్ణువును కాగలదు.

లోకంబున కెప్పుడు నానందము అన్విబలమువలన కలుగును. ఎన్నిమతిములతో సంపర్కము కలిగినను, యెన్నిజాతుల అక్రమణమునకు కురియెనను తనవిధ్యుక్త ధర్మమును నాధ్యాత్మిక బుద్ధి విధవవలదు. కాని భౌతికాదంబములవలన కలుగజాలదని దేశపరిస్థితులు దిలకించిన విశేషమయ్యెడునుగాక. బాగ్యభోగ్యాభిలాషగల యాశాతికులు షేఖ షేఖారానములతో బయలుదేరు మేఘాదంబమువలె ఈశిరంకుశాధికారమున మెరుపులవలె కుణకాలము రాజ్యంబుచేసి యస్తయింతురు. ఆధ్యాత్మిక లన్ననో ముట్టు విడిచిన సూర్యునిరీతి దేదీప్యమానులై ప్రకాశించుచునే యందురు.

ఇక భౌతికాధ్యాత్మములకు, పాశ్చాత్యప్రాచ్యములకు పోలిక లెక్కడ? చదువకలారా! నేను మన దేశాభివృద్ధికి ఆధ్యాత్మిక విద్య ముఖ్యమంటినిగాని ప్రకృతికాస్త్రాలను నమన మాడవని కాదు.

"మతిమే భారతదేశముయొక్క యాయువుపట్టు. భారతీయులు తమ ఈపరమపారంపర్యమును ముఱవనంత కాలమును వారిని నాశన మొందింపగల శక్తి యేదియు నీధూగోళమున గానిపింపదు.

(విశేషానందస్వామి)

చూచితిరా మన మతకర్త. మనకుసర్వము మతిమేళరణ్యమై యున్నయది. ఏజాతియైనను సభివృద్ధి నొందనలెన్న నాజాతి తనపూర్వసాంప్రదాయతత్వము సంపూర్ణముగ గ్రహించి దాని ననుసరింపకున్న సభివృద్ధి చేకూరుట యంభవము. ఆధ్యాత్మికసాంప్రదాయములను నభివృద్ధి నొందిన మనభాగ తజాతీయకర్త, అన్యసాంప్రదాయములను నెట్లుబు దుర్లభము గాన మనభారతజాతియందు ఉచ్చదేశగాంచ విలెనన్న జాతీయసాంప్రదాయములన్నియు సనాతనాచారములవై నాధారపడి యుండవలెను. దేశకాలపాత్రానుగుణముగ కొన్ని మార్పులు చెందిన జెందవచ్చును. అది ప్రకృతిస్వభావముకాని ఆధ్యాత్మికతత్వము మాత్రము మాజనదు. అదియే మనకు ప్రధానము.

1. ప్రతివిద్యార్థియు తనజన్మమునుగూర్చియు తన స్వభావమునందలి దైవికప్రాకృతలక్షణములగూర్చియు, తనకాలవందలి ప్రకృతివిజ్ఞానమునుగూర్చియు దనమతమునందలి యాధ్యాత్మిక తత్వరహస్యములగూర్చియు నుపదేశము లందవలెను. వీని నెఱుంగకున్న నేమానవునిజన్మమును సత్యముగ నాగనేరదు. వానిజీవితము సౌఖ్యప్రదము గానేరదు. మనగమ్యస్థానమే మన మెఱుంగకుండిన గతియేమి? గనుకనే మనపూర్వము ఆధ్యాత్మిక విద్యప్రధానస్థాన మిచ్చియున్నాడు. కార్మికవిద్యయెంతమాడ యింద యిమడియే యున్నది. రానురాను ఆధ్యాత్మికవిద్య యందే మనబుద్ధి నెక్కువయ్యుచుండునంటిచే కార్మికవిద్య (భౌతికవిద్య) తగ్గి ఆధ్యాత్మికము గ్రంథస్థమయ్యెను. ఆధ్యాత్మికవిద్యకు మనవా రెక్కుడుప్రాబల్యమిచ్చియున్నాడు.
2. ఎట్టి విద్యుపరంపరలు గలిగినను అంతరంగంబున ఈ విజ్ఞానచతువుమాత్ర మంతరింపదయ్యె. ఎట్టిగట్టిపునాదులవై నిర్మాణము కావడమే నీ భారతదేశము పంతుకృతమైనసంస్థ కాగలదా!

ప్రాచీన హిందూవిద్యావ్యవస్థ, గురుశిష్యసాంప్రదాయ ముత్పత్తినుబట్టియే యుద్భవించె. అందు గురుభి రాజ్ఞానముచేతను, పవిత్రతచేతను, శిష్యులవద్దనుండి విద్యావిధానంబు జారకొనెను పూర్వమనసాగ్రద్ద గాయించుండెను. భక్తికై నురువును తెలివి తేలవలయుండుచ, నిరాదంబరజీవమునందును, రహస్యశాస్త్రానందములందును మించులె ననుబుద్ధి శిష్యునియందు బురికొల్పవలెనై. ఇట్టి శిష్యులతోనతనిచేత, పరమార్థమనను వైదికశాస్త్రమువద్దనుండి ప్రాచీన విద్యావ్యవస్థావ్యవస్థ మిక్కిలి ప్రత్యేకము గలదని గుర్తు ల్లుచుండి దేశమున కొంతయో లాభకారి యగుచుండెను. గురు యొకరి కెట్టివిద్యలగ్రహణయో అవి వారివంతానుబంధితగాని నరెయొకభ్యసించుటచేగాని లభ్యమగుచుండెడిది. ప్రాచ్యులు నీకిజ్ఞానకావన, ఆత్మభక్తిపరమభక్తి, శౌచము, వైరాగ్యము, ఆధ్యాత్మికము మొ. త్తీయినికి దైర్ఘ్యధ్యయన్ములు, గౌరవ సంపత్తి, దౌత్యము, ఆయుర్వశాలము, విద్యాభాగ్యములు, జీవాభిమానము. వైశ్యునికి దానధర్మములు, నేర్పు, వాటుపడుట సుఖదౌత్యములు. శూద్రునికి నేవారతి, విదయసంపత్తి, మున్నగు గుణములచే విలసిల్లు చుండెడిది.

'పరిశిష్టసంస్కృతపరివర్త' అను త్రవ్యస్మృతినిబట్టిపరివర్తతత్వమును కాడగ పూర్వకాలమునను పరివర్తమున్నట్లు తెలియుచున్నది. బ్రహ్మనిర్రమన మొదటిపరివర్తము నయొ క్తమై యుండె. అప్పుడుమాడ అప్పుడెవలెనే గోష్ఠీస్థ ములున్నట్లు చెప్పబడుచున్నది. గ్రంథపేజీలుండెను. గ్రంథములు పాఠములచే తేబడుచుండెను. కొన్ని స్థిరములుగను, కొన్ని సంచారములు చేయుచుండెను. ఇందుముఖ్యమోవి పేర్కొనెద. తత్వశిల నలంద. తత్వశిలచంద్రాపురికాలంబునను, ఈతనినునునునుఅశోక వర్షమునికాలంబునను మాడ గ్రంథాలయంబు లభివృద్ధి నందెనట్లు దేశచరిత్రలు చాటుచున్నవి తరువాత అగ్నిపుకాలములో మాడ మిశుల వ్యాప్తిజెంది యుండెను. కాశ్యము, శ్రీశంగము తత్వశిల, శిలాపత్తుని రాజధానియగు నల్లభల్లరి, యజ్ఞయ్య, నన ద్వీపము, పాటలీపుత్రము మొదలగు నెన్నియోవొట్ల గ్రంథాలయములు విద్యాభివనంబులు వర్ధిల్లుచున్నట్లు మన దేశచరిత్ర లుద్ఘోషించుచున్నవి

అట్టి జ్ఞాననిధి సమకూర్చినజాతి, దశదిశలకు జ్ఞానసంపత్తును వెుజల్లినజాతి, రాజకీయ సాంఘిక నైతిక కార్మిక నీతుల బోధించినజాతి, కర్మభక్తి జ్ఞానమోక్ష రహస్యములను ప్రసరింప జేసిన జాతి ఆ చంద్ర కాంతిశిలా నిర్మిత స్థానంబులను నివసించు ఆగ్రహణీయతల తాది ఆరాములులందు విహరించుజాతి గోళిలాగాములు వీనుల విందు గావించు కందమూలఫలములు భక్షించుచు పుష్పఫల భరితవృక్షంబులనీడల వసించుచు, శాంతిచిత్తులై భగవద్భావ నిశగ్నమై యుండినజాతి వీరాధిపిలచే, రాజాధిరాజులచే ధనాధికులచే సుప్రసిద్ధరాజేంద్రాద్రి గంభీరవాద్య యంత్రోద్భూత శబ్దసహితంబై శివభవనాదులచే మహావైభవమగ్నితమైనజాతి. స్వభావసిద్ధజనితంబైన వైకృతఫలంబుల బుగ్గించి శీతల వాయుస్థూమొనరించుచు జంక్షిరగా సముద్రల కాంతి సభినవరామణీయకముగ జేసికొనెను సందారములు చేయుచు ప్రకృతిశోభను దిలకించుచు ఆనంద ముభవింపెడు వానప్రస్థాశ్రమజాతి. చెప్పజాలిన నింక నెన్నగలవు. ఇట్టి జాతు లెప్పుడేమైనవి?

మనమ్యుల నైతికస్వభావమూడ నాశని మానసిక స్వభావ మధారపడియున్నది. నైతికసంస్థమస్వభావప్రపూర్ణతను వదలివేయబడిన ప్రతిభాశక్తిగణము మానవాభివృద్ధికి హానికరముగదా. మానవాభివృద్ధి లేనిది దేశాభ్యుదయమున కెట్లు తోడ్పడును?

హిందూదేశ చరిత్ర నామూలాగ్రముగ దిలకించినచో ప్రాచీనాధునిక విద్యావిధానములందు హస్తీవశకాంతరము లున్నవని తెలియగలుగు. తొల్లి ఆర్యావర్తము సకలసంపదలకు నాలవలమై నాగరికతాభివృద్ధి జెంది అధికారాభ్యుదయమనం దత్యున్నతదశ ననుభవించి శోకమున విన్న కెక్కినదన్న నేమి? తన పాండిత్యప్రకర్ష చేత తన తత్వజ్ఞాన పరంపరల వలన తనవిద్యావిధానప్రకాశమానంబున తన జాతీయ విశ్వవిద్యాలయప్రతిష్ఠాపనలవలన విజృంభణమువలననే యని మన ప్రాచీనచరిత్రముల దిలకించిన భౌతికయంబునకు గోచరించు

ప్రాచీనజాతీయవిద్యావిధాన మికాలమున లేనందుల చేతనే మానవజీవ మట్టి దుష్ఠినికె వెచ్చించి విదనయ్యెడు గాక. (న శేషము)

స్టాట్యూటరీ రాయలు క మిషను

స్వరాజ్యపక్షమువారికి హితము

(స్టేట్స్ మెన్ పత్రిక ఢిల్లీ విలేజ్ కడు ఇట్లు వ్రాయుచు వచ్చును)

స్టాట్యూటరీ రాయలు కమిషనువారి విచారణను గురించి ధర్మ ప్రకటన వివరములను నిర్ణయించి క్రియార్థులగు ప్రత్యేక ద్వైతానికి నియమింపబడెద రహవార్తను అతివాదులు నమ్ముటలేదు. కాని ఈవార్త ప్రత్యేకమైనది నానమ్ముకము. స్వరాజ్యపక్షమువారు తమవైఖరి మార్చుకొనకున్న వారు తిరస్కరింపబడెదరు. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము, కేంద్ర రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు ఆర్థికవిషయములందుండవలసిన పరస్పర సంబంధములు, రాష్ట్రీయ కేంద్ర ప్రభుత్వముల కుండవలసిన ప్రత్యేకాధికారములు మున్నగు ముఖ్యవిషయాలను పరిష్కరింపవలసిన సమయము వచ్చినది. ఇంగ్లాండులో పలువురు ఈవిషయములపై ఆలోచనలు గావించుచున్నారు. కాని స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ మొండి పట్టుదలను వదులుటలేదు. స్వరాజ్యము స్వరాజ్యము అని మండ్రితము చేయుచున్నారు గాని సమస్య పరిష్కారమునకు సంబంధించిన వివరములపై శ్రద్ధవహించుటలేదు. 1924 వ సంవత్సరమునకు స్టాట్యూటరీ కమిషను ఏర్పడకుండునట్లు స్వరాజ్యపక్షమువారు చేయగలరు. ఏలయిన న కేంద్రకానసభలో ఈపక్షమునకు చేరిన వారి సంఖ్యయే అధికముగ నుండగలదు. ఎంత ఆలస్యమైనను 1924 వ సంవత్సరమున ఈస్టాట్యూటరీ కమిషను తప్పక నియమింపబడును. కాని అప్పటికి కార్యకర్తమువారు అధికారమునకు రావచ్చును. కార్యకర్తమువారు బహిరంగముగ భారతీయుల ఆశయములపట్ల సానుభూతి చూపుచున్న భారత ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమున కెంతమాత్రము అంగీకరింపరని రూఢిగ చెప్పవచ్చును. భారత దేశమున పత్రికల నిర్వహించు ఖర్చు అత్యధికముగ నుండుటచే ప్రతి పత్రికనుపై ఎన్నెన్నో పన్నులు ఎంతమాత్రము రద్దుచేయకూడదని లంకాపైరు కార్మికుల నిశ్చితాభిప్రాయమైయున్నది. కాన్సర్వేటివు లిబరలు పక్షమువారు ఈవిధాంతమును అంగీకరించుటలేదు. కాని కార్మికపక్షమువారుమాత్రము ప్రతి పత్రికను ఎన్నెన్నో పన్ను రద్దు కాకూడదని కోరుచున్నారు.

ఆరూఢము

3268

ధర్మస్వామియగు ప్రశ్నలకు, శత్రు వ్రాయకాలముతో మా, సంపాదన, బహులంబడును. 1. మొదలు 5. ప్రశ్నలకు. రూ. 1-0-0 ప్రతి ప్రశ్నకును. రూ. 1-0-0 వి. కి. ఖర్చులు ప్రశ్నలకు.

బాలజ్యోతిషాలయము

వంగపట్న, చోళంగిపురం పోస్టు.

"తొమ్మదాంధ్ర మహాభారతము"

ఆది, సభాపర్వములు

3236

వల 0—12—0 మాత్రమే.

పుస్తకముల కేటలాగు పుచ్చితము

సుజనరంజనీముద్రాశాల

కాకినాడ

ఆంధ్ర మహాసభ తీర్మానములు

(హిందూ)

నాయకులంత యాత్రాచరిత్రను కాంగ్రెసు ఆస్థానము, విధానము సంపూర్ణముగ మరచివేయునని ఆంధ్రమహాసభయందు తీర్మానములు గావించబడెను. కానన్వేషణకు విధానమును త్వరితగతిన అమలునందుచి సత్వరస్వరాజ్య సంపాదనమునకు పాటుపడవలయునను తీర్మానము అధికసంఖ్యాకులను ప్రతినిధులచే ఆమోదించబడెను. తీర్మానములందు ప్రకటించబడిన ఈ తాత్పర్యము విదితమే. సార్వభౌముని ప్రభుత్వమువారు మొండి పట్టుదల వహించియుండుటచేతను, సంస్కరణముల నభివృద్ధి చేయు విషయమై బక్కనుపాడే ప్రభువుగాను నిరాధారణ చూపుచుండుటచేతను దేశమున తీవ్రమగు ఆకాంతి వ్యాపించుచున్నది. యవకులు ఉద్రేకపూరితు లగుచున్నారు. ప్రజాభిప్రాయము ఏవిధమున మారుచున్నదియు ఈతీర్మానములు సూచించుచున్నవి. కాని ఇట్టి తీర్మానములు గావించుట ఉచితమా అను విషయమై ఆలోచించవలెను. భారతదేశమునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము సంపాదించుట కాంగ్రెసు ఆశయమని కాంగ్రెసు క్రీడును మార్చుకొంటు అప్పుడేని ప్రయత్నముని గాంధీవహాజ్యుని నాయకత్వమున జ తీయవారు నిర్ణయించిరి. ఇక కానన్వేషణవిధానమును అమలునందుచుట దేశము సంస్థానముగ లేదను విషయము అంగరకు తెలియును. కావున ఇట్టి విషయముల గురించి ఈసమయమున చర్చ జరుపుట ఎంత మాత్రము సరికాదు. ఆంధ్రమహా సభవారు త్వరపడుటకుం దిన బాగంబెడి. ఈవిధమున తీర్మానము గావించబడుటచే ఆంధ్రనాయకులలో నొకరగు శ్రీయత ప్రకాశంగారు ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘపు అధ్యక్షుపదవికి రాజీనామా ఇవ్వవలసిన అవసరము ఏర్పడెను. కాంగ్రెసు నిర్ణయమునకు విరుద్ధముగ మహాసభవారు ఇట్టి తీర్మానము గావించగనే, తీర్మానము అమలు నయంచు బాధ్యత భరింపలేనని ప్రకాశంగారు తన అధ్యక్ష పదవికి రాజీనామా ఇచ్చిరి.

గనులపనివారి నమ్మె పరిస్థితులు

(జె. రామ్మో మాన్డోనాల్డుగారు)

గనుల పనివారి నమ్మె అవినీతి వారి తగవులాట క్రిందికి మారినది. జీతముల విషయమై తగాదా ఏర్పడుటచేత నమ్మె ప్రారంభమయ్యెను. సర్ హార్వర్డు సామ్యులుగారు ప్రయత్నములవల్ల గనుల పనివారు తప్ప ఇతర కార్మికులు నమ్మె వాంఛించిరి. కాని వాగ్దానముల ననుసరించి అన్ని విషయములను పరిశీలించి తగు నిర్ణయము గావించుటకు ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనలేదు. క్రమక్రమముగ గనుల యజమానులు తమ బలమును వృద్ధిచేసికొనిరి. ప్రభుత్వమువారిచే తమ పిడికిటియందుంచుకొన గలిగిరి. యజమానులు పనివారు కడవరకు క్లిగవల కుండవలయునని సంశ్లింపకొనియుండుటచే రాజీవదుర్గు బాధ్యత ప్రభుత్వమువారిదిగ నుండెను. ఈపని అంత కష్టమైనదని కూడ చెప్పుటకు వీలులేదు. ప్రభుత్వమువారు తమ బాధ్యతలను గుర్తెరుగ రెండు పక్షములవారికి రాజీ కుదుర్చుచున్నదై గ నుండనందున ఇట్టి విపరీతపరిస్థితి లేర్పడినవి. (ప్రభుత్వము

వారు యజమానుల చేతిలో కీలు బొమ్మలవలె మొదటినుండి ప్రకటించిరి

కార్మికుల కర్తవ్యము

గనుల పనివారికి సరియగు జీతములు ఏర్పడవలయునను ఉద్దేశముతో ఈసమ్మె ప్రారంభమయ్యెను ఇతర కార్మికసంఘములు కూడ గనుల పనివారితో కలిసి నమ్మెను ప్రకటించెను నేటిదినము వేలకొలదివంది పనివారు ఉద్యోగములు లేక నిరుద్యోగపు టలనమ్ములు పొందుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారింత వరకు తమ ధర్మములను గుర్తెరుగ లేదు. గనుల పనివారికి న్యాయము కలుగజేయుటకై మనమేమి చేయవలయును గనులు చెడిపోక పని చేయవలసిన వారు ఇప్పుడు నమ్మెకట్టవలయు ననుట సరికాదు. ఇప్పుటికే గనుల నియమించెడి యున్నవి. కిరుకూడ నమ్మెకట్టిన వన ఇంటిని మనమే కూల్చుకొనిన వారమయ్యెదము. కిరు నమ్మెకట్టిన నమ్మె మొదట కార్మికులకు కలుగను. యజమానులకు కడపటి నమ్మె కలుగను. యజమానులకు నమ్మె కలిగినను వ్యాపార్యులలో నమ్మె పూర్వముగాని ధనవంతులయ్యెదరు. పనివారి సత్తి వరంత అధ్యాపకమును. సాధారణముగ ప్రజలందరూ దేశవంతులు నాయకు లేవనెప్పిన దానిననుసరింప వారు సిద్ధముగ నుండెదరు కావున బాధ్యతయంతయు నాయకులదియై యున్నది కావున అన్ని విషయముల గురించి కార్మికులు ఆలోచించి తగు కార్య విధానమును నిర్ణయించుకొనుట అవసరము. (సోషియలిస్టు రివ్యూ)

కలకత్తా గవర్నరు దర్బారు

బిరుదు లొనంగుట

కలకత్తా డిశంబరు 1:— బెంగాలు గవర్నరుగారు నేడు ప్రభుత్వమందిరమున దర్బారుజేసి జోగ్గింద్రనాథ రాయ (నా తూరు) గారికి మహారాజా బిరుదును మోహరణ హున్నేను. ఖానుగారికి నవాబు బిరుదును మరికొందరికి యితర బిరుదులను ఒసంగిరి. హుమ్మలులేమా బిరుదు యిద్దరికి వహుకుహాహా ధ్యాయబిరుదు రాయబహదూరులు ఖానుబహదూరులు సాహేబులు 18 బిరుదుములు వారివారిప్రవాసేవాధురంధ బాటి ఒసంగ బడెను.

ఈ గవర్నరు మొట్ట ప్రధాన కార్యదర్శి కార్యాలయమున నున్న రిజిస్ట్రారు జె.ఆర్. బెల్లట్టిగారికి సి. వి. ఎస్. బిరుదు నొసంగిరి కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగ ఎంగరావ్రి కాననసభకు నాటూరునుండి ఎన్నుకొనబడిన జోగ్గింద్రరాయగారికి మహారాజాబిరుదు నొసంగుచు గవర్నరు గార్లు డినువిరి

మిషనరీమునము ఈబిరుదు సనాతనమునుండి వచ్చుచున్నది. 13 శతాబ్దములక్రిందట మిషనరీయనకు హా ఆలము చక్రవర్తిగా రొసంగి యుంకిరి. నాటినుండి ఒకరిరువాత నొకరు వహించుచు మిత్రానికిగారు యావత్సరము అకాలమరణము జెందుటచే వారిమూర్తి అంతకు నాధులైన మీరు యాబిరుదమునుగూడ వహింపనర్హులై యున్నారు. మిషనరీమువారు ప్రజాసేవకును ధర్మగుణమునకును సేవ్యులవారు. మీరు మిషనరీ సంప్రదాయము ననుసరించి మిషనరీయలను నిర్వహించెదరని నమ్ముచున్నాను. (ఆ ప్రె)

3232

చంద్రసబ్బుకా రెడని అడుగడమాత్రమే గాక పట్టుకట్టి

మిడ్లీస్ చందన సబ్బుకే కొనుడు.

ఈ ఆమోఘ మొదలయ్యు. ఇదివరలో నే ఉపయోగింపక యున్న పక్షమున మీ రొక గొప్ప ఉత్సాహమును పొగొట్టుకొనుచున్నారు.

మిడ్లీస్ చందనసబ్బు మిడ్లీస్ క్రేమర మైనది, అప్పుటమైనది, దాని సువాసనాగిండ్లన్నుడు గులుగు మువాసన చాల గుప్రసన్నమై అందుచేతనే ఇది అందరిచే అపేక్షించబడుచున్నది. నిజమైన మువాసనచేర్చి మేలైనసబ్బులను తయారు చేయుటయందు మిడ్లీస్ లైన ఇ గ్లాంకనంబు మన్ ఛాన్సులనున్న మిడ్లీస్ లైన ఇది తయారు చేయబడుచున్నది.

కాలా గొప్పగుణము గల, సువాసన ఆత్మధికముగా గల, ధర్మచాలితక్కువ.

మీ మెప్పుకొనెదమను, లేక దుకానునందెను మీ కిది దొరకును. అంధవిద్య పాము లేకున్నట్లుగా తే

ప్రొవెంటింగు రిజిస్ట్రారు జీవ్, పోస్టుఅఫీసు బాక్సు 913, బొంబాయి.
ప్రొవెంటింగు రిజిస్ట్రారు జీవ్, పోస్టుఅఫీసు బాక్సు 913, బొంబాయి.
ప్రొవెంటింగు రిజిస్ట్రారు జీవ్, పోస్టుఅఫీసు బాక్సు 913, బొంబాయి.

(సోమనాగమ తరనాయి)

మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు

అమృతాలంకారము

దక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రూ 0-10-0; డజన్ 1-కి రూ 6-4-0 ప్రతియింట నుండవలసినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక 249, ప్రేరి రోడ్, ఫోర్టు - బొంబాయి.

కేశరి - లోధ

X ర్యాశయరోగ నివారణి

శ్రీలహరి టిక్కి 'వరప్రసాద' వనినది, 'కల్పవృక్ష' వనినది, 'కామధేను' వనినది, కొం గు బంగారముననినది, రత్నఖచిత గూఢరహస్య వనినది, సర్వాభిప్రాయాని యనినది వాడిన వారు పలువిధములగ ప్రోత్సహ చేశారు.

ఈ ఔషధరాజము సాంధ్యారోగము నుండి మధుమేహ రోగమును వేరుచేయుచున్నది. దీని ద్వారా పలుకు, రుచి, జాంతి వేరును బోలెయ్యింతును.

ఇది ఋతుకూల, ఋతు సానదోషము, ఋతు ప్రావణ్య విరహరంజనక ప్రతిఘట, ప్రవర రోగము, అస్త్రీ ప్రావణ్య, సోమరోగము, నూరికావాలము, సంభోగహీనత, మూతిగడ్డ, మూర్ఛ, వికాచబాగ, మొదలగు ఈ రోగాలకు ఔషధములను కుదుర్చుటయేగాక రక్తహీనత, అశీర్షి, వలబద్ధకము, నశుమనోష్ఠి, కాళ్ళచేతులు చురుకు, జీర్ణము, మొదలగు వ్యాధులనుగూడ సర్వకరుగ కుదుర్చునున్నది.

ఇది అన్ని వయసులవాళ్ళులలో దోగవు. పెద్దలు రూ 3-0-0 చిన్నవాళ్ళకు 1-10-0

కేశరి కుటీరం,

ఆయుర్వేద ఔషధశాల, ఎన్నూరు, మద్రాసు.

టెలిగ్రాం: "కేశరి" మద్రాసు.

టెలిఫోన్: 8489.

166

Kesari's Lothi
A BOON TO WOMEN

Cures All Diseases & Disorders peculiar to THE FAIR SEX.

ASK YOUR CHEMIST OR

KESARI KUTEERAM.
EGMORE. MADRAS

ఇనాముగానే పంపబడును.

ఇనాముగా పంపబడును. ప్రస్తుత కమిషన్ వాసిన పంపబడును అందులో

రుకణి కుక్క-ర్

ఏల శ్రేష్ఠమైనదని వివరములు కలవు. 1, 2, 4, 6, 8 గాఢి ప్రామాణ్యము 5 పైజల లో కలదు. ధర రూ 18, 18, 22, 27, 38.

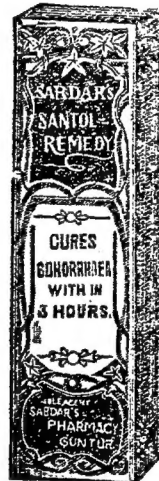
కాకే ధర. ప్రశ్నోత్తరము.

రుకణి కుక్క-ర్ కో

నెం. 19 మాద్రాసు డివిజన్

2123

రాయపురము, మద్రాసు

సర్దార్

"జాంటిల్-రెమెడి"

X సేరియాకు

ఇది అమోఘముగా పని చేయును ఒక్కపూటలోనే బాధ మాయమగును దీనికి మించిన మందు వరీయొకటి లేదు.

పెల రూ 2-4 0

సర్దార్ ఫార్మసీ,

8092

గుంటూరు

ఏల

అది జబకుసుమ తైలము నుండి వలెను

కెంట్రుకల కుదుళ్లను బలపరుచుటకును; పెంట్రుకలు పెరుగుటకు తోడ్పడుటకును, వాటిని అందముగాను, నలుపుగాను, కాంతిగాను చేయుటకును బట్ట తలరాసీయక ఆటంకపరచుటకును; చూడును పారదోలుటకును, మితి మీరి పనిచేయుటవలన గలుగు తలనొప్పి, విసుగు, జ్ఞాపకశక్తి తగ్గుట, నిద్రలేమి మొదలగువాటికి మంచి గుణమిచ్చును,

2646

జబకుసుమ

యందు ఆసిడ్ చేరుటలేదని సుమారు 50 సం॥రములనుండి రూపించబడినది.

2643

C. K. Sen & Co. Ltd.,
29, Kolutola, Calcutta.

జబకుసుమ

చిన్న బుడ్డి

రూ 1-0-0

పెద్ద బుడ్డి

రూ 3-4-0

మదన కామేశ్వరి లేహ్యము

8851 మేహము, విక్కాక, నిస్సర్జన శుక్లవర్ణము, అతిమాత్రము ముడివాటిని హరించి బలమును, శిశ్యవృద్ధిని, గలిగించుట వరప్రసాదము. 20 తు. డబ్బీ రూ 1-4-0 చి. పి 0-6-0

పి. కె. పి. అం. గా. ఆయుర్వేదము, తెలంగాణ (సెంట్రల్)

మీమా న ఫోలా సి సి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

మీమాన ఫోలా (పోస్టుఫర్ములైట్) సులభము!

కేశరియూ! ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైద్యశాలకు

మాత్రలు దివ్యామృతము అశీర్షము, అరుచి, ఆవులించుట,

అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల

యందు బుత్తయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు,

శ్రేణు, అక్కులు మొదలగువానియందు గలిగిడి స్వలను

కోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యముకును దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతసోష్ణలను వెంటనే మాన్పును.

ఇందు అనేక ఔషధములు చేరినవి అనుభవముగల ఔషధ

మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును.

ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు

చిరునామా:—

(1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలక్ట్రు, కృష్ణాజిల్లా.